

ORVOSKARI, HIRMONDÓ

Pécs, 2017. június-július

Fotó: Palkonyai Lőrinc

TARTALOM

A Kari Tanács ülésének határozatai

Tanév végi beszélgetés dr. Miseta Attila dékánnal
(Schweier Rita)

Kitüntetések, elismerések

„Mindig az új utak vonazanak a cél felé, mert azokban van kihívás” (beszélgetés dr. Szolcsányi Jánossal, a Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet emeritus professzorával – Schweier Rita)

Markusovszky díjat kapott dr. Losonczy Hajna és dr. Nagy Ágnes

„Büszke vagyok arra, hogy az intézetben sikerült megőriznem azt a családi légkört, amit az elődeimtől örököltem (Schweier Rita)

Látogatás az Arura Illóolaj Manufaktúrában
(Bencsik Tímea összeállítás)

„Egészséges generációt nevelünk” (Stemler Miklós interjúja dr. Mintál Tiborral, a Sportmedicina Tanszék vezetőjével)

Beszámoló a Magyar Gyermek- és Ifjúságpszichiátria és Társzakkam Társasága 41. kongresszusáról (Csábi Györgyi)

Szűrőprogram a Széchenyi téren (Kiss István)

A Gyermekonkológiai Hálózat tudományos ülése
(Ottóffy Gábor)

EUROMEDLAB /ATHENS / 2017
(Liszt Ferenc, Ludány Andrea)

Európai Mellkassebészeti Konferencia
(Molnár F. Tamás)

A Magyar Kardiológusok Társaságának Kongresszusa (Magyar Klára, Késmárky Gábor)

50 éves a Gyermekgyógyászati Klinika Neurológiai Osztálya (Hollódy Katalin)

Első East-Central European Conference of Pulmonology Pécsset (Sárosi Veronika, Balikó Zoltán)

Tanulmányút az Erlangen-i Fül-Orr-Gégészeti Klinikán (Háromi István)

Interjú Reglódi Dórával a FENS Regional Meeting konferencia előkészületeiről (Schweier Rita)

Kiss Tamás irodalmi összeállítása

Dolgozatok a bőrkórtani intézetből (1901-1903)
(Gracza Tiinde)

Írók, költők betegségről, orvoslásról, halálról
(Barthó Loránd összeállítása)

Intézeti, klinikai hírek

Tudományos közlemények

Sajtószemle

A címlapon Baracklevelű harangvirág (Palkonyai Lőrinc), a hátsó borítón Sárkányhajó regatta, középen Hollósi Tibor: Utazásaim a világban.

A Kari Tanács 2017. júniusi ülésének határozatai

21/2017. (06.15.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta az Általános Orvostudományi Karon folyó Doktori Képzés és Doktori Fokozat-odaitelés Szervezeti és Működési Szabályzatának módosítását.

22/2017. (06.15.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag támogatta a Pécsi Tudományegyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzatának és a Pécsi Tudományegyetem Térítési és Juttatási Szabályzatának módosítását.

23/2017. (06.15.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel támogatta a szervezeti egységvezetői pályázatokat:

Név	Igen	Nem	Tart.
Dr. Cziráki Attila PTE, KK, Szívgyógyászati Klinika	43	37	10
Dr. Galajda Zoltán Angiomedica Kardiiovaszkuláris Magánkórház, Bukarest	0	72	16
Dr. Komócsi András PTE, KK, Szívgyógyászati Klinika	53	14	22

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel támogatta a szervezeti egységvezetői pályázatot:

Név	Igen	Nem	Tart.
Dr. Hemmati Reza PTE, ÁOK, Nemzetközi Oktatási Központ	78	8	6

24/2017. (06.15.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi eredményekkel hagyta jóvá az Általános Orvostudományi Kar Tudományos Diákköri Tanácsának elnöki megbízását:

Név	Igen	Nem	Tart.
Dr. Ertl Tibor PTE, KK, Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika	89	2	1

A szenátorválasztás eredménye

Június 7-én sikeresen lezajlott az ÁOK szenátorválasztása. Július 1-jétől dr. Miseta Attila dékán mellett a vezetői megbízással rendelkező oktatók közül Tamasikné dr. Helyes Zsuzsanna, a vezetői megbízással nem rendelkezők közül pedig dr. Maróti Péter Dezső kapott bizalmat.

Felelős szerkesztő: Barthó Loránd, Bogár Lajos.

Olvasószerkesztő: Hollósy Tibor, Ludány Andrea. Szerkesztőségi munkatárs: Kiss Tamás.

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke.

A szerkesztőség címe: PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12.

Tel.: 72/536-116. E-mail: hirmondo@aok.pte.hu ■ HU ISSN 1586-1031

Elektronikus publikáció: www.aok.pte.hu/hirmondo ■ HU ISSN 1586-1295.

Nyomtatva a PTE ÁOK Nyomdája

„Büszke vagyok arra, hogy az orvoskar önerőből kiváló teljesítményt ért el”

– tanévvégi beszélgetés dr. Miseta Attilával, karunk dékánjával

A Modern Városok Program keretében zajló fejlesztésekről, azok hatásairól, a hallgatói és oktatói létszám bővítésének lehetőségeiről, az orvoskar státuszáról, valamint a közeljövő feladatairól, céljairól beszélgettünk a tanév végén dr. Miseta Attilával, karunk dékánjával.

– „A minőség megtartása és erősítése mellett fejleszteni kell az idegen- és a magyar nyelvű képzést, visszahozni a színvonalas oktatókat, megteremteni illetve tökéletesíteni a műszeres háttérfeltéteket” – egy éve ilyenkor ezekben a pontokban fogalmazta meg az orvoskar legfőbb céljait. Mostanra ezekből mi valósult meg?

– Folyamatosan csábítjuk vissza a színvonalas oktatókat külföldről, és hazánkon belülről is. Ez az építkezés egyik legfőbb alapeleme. Az infrastrukturális fejlesztések sajnos, halasztódnak, egyrészt az építőipari konjunktúra miatt, másrészt be kell vallani, hogy mi, magunk is félrekalkuláltunk dolgokat. Ami a műszerezettséget illeti, a Modern Városok Program (MVP) keretéből sikerült egymilliárd forintnyi műszert a klinikák és intézetek között szétosztani, ezek – a lassú közbeszerzési procedúra miatt – most kezdenek megérkezni. Felemás tehát a helyzet, a legtöbb problémánk továbbra is az infrastrukturális fejlesztések hiányából fakad, ez a fő oka annak is, hogy a hallgatói létszám-bővítés belátható időn belül nem folytatható.

– **Ha ez ismét ütemezhető lesz, akkor Ön mekkora létszámban gondolkodik? Jelenleg – összegytemi szinten – háromezerkétszáz hallgatói létszámról tudunk, amiből kétezerháromszázan az orvoskaron tanulnak. Távlati célként pedig összességében az ötezres létszám eléréséről hallani.**

– Nem szeretek számokkal dobálózni. Az ötezres létszám könnyen elérhető, ha „összeseperjük a hallgatókat”, azonban nekünk olyan diákokra van szükségünk, akik ténylegesen „egyetemi szintűek”. A cél a színvonal megtartása és emelése mellett az, hogy jelentős bevételt hozó, fizetős hallgatói létszám jöjjön össze. Ebben az irányban jól haladunk előre. Terminusom kezdetén mindössze 600 millió forint volt az orvoskar bevétele, jelenleg pedig több mint hatmilliárd forint.

– **Azért a hallgatói létszám felső határát mégiscsak kalibrálni kellene, hisz hozzájuk mérten gondolnám a szükséges oktatói létszám meghatározását.**

– Ez nem teljességgel van így. Jelenleg ugyan telítettek vagyunk hallgatókkal, ám a létszámot a mindenkorai lehetőségekhez igazítjuk.

Az nagyon jól látszik, hogy „honosított” oktatóink a különböző pályázatok révén már jelentős összegeket, több milliárd forintot hoztak be a karnak. Ezek nagymértékben támogatják a közalkalmazotti bérek kiváltását, és természetesen jelentős menedzsmentköltségeket is tartalmazznak, segítve ezáltal is az egyetemet.

Az elméleti intézetekben a kutatási és az oktatási feladatok megosztása rendkívül fontos feladat – laza összefüggést tehát látok – ugyanakkor azt is tudni kell, hogy nem mindenki tud hasonló színvonalon teljesíteni mindkét területen, és ez vonatkozik a klinikákon a gyógyításra is. Egy intézetnek avagy klinikának teljes összetételében kell megfelelnie az elvárásoknak. A lehetőségekhez és a kínálathoz kell alkalmazkodni, a személyzeti fejlesztés ütemezése tehát csak korlátozottan lehetséges. Ami biztos, hogy jelenleg az orvoskarnak nagy a vonzereje, amit más karokon még meg kell teremteni. Fontos meg-

említeni azt is, hogy az oktatóknak és a kutatóknak komoly kvalitásokkal kell bírniuk ahhoz, hogy alkalmazhatóak legyenek, és a piac nem túl nagy. Komoly utánjárást igényel a folyamat, mindemellett azt is meg kell vizsgálni, hogy a város mit tud kínálni a hozzánk érkezőknek. Pécs ebből a szempontból sajnos, nincs előnyös helyzetben.

– **Az orvoskar vonzereje miben rejlik?**

– Az intézetekben béke van, haladás és fejlődés. Ha ennek híre megy – és ez szerencsére már zajlik – akkor az máris csábítóan hat nemcsak az országban, de a határokon túl is. Sajnos, mi nem vagyunk abban a helyzetben, mint Oxford vagy Cambridge, hogy feladunk egy hirdetést, és akkor kezüket-lábukat törik a delikvensnek, hogy hozzánk jöjjenek. Ugyanakkor törekszünk arra, hogy oktatóinkat-kutatóinkat a megfelelő színvonalon ki tudjuk szolgálni. Ez ugyanakkor nagyon nehéz feladat a magyar viszonyok mellett. Nem az anyagiakra gondolok, mert azok rendelkezésre állnak, hanem a rendkívül bürokratikus beszerzésekre, a komplikált jogi folyamatokra, valamint arra, hogy nálunk nemzeti sport lett egymás bosszantása.

Büszke vagyok arra, hogy az orvoskar önerőből kiváló teljesítményt ért el, amiben dr. Sümegei Balázs és dr. Németh Péter professzoroknak, valamint azoknak a kollégáknak, akik ebben áldozatot vállaltak, hatalmas érdemük van, amit ezúton is köszönök. Látni kell mindemellett azt is, hogy a többletjelvisítmény által érkezett többlet-bevétel szinte teljes mértékben a deficitpótlásokra fordítódott, és csak csekély mértékben szolgálta a fejlesztést. Emiatt is nagyon megörültünk az MVP-projekteknek, amiktől sokat várunk a következő években. A fejlesztések megvalósulásáig azonban – helyszűke miatt – jelentős hallgatói létszámemelés nem képzelhető el, sőt, mivel tavaly ezt kissé túlméreteztük, még némi csökkenés is előállhat.

– **Úgy hírlík, hogy a Szigeti úti elméleti tömb részleges felújítása, valamint a hozzá kapcsolódó új oktatási és kutatási épületszárny építése többbe kerül az eredetileg tervezettnél. Mi a legfrissebb információja ezzel, valamint a beruházás megkezdésével kapcsolatosan?**

– Azon vagyunk, hogy a beruházás mihamarabb elinduljon. Sajnos, valóban a lehetőségeinket meghaladó ajánlatokat kaptunk. Ennek egyik oka az építőipari konjunktúra.

– **Talán nem túl korai megfogalmazni, hogy mik lehetnek a következő tanév „reális álmái”?**

– Szeretnénk, ha végre az egészségügyi béremeléshez hasonló korrekció történe a fizetésekben az egészségügyi felsőoktatásban is. Az ideális az lenne, ha a négy orvosképző helyet kiemelten kezelné a két államtitkárság. Míg korábban sok kolléga választotta az alapintézetekben történő oktatást, manapság komoly gondot jelent az, hogy túl kevés orvos, fogorvos és gyógyszerész jelentkezik.

Szeretnénk azt is, ha az intézményeinkre vonatkozó ügyintézés szabályai egyszerűsödne, mert ez jelenleg igen lassú, sok lépcsőből áll és drága is.

Fontos emelni az oktatás, és erősíteni a tudományos munka színvonalát, fenn kell tartani a pályázati aktivitást, valamint jobban kihasználni meglévő eszközeinket.

Lényeges továbbá az együttműködés erősítése a karok között, a város vezetésével, és a már meglévő jó kapcsolatok további építése a Dunántúli egészségügyi ellátó rendszerével is.

Schweier Rita

Dr. Ertl Tibor professzor kapta a Vilmos püspök-díjat

A koraszülöttek gyógyítása iránti elhivatott, több mint három évtizedes példaértékű szakmai munkája, értékes és sokoldalú tudományos, közéleti, valamint fáradhatatlan szakoktatói és oktatásszervezői tevékenysége elismeréseként a Vilmos püspök-díjat adományozta Pécs dr. Ertl Tibor professornak, gyermekgyógyász- és neonatológus szakorvosnak.

Ertl Tibor 1950-ben született Kaposváron. 1975-ben a Pécsi Orvostudományi Egyetem Általános Orvostudományi Karán szerzett általános orvosi diplomát. 1980-ban csecsemő- és gyermekgyógyászatból, majd 1983-ban neonatológiából tett szakvizsgát. 1990-ben megszerezte az orvostudományok kandidátusa, 2001-ben az MTA doktora címet. Kutatási területe a koraszülöttek respirációs zavarainak megelőzése.

2010 és 2012 között a Magyar Orvostársaságok és Egyesületek (MOTESZ) elnöke volt. Tagsága kezdetén a folyamatos továbbképzések minősítésére létrehozott képzési és tudományos bizottságban vett részt. 2005-ben a szervezet elnökségébe választották, ahol elnökségi tagként, majd alelnökként dolgozott. Vezetése idején jelentős, pozitív szervezeti és működési változások mentek végbe. A képzési és tudományos bizottság elnökeként folyamatosan részt vett a MOTESZ-hez érkező jogszabálytervezetek véleményezésében.

Ertl Tibor a Magyar Rektori Konferencia Orvos- és Egészségtudományi Bizottságának elnöke. Tagja az Egészségügyi

Tudományos Tanács Igazságügyi Szakértő Bizottságának, továbbá fennállása óta tagja az Egészségügyi Szakképzési és Továbbképzési Tanácsnak. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara szak- és továbbképzésért felelős dékáni megbízottja.

2014-ben az egészségügyi ellátás fejlesztése terén szakmai és közszolgálati munkájában elért kimagasló sikereiért Batthyány-Strattmann László-díjat, 2016-ban a haza érdekeinek előmozdításában és az egyetemes emberi értékek gyarapításában végzett tevékenysége elismeréseként a Magyar Érdemrend Tisztikereszt polgári tagozatának kitüntetését kapta.

Dr. Ertl Tibor professzor úrnak szeretettel gratulálunk!

Kitüntetésben részesült az ÁOK számos munkatársa a PTE tanévzáró, ünnepi, szenátusi ülésén

Az ünnepi, szenátusi ülésen professzor emeritusi, címzetes egyetemi tanári és docensi címeket, miniszteri elismeréseket, valamint a Németh László-díjat és a Kiválósági Centrum díjakat adták át. Ezután a habilitáltak és a doktori fokozatot szerzők is átvehették oklevelüket 2017. június 15-én a Dr. Halasy-Nagy József Aulában. A rendezvényen adták át a felújított aulát is.

Professzor emeritus címet és a PTE címerével ellátott arany kitűzőt vehetett át Seress László professzor, az ÁOK fejlődése érdekében folytatott kitartó munkája, kimagaslóan példaértékű oktatói, kutatói és nemzetközileg is jelentős tudományos tevékenysége elismeréseként.

Kiválósági Centrum díjat vehetett át Ábrahám István professzor, az Idegtudományi Kiválósági Centrum és Berki Timea professzor, az Immunológiai Kiválósági Központ képviselőjében.

A PTE Kiválósági Központ Alapító Díj elismerésben részesült Tibold Antal, a Foglalkozás-egészségügyi és Munkahigiénés Központ vezető főorvosa és Cseh Mária, a George Washington University professzora, a Munkatudományi és Foglalkoztatás-egészségügyi Kiválósági Centrum képviselőjében.

Habilitált doktori címet vehetett át: Alotti Nasri, a Zala Megyei Szent Rafael Oktató Kórház egyetemi docense és főorvosa, Dézsi Csaba András, a győri Petz Aladár Megyei Oktató Kórház

főorvosa, Hrabovszky Erik, az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézetének tudományos tanácsadója; a gyógyszer-tudományok területén Riba Pál, a Semmelweis Egyetem egyetemi docense; az egészségtudományok területén Rajnics Péter, a Somogy Megyei Kaposi Mór Oktató Kórház főorvosa.

PhD-fokozatot ítelt oda a PTE Szenátusa a sikeres védésük alapján az orvostudományok területén az alábbi hallgatóknak: Cséplő Péter, a Magyar Gyermekmentő Alapítvány mentőorvosa Hajnal András Sándor, a PTE, KK egyetemi tanársegéde Ivan Ivic, kutatóorvos Nedvig Klára, a Zala megyei Szent Rafael Kórház szakorvosjelöltje

Nemes Orsolya, a PTE, KK egyetemi tanársegéde Petykó Zoltán, a PTE, ÁOK egyetemi tanársegéde Rácz Evelin, a Humeltis Kft. kutatója Révész Péter, a PTE, KK egyetemi tanársegéde Tótsimon Kinga, a PTE, KK rezidens orvosa Werling Dóra, a PTE, KK rezidens orvosa

Az eseményen fellépett a Daniel Speer Brass együttes és a PTE, ÁOK norvég hallgatóiból szerveződött Tinnitus kórus. A díjazottaknak és az okleveleket átvevőknek szívből gratulálunk és további sikereket kívánunk!

Forrás: www.aok.pte.hu

Tisztújítás a PAB-ban

Az MTA Pécsi Akadémiai Bizottsága 2017. június 8-i tisztújító választói ülésén a PAB Szervezeti és Működési Szabályzata előírásainak megfelelően megválasztotta új vezetőségét a 2017 – 2020-as akadémiai ciklusra.

A PAB elnöke: *Lénárd László*, az MTA r. tagja, professor emeritus, Pécsi Tudományegyetem

A PAB alelnökei: *Font Márta*, az MTA doktora, egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem
Horn Péter, az MTA r. tagja, rector emeritus, Kaposvári Egyetem
Katona Tamás, az MTA doktora, c. tudományos igazgató, Paksi Atomerőmű Zrt.

A PAB tudományos titkára: *Fodor István*, az MTA doktora, kutató professor emeritus, MTA KRTK RKI

Az ülésen a PAB szakbizottságainak titkárait, a szakbizottságok tagjait is megválasztották és a működtetendő munkabizottságokról és azok elnökéről is döntés született.

Kalmár Péter
titkárságvezető

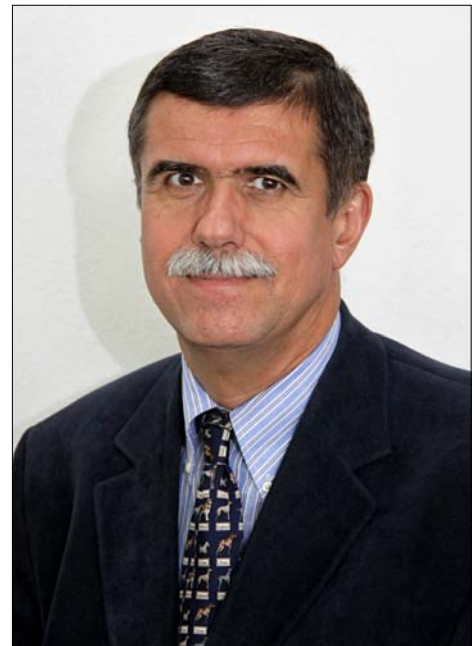
Magas rangú elismerésben részesült Biró Zsolt professzor

A KK Szemészeti Klinikájának igazgatója, *Biró Zsolt* professzor *Imre-Blaskovics Emlékérem** vehetett át a Magyar Szemorvos Társaság idei kongresszusán, Szegeden. Az elismerés kapcsán Biró Zsolt elmondta: „*Nagy megtiszteltetés számomra, hogy átvehettem az emlékéremet, hiszen ez az egyik legrangosabb elismerés, amit szemész Magyarországon kaphat. Igyekszem a továbbiakban is úgy végezni a tevékenységemet és gyógyítani a betegeket, hogy az méltó legyen az emlékérem szellemiségéhez.*”

Az Imre-Blaskovics Emlékérem azok a magyar szemészek kaphatják meg, akik a szemészetben kiemelkedő eredményt értek el. Imre József (1884-1945) a szemészet több területén alkotott nagyot, íves plasztikája ma is világhírű. Blaskovics László (1869-1938) műtéttana és szemhéjcsüngés (ptosis) elleni operációja az egész világon ismert. Mindketten iskolateremtő egyéniségek voltak. Dr. Biró Zsolt professzornak szeretettel gratulálunk!

**A díj névadóiról:* A Debreceni Szemklinikum 1921. november 12-én kezdte el működését a régi kórház sebészeti pavilonjában. Első igazgatója dr. Blaskovics László, budapesti professor volt. Dr. Blaskovics László (1869-1938) a magyar szemészet történetének egyik legnagyobb alakja, aki Bécsben, Ferdinand von Arlnál tanult. Dr. Schulek Vilmos (1843-1905) tanítványaként szemészeti műtéttani iskolát alapított, számos műtetet és kézi műszert fejlesztett ki. Szemhéjcsüngés (ptosis) ellenes műtetét a mai napig nevével említik a különböző nyelveken megjelenő szemészeti műtéttan könyvek. A szintén világhírű, a plasztikai sebészet egyik alapműtetét (Imre-féle íves plasztika, „magyar plasztika”) kidolgozó, ifj. dr. Imre Józseffel (1884-1945) együtt, az ő emlékét őrzi a Magyar Szemorvos Társaság legrangosabb kitüntetése az Imre-Blaskovics Emlékérem.

Forrás: <http://szemklinikum.med.unideb.hu/hu/tortenet> (A Debreceni Egyetem, Klinikai Központ, Szemklinikum bemutatkozása, írta: dr. Berta András.)

Rangos elismerés a pécsi szemésznek

A Lengyel Szemorvostársaság tiszteletbeli tagjává fogadták a szervezet éves kongresszusán a napokban *dr. Biró Zsolt* szemészprofesszort. A PTE Klinikai Központ Szemészeti Klinikáját vezető szakember több évtizedes kapcsolatot ápol lengyel kollégáival, akik közül többen jártak Magyarországon és így Péccset is, és számos közös kurzust tartottak nemzetközi konferenciákon.

Forrás: Új Dunántúli Napló

XXXIII. TDK Konferencia

A XXXIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia 16 szekciója sikeresen lezajlott országszerte. Minden szekcióban megválasztották a legjobb előadókat. Az OTDT Elnöksége 2017. június 19-én a Magyar Tudományos Akadémián rendezte az OTDK Prezentációs Díj versenyt. Az Orvos- és Egészségtudományi Szekciót karunk hallgatója *Vass Réka Anna* hatodéves orvostanhallgató képviselte, aki „*A PACAP vizsgálata vér- és anyatejmintákban*” címmel tartott előadást.

A zsűri tagjai voltak: *Szendró Péter* professzor, az OTDT elnöke, a zsűri elnöke; *Csépe Valéria*, az MTA levelező tagja, kutatóprofesszor, egyetemi tanár, a zsűri társelnöke; *Feledy Botond*, a Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium rektora; *Gózon Ákos*, az Élet és Tudomány főszerkesztője; *Kónig Frigyes* a Magyar Képzőművészeti Egyetem professzora, *Szécsi Gábor* egyetemi docens, az OTDT alelnöke; *Cziráki Szabina*, az OTDT titkára, a zsűri titkára. A zsűri arra volt kíváncsi, hogy a különböző tudományterületek képviselői mennyire meggyőző előadók, saját tudományos eredményeiket hogyan tudják „köznyelven” előadni. A versenyen *Vass Réka Anna* I. helyezést szerzett.

Vass Réka Anna az eredményhirdetésen

*Dr. Ertl Tibor egyetemi tanár
a TDT elnöke*

„Mindig az új utak vonzanak a cél felé, mert azokban van kihívás”

– portrébeszélgetés dr. Szolcsányi Jánossal, a Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet emeritus professzorával

A felfedezés öröme hajtja. Rendíthetetlenül hisz a sikerben, hosszú távú céljai megvalósításában, abban a perspektívában, amire a kutatásait építi. Rendíthetetlenül hisz továbbá az igazságban és annak felmutatásában is, még akkor is, ha nemegyszer szélmalomharcot vív – tudományos eretnokségét büszkén vállalja.

„Optimista, kreatív inventornak” tartják, akinek mindig vannak elképzelései, ötletei, innovatív módszerei és törekvései, és ezáltal követői is.

Dossziék és könyvek rengetegében, elsöprő szenvedéllyel mesél kedvelt kutatási témájáról, a csípős molekuláról, a kapszaicinról, ami még ma is lázban tartja. Érzem benne a lankadatlan lendületet, a határtalan elhivatottságot, a meggyőző erőt és a tetre készséget – ha rajta múlna, biztosan én is kutató lennék.

– Örömmel újságolta, hogy nyáron Melbourne-be utazik egy gyógyszeres konferenciára. Nem fárasztja a hosszú utazás?

– Mostanában már nem egyvégtében teszem meg ezt a hosszú utat, ezúttal is megállok majd Dubaiban. Erre a távoli konferenciára egyébként meghívott előadóként megyek, mivel kihívásnak érzem azt, hogy eredményeink és szabadalmaink alapján egy új hatáshelyen gyógyszerfejlesztést indítsunk.

Két professzortársammal, dr. *Pintér Erikával* és dr. *Helyes Zsuzsannával* szabadalmaztattunk szomatostatin analógokat, melyeknél nincs hormonális, csak fájdalomcsillapító, gyulladásgátló és a legújabb eredményeink szerint antidepresszáns hatás. Az intravénás alkalmazásra alkalmas szomatostatin peptidzárunk már a klinikai vizsgálatokig is eljutott, de a szabadalmat a vegyész társszabadalmazók teljes dokumentációval eladták külföldi befektetőknek, akik később azt továbbadták, és végül a részvénytársaság útvesztőjében meg sem kísérelték a

kutatás folytatását. Akkorra már olyan szabadalmazott vegyületeink is voltak, amelyek állatkísérletekben per os is hatottak. Jelenleg ezeknek a vegyületeknek a gyógyszergyári fejlesztéséhez keresünk partnert. Mivel ezt a kutatási irányt mi indítottuk el, a legújabb eredményeink alapján került sor az ausztráliai meghívásra, és valójában a siker „csalfa reménye” miatt vállalkoztam erre a hosszú útra.

– Volt olyan időszak, amikor a gyógyszerfejlesztés egyszerűbb volt?

– Sajnos, ez sosem volt könnyű. Évente a világ gyógyszeripara mindössze 20-25 új vegyületet hoz forgalomba, bár ez a szám folyamatosan ingadozik.

Fiatal voltam még, amikor ebbe a világba belecsoptam, akkor még élettanászként tevékenykedtem Szegeden. A nagy gyógyszerkutató, Issekutz Béla volt abban az időben a budapesti Gyógyszeres Intézet vezetője, és mellette dolgozott a volt főnököm, Pórszász János is, akit akkor az élettanra neveztek ki. Olyan szuggesztíven és kreatívan beszélt az élettanról, hogy a diákkörösök hozzá jelentkeztek, így én is. Az élettanon dolgoztam, de az élettan-gyógyszeres határterületével foglalkoztam. Aztán a tanszéket mégsem ő kapta meg, így a végzés után a gyógyszeres Intézetet elhagytam, ami utólag nagy szerencsének bizonyult. Akkoriban ugyanis Szegeden Jancsó Miklós volt a leg-

inveciózusabb orvosgyetemi professzor, aki a gyulladással, a sejtek tárolási képességével és a kapszaicinnal foglalkozott. Megkedvelt engem, és úgy döntött, maga mellé vesz. Nem volt munkacsoportja, a feleségével dolgozott. Mindig elmondta, hogy mit csináljak, azonban a módszert nekem kellett kidolgoznom, és nekem kellett elvégezni a kísérleteket is. A munkám honorálásaként kiküldött Angliába, két évvel a végzésem után Londonban szerzett számomra egyéves ösztöndíjat. Eszem ágában sem volt kint maradni, tele voltam tervekkel, és mivel én voltam az egyetlen, aki akadémiai álláson volt, szerettem volna, ha itthon sikerül egy akadémiai csoportot alakítanunk, hogy a témával szélesebb körben foglalkozhassunk. 1966 januárjában jöttem vissza, aztán áprilisban Jancsó Miklós egy rövid, súlyos betegség következtében meghalt, így már nem tudtam neki elmondani az elképzeléseimet. Jancsó professzor halála után aztán a feleségével nekiláttunk, hogy közöljük mindazt, amit közösen kutattunk. Angol kapcsolataim révén az angol lapokban meg is jelentek a dolgozataink.

– Akkoriban mennyit tudtak a kapszaicinnról?

– Nem sokat, akkoriban ez még elég bizzar dolog volt. 1955-ben jelent meg egy cikk a kapszaicinnról, amiben egy indiai kutató leírta, hogy a vegyület milyen válaszokat vált ki. Issekutz Béla a Központi Orvostudományi Kutató Intézetben fiatal gyógyszer-tanászokat rá akart állítani a témára, ám ezekkel az eredményekkel nem sikerült hidat építeni a szegedi kutatásokhoz. Ma már ötven éves visszatekintéseim vannak, a kulcsszavak a PubMed nemzetközi adatbázis alapján könnyen letölthetők. Ha beírom: kapszaicin – ember – fájdalom, akkor megjelenik három ezer cikk, és látható, hogy az első cikket mi jegyeztük. Ha azt írom be: fájdalomreceptor – kapszaicin, ott is található kétezer cikk, és elsőként ismét a saját nevemet látom. Az összefoglalóimban a grafikonokon az is feltűnik, hogy az első cikk után – amit még Szegedről közöltünk – tíz évig senki sem foglalkozott a témával, aztán kezdett nőni az érdeklődés, ma pedig már több mint ezren hivatkoznak erre a munkámra. Szegeden aztán az új intézetigazgató keringés-gyógyszertani profilt alakított ki, így 1970-ben volt élettani főnökömet, Pórszász Jánost követtem Pécsre.

– Ön töretlenül hitt a kapszaicinben.

– Valóban, nagyon hittem. Jancsó halála után néhány kísérletet azért csináltam, hogy eldöntsem, érdemes-e egy életet erre a témára áldozni, avagy sem. A növényi hatóanyagok között sok van, ami azért olyan hatásos, mert szelektíven egy bizonyos jelfogó fehérjén, receptoron keresztül fejti ki a hatását, és másra nem hat. Mivel ennyire szelektív, ezért ennek a növényi hatóanyagnak a segítségével a receptor funkcióját, az élettani jelentőségét fel lehet támi. A kapszaicin az ismert égető érzést okozza, ezért a fájdalomérző idegvégződésnek ilyen kulcsfehérjéjét lehet vizsgálni. Az elmúlt évszázadban nem volt áttörés a fájdalomcsillapítóknál, és ma sincs a kapszaicinon kívül olyan gyógyszer, amely a fájdalomérző idegvégződéseken hatna. Ez már fiatalként tudatosodott bennem, és ennek igazolására nagyon egyszerű kísérleteket végeztem. Kapszaicinnal deszenzibilizáltam a nyelvemet, és megvizsgáltam a legkülönbözőbb érzeteket. A szelektivitása nagyon meggyőző volt. Találtam egy vegyest, aki szintetizált kapszaicinhez hasonló szerkezetű vegyületeket, mert az érdekelt, hogy lehet-e olyan blokkolót találni, ami nem izgat előtte. A kapszaicin ugyanis úgy blokkolt, hogy előtte izgatott. A több mint negyven vegyület alapján aztán kiderült, hogy ez nem párhuzamos folyamat, tehát nem azért blokkol, mert előtte izgat. 1975-ben tudtam megfogalmazni azt a koncepciót, hogy kell lennie egy jelfogó fehérjének, egy bizonyos kapszaicin receptornak, amire a kapszaicin hat, és ami kulcsszerepet

játszik a gyulladás és a fájdalomérzés elindításában. Nemzetközi lapban aztán ez megjelent, és később számos összefoglalóban ezt tekintették kiindulópontnak. 1997-ben, amikor az amerikai tudósok klónozták, már megkerülhetetlen voltam.

Szabadon dolgozhattam tehát a témán, ám az intézetigazgatói váltás után eszközeim korlátozottak voltak. Amikor tudományos rektorhelyettes lettem, akkor volt az első világbanki pályázat. Megkértem a gazdasági vezetőt, hogy húsz évre visszamenőleg – 1970-től 1990-ig – írja össze, hogy a különböző intézetek mekkora összeget költöttek nagyberuházásokra. Ebből kiderült, hogy a legkevesebbet a Gyógyszertani Intézet költötte. Eszközök híján egy régi, 19. századi módszerrel, kormozott papíron regisztráltuk a bélösszehúzókat, hogy lássuk, a különböző idegi izgatásokra hogyan hat a kapszaicin. Mások munkájából már régóta ismert volt, hogy a kapszaicin összehúzza a belet, ám ebben idegi mechanizmust nem tételeztek fel. Sejtettem, hogy a bőrerekhez hasonlóan a kapszaicin itt is érzoidegvégződésekre hatva vált ki bélösszehúzódást, vagyis egy új idegszabályozásról van szó. Ezzel az izolált szervi módszerrel is igazolni lehetett a kapszaicin szelektivitását. Barthó Loránd kollégámmal kezdtünk el ezen dolgozni, aki diákkörösöm volt, és a gyakorlatvezetője is voltam, és felfedeztünk egy, az autonóm idegrendszerrel eltérő, új idegválaszt.

– Végül aztán sikerült gyógyszert is fejleszteni a kapszaicinból.

– Igen, bár a gyógyszerkészítmény talán helyesebb fogalom. Az első klónozáskor kiderült, hogy miért vált ki égető érzést. Az a bizonyos jelfogó fehérje ugyanis nemcsak kémiai anyagokra érzékeny, hanem forró ingerre is. A klónozáskor a gyógyszeripar aztán nagy lelkesedéssel nekiindult, újabbnál újabb vegyületeket készítettek, amelyeket állatokon és embereken is kipróbáltak. Ezek az anyagok – amelyek felfüggesztették az említett jelfogó fehérje működését – előnyöseknek bizonyultak, csak éppen az alanyok megégethették a szájukat, mert a forró ingert sem érezték. Mindemellett a hőszabályozást is befolyásolták, tehát amikor beadták a fájdalomcsillapítót, akkor a patkánynak és az embernek is fölment a testhőmérséklete. A nagy lelkesedést tehát kiábrándultság követte. Az egyik gyógyszergyár farmakológusa írt egy összefoglalót, amiben az állt, hogy a gyógyszerkutatás történetében preklinikai vizsgálatra ennyi pénzt még nem költöttek, mint amennyit a kapszaicinre. Pontmutációkkal azonban azt is sikerült bizonyítani, hogy lehetséges a kapszaicin receptorán olyan helyeket találni, amelyekhez kötődő vegyületek csak a kémiai érzékenységet blokkolják, a hőérzékenységet viszont nem gátolják. Egy összefoglaló munkámban erre külön felhívtam a figyelmet, így a kapszaicin antagonisták kutatása jelenleg is folyik.

Ezen túlmenően azonban a kapszaicin megnyitotta az utat afelé, hogy feltételezzék, lehet jó fájdalomcsillapító gyógyszer találni olyan vegyületek között, amelyek a fájdalomérző idegvégzések működését blokkolják. A koncepciót tehát sikerült elültetni, ezért indult el olyan intenzív gyógyszerkutatás a kapszaicin hatását gátló vegyületek szintetizálása terén. Több évtizedes vita előzte azonban ezt meg arról, hogy léteznek-e egyáltalán a fájdalom érzékelésére specifikus érzoidegvégzések. A válasz ma már egyértelműen igen, de nem ez volt a helyzet, amikor elkezdtem a kapszaicin kutatását. A központi idegrendszer szerepét azonban továbbra is sokan döntőnek tartják a kóros, tartós fájdalommal szenvedő betegeknel, ezért az állatkísérletes modelleken kapott eredményeink elbírálásánál sokszor indoklás nélküli elutasításokkal is találkozunk.

– Felmerült-e Önben, hogy inkább divatosabb kutatási irányt választ, és ezáltal a rövidebb távú sikert?

– Nem, soha. Mindig az új utakat szerettem, mert azokban van kihívás, és engem ez éltet. A kitaposott, sima utak nem vonzanak. Az MTA doktori értekezésem védésénél is az volt a motóm, amit Szent-Györgyi Albert írt le először angolul: „Látni azt, amit mindenki lát, de gondolni arra, amire még senki sem gondolt”. Ez azonban csak az első lépés, mert meg kell találni a bizonyítás útját, majd pedig addig kísérletezni, amíg meg nem győzzük a nemzetközi szakirodalmat.

– **Elképzelésére, módszertanára, kutatásetikai alapelveire sikerült iskolát is alapítania.**

– Valóban tudtam lelkesíteni ezzel a fiatalokat, akik szerencsére folytatják azt, amit én nagy hévvel elkezdtem. Az igazságkeresésre tanítottam őket, arra, hogy az eredmény lehet bizarr és hihetetlen is, és minél inkább eretnek, annál lényegesebb és érdekesebb. (*egy rajzot mutat az általa gondolt eretnek idegszabályozó rendszerről – a szerk.*) Látja, itt van a kapszaicin, aminek megvan a jelfogó receptora, és itt van az érző idegvégződés, aminek kétirányú a működése: egyrészt a központi idegrendszerbe vezeti a fájdalmat, és az inger megy fölfelé, másrészt ugyanaból a végződésből peptidok szabadulnak fel, melyek bőrpírt és gyulladást váltanak ki. Az idegszabályozás alapeleme az egyirányú reflexszabályozás. A kapszaicinérzékeny idegvégzések önmagukban kétirányú szabályozó működést látnak el, szemben más idegvégzésekkel. Még azt is be tudtuk bizonyítani, hogy ez nem csak a bőrben van jelen, hanem testszerte, és nem csak egy pár van belőle, hanem annyi, mint az egész szimpatikus idegrendszer együttesen, azaz ez egy nagy, új idegszabályozó rendszer. A klasszikus egyirányú idegszabályozás mellett ez is létezik. Ezt a valóban eretnek, unortodox koncepciót kiemelve, bizonyítékkal alátámasztva, többször leírtam kiváló lapokban, könyvfejezetekben. Van tankönyv, ami megemlíti, és olyan is van, ami nem, ám a megismételt és más szerzők által is megerősített eredmények után ma már hiányolom az éles vitát, avagy a széleskörű elfogadottságot.

– **Eltökéltetésében mi vitte Önt előre?**

– Egyrészt a kitarásom, másrészt azok az ötletek, amik a kísérletek közben jöttek. Nem egy váratlan eredményem volt – ún. „serendipity” – és ezek módosították a kutatási irányt.

Az eltökéltetés kérdésében eszembe jutott egy párhuzam a sporttal. Meggyőződésem, hogy az ember habitusára jellemző az a sportág, amit választ. Méhes Károly vívott, Kellermayer Miklós robbanékony dobóatléta volt, én meg tájékozódó futó voltam. Mindig volt hosszú távú célom, amiért küzdöttem, amin törtem huzamosan a fejem, és nem voltam türelmetlen.

– **Azért az csak egy hajszálon múlt, hogy nem fül-orr-gégész lett.**

– Ez tényleg így történt. Miután *Pórszász János* nem kapta meg az élettani tanszéket, az elosztó bizottság – miután diákköri konferencián nyertem – megkérdezte, hova akarok menni. A válaszom az volt, hogy elsőrendűen a gyógyszerre, másodsorban pedig írják be a fül-orr-gégészetet. Kutató szerettem volna lenni, de öt évig voltam diákkörös, és nem lehettem biztos abban, hogy olyan helyre kerülök, ahol látok majd perspektívát a kutatásban. Ezért második variációként a gyakorló orvoslást is megjelöltem. Oka volt ennek, mert édesapám is ezt a hivatást űzte, és a manualitással nekem sem volt gondom, évekig zongoráztam is. Aztán megkaptam a hírt, hogy megtörtént az elosztás, és a fül-orr-gégészetre kerülök. Meg is kezdtem ott a munkát, orrműtételnél asszisztáltam, ám ezt az állást az utolsó fordulóban az évfolyam KISZ-titkára akarta megszerezni, és ezért elintézte, hogy végül a Gyógyszertani Intézetbe kapjak kinevezést.

– **Mesélte, hogy gyerekként is sok minden érdekelte, könnyedén vette a feladatokat és a különórákat is.**

– Osztályelső soha nem akartam lenni. Ahhoz nem fért kétség, hogy a legjobb matematikus én voltam, de a tanulás mellett számos egyéb dolgot is csináltam. A szüleimnek sokat köszönhetek, mert ők inspiráltak arra, hogy tanuljak angolt, németet, zongorát, szolfézst. Mindez Cegléden történt, édesapám a háború után ott kapott lehetőséget arra, hogy főorvos legyen. Sajnos, ő nagyon korán, 55 évesen meghalt infarktusban. Édesanyám háztartásbeliként tevékenykedett, nevelte a két húgomat és engem.

A szegedi egyetemre 1956 őszén kerültem, belecsöppentem az 1956-os események indulásába. Meghatározó élmény volt ez számomra, ezért is tartom fontosnak minden fórumon megemlíteni azt, hogy az 1956-os forradalom Szegedről indult. Országos lapban erről nem jelent meg cikk, mindössze a szegedi újságok írtak róla. Az ötven éves évforduló előtt írtam erről egy cikket azzal a címmel, hogy „Szegedi szikra gyújtotta fel az 56-os forradalmi lángot”, ám a Népszabadság nem volt hajlandó közölni, végül a Magyar Nemzetben sikerült. Persze, ez is eretnek dolog volt, ahogyan sok más is az életemben, de ragaszkodom a megmásíthatatlan tényekhez. A Wikipédia angol kiadásában benne van, hogy az 1956-os forradalom október 16-án Szegeden, a MEFESZ megalakulásával indult el, és a hivatkozási listán 2010-ig még az én 8-10 magyarul megjelentetett idézetem szerepelt, a Magyar Nemzetben megjelent cikkemből. Mára már találtak helyette angol hivatkozást, de szomorú, hogy nem tudtak magyar történészekről erre írást találni.

– **Az orvosi pálya mellett felmerült más alternatíva is?**

– A matematikában elért eredményeim alapján azt javasolták, hogy menjek mérnöknek, de azt a pályát hidegnek éreztem. Édesapámat példaképemnek tartottam, ezért az orvoslás mellett másra nem gondoltam. Mivel a kutatás gépszíja korán elkapott, ezért a gyakorló orvoslás már nem merült fel hiányként.

– **Hogyan lett intézetigazgató Pécsen?**

– 1990-ben lettem professzor, majd 1995-ben Varga Ferenc – aki Pórszász Jánost követte az intézetigazgatói poszton – betöltötte a 65 éves kort, és akkor megpályáztam ezt a lehetőséget. Mindössze kilenc évig voltam intézetvezető. Utánam Barthó Loránd következett tíz évig, akinek hálás vagyok, mert hagyta, hogy az általam képviselt iskola továbbra is épüljön.

– **Mozgalmas időszakban, a rendszerváltás után volt tudományos rektorhelyettes.**

– Igen, akkoriban sok változás történt, az volt az újdonságok kora. Akkor jött a tudománymetria, akkor indították el a PhD-képzést, az akkreditációt, az egyetemi egyesülést, egy egészen új világ kezdődött. Voltak pályázatok, és sikerült elérnem azt is, hogy a gyógyszerre végre behozza a lemaradását, és ide is érkezzen támogatás. Nem kis kihívás volt ez, mert a rektori csapat nagyon szuverén emberekből állt, akikkel sokat vitatkoztunk, de emlékezetes, izgalmas időszakként gondolok rá.

– **Az oktatást is szerette annyira, mint a kutatást?**

– A gyógyszerre oktatásának alapvetően két aspektusa van. Vagy úgy oktat az ember, ahogyan Romhányi professzor tette ezt, a lényeges szemléleti elemekre szuggesztíven koncentrálna, avagy szigorú rendszerszemléletben, beosztásos hatásmechanizmus szerint. Ha lett volna elég időm, akkor kialakítottam volna egy szisztémát a kettő ötvözetéből, de mivel rektorhelyettes is voltam az első évben, így igazán nagy bravúrokat az oktatásban nem tudtam véghez vinni. Az alapvető célom az ismeretanyag-halmaz elsajátíttatása volt, nem gondolom, hogy szuggesztív előadó voltam. Más a helyzet a fiatal kutatókkal, a posztgraduális

képzéssel és a szakmai előadásokkal. Volt rá alkalom, hogy felkért előadóként kaptam egy díjat Spanyolországban, amikor a kapszaicin kutatásában eltöltött 40 évnyi eredményeimről számoltam be. A díj alapítója azt a címet adta a Neuropeptides-ban megjelent laudációnak, hogy „Magyar rapszódia C-dúrban”, ahol a „C” a kapszaicinra is utalt.

– **Tudom, hogy sokat dolgozott a hétvégeken is, és ez így van most is. Nem csábítják a hangversenyek vagy a bridzsezés?**

– Bár mindkettőt nagyon kedvelem, ezekre alig-alig maradt idő. Talán azért is, mert Judit, a párom is szenvedélyesen szeret a munkáját, ha pedig szabadideje volt, akkor azt a családra szánta. Néha-néha azért eljártunk hangversenyekre, de való igaz, hogy sokkal inkább a munkánknak éltünk mindketten.

– **Megszámlálhatatlan dossziét látok a szobája polcain. Elárulja, hogy mi van bennük?**

– Ezek mind cikkek. A felső polcon a sajátjaim vannak, de érdekel mások munkája is, minden, ami megjelenik. Csak a kapszaicinról már több mint tizenháromezer cikk jelent meg. Ezeket folyamatosan olvasom, benne élek a tudományban, mert ezek adják az ötleteket. Képzeld, a múltkor a Science-ben megjelent egy egészen bizzare cikk. Kitalálták, hogy egy molekuláris trükkkel be lehet injektálni a kapszaicinérzékeny protein jelfogót az

agy egy bizonyos, kémiai jelzett neuronjába. Amikor az injekció megtörtént, akkor mellé tettek mágneses nanorészecskéket, amiket rezegtetve fölmelegítettek – a kapszaicin receptor hőre érzékeny –, és ezáltal a kapszaicinreceptorral jelzett neuron ingerületbe került. Az idegtudományok történetében a Science editora ezt mérföldkőnek tartotta, és ez a gyógyításban is új fejezetet nyit. Ma már a Parkinson-kórban szenvedő betegeket is elektromos ingerekkel gyógyítják, ahogyan a lézerfényes sejtaktiválás is elindult.

– **A három unokája közül a legkisebbnek, a három évesnek a fotóját látom a polcán, róla is éppoly örömmel mesélt, mint a gimnazistáról és az egyetemistáról.**

– Természetesen a kicsi most a család központja, utolsó idejében a feleségem számára is nagy ajándék volt ő. Egy újabb apartman vásárlásával idén talán megvalósulhat Judit egykori nagy álma, hogy a Balatonon is sikerüljön egybegyűjteni a gyerekeket, és akkor együtt úszunk majd. A gyaloglás mellett az úzás a másik kedvenc időtöltésem. Az is sokat jelent, hogy Pécsen van mindkét gyermekem, ráadásul a fiam és a lányom is az egyetemen dolgozik. A fiam a Magatartástudományi Intézetben van, a lányom az Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézetben.

Schweier Rita

Markusovszky Lajos-díjat kapott dr. Losonczy Hajna és dr. Nagy Ágnes

Karunk két munkatársa, *dr. Losonczy Hajna* emeritus professzor és *dr. Nagy Ágnes* klinikai főorvos is Markusovszky-díjat vehetett át májusban Budapesten. Társ szerzőjük volt *dr. Tar Attila* budapesti főorvos is. A díjazottaknak szeretettel gratulálunk!

Dr. Losonczy Hajna szakmai önéletrajza

Képzés: Orvosegyetem: 1959-1965 POTE, „summa cum laude” minősítés. Szakvizsgák: 1970 – belgyógyászat, 1994 – haematológia

Tudományos minősítés: 1983 – kandidátus, 1994-ben PhD, 1994 – habilitáció.

Egyetemi előmenetel: 1970 – tanársegéd
1983 – adjunktus
1990 – docens
1995 – egyetemi tanár

Klinikai munka: 1990 – a haematológiai osztály, a haemostasis laboratórium és a haematológiai munkacsoport vezetése; 1995 – Hematológiai Centrum létrehozása; 1996 – Össejt-transzplantáció megszervezése, transzplantációs osztály kialakítása, Terapiás Apherisis Központ kialakítása; 1992 – Regionális Haemophilia Központ vezetése.

Klinikai szakterületek: A vérképzőrendszer rosszindulatú betegségei, a véralvadási rendszer betegségei.

Tudományos munkák: Élettani Intézet: TDK-konferencián előadás, majd az ebből készült pályamunkával első díj, társszerzőként szereplés 3 közleményben; Thrombocyta-funkciók: májbetegség, ITP-s betegek és az acut leukaemiások thrombocyta-funk-

cióinak vizsgálata; Oralis fogamzásgátlók véralvadási hatásainak vizsgálata; A heparinhatás vizsgálata különböző adagolási módok mellett; Fibrinolíziskutatás thromboembóliás betegekben; A veleszületett thrombophiliák közül az AT III csökkenésének vizsgálata, szűrővizsgálatok bevezetése; Molekuláris genetikai vizsgálatok haemostasis területén; Haemophiligenetika „A” és „B” típusú haemophilában; A kombinált citosztatikus kezelés által okozott véralvadási hatás vizsgálata non-Hodgkin lymphomában és solid tumorokban; Véralvadási eltérések vizsgálata chronicus lymphoid leukaemiában; A myeloma multiplex kutatása, apoptosiss és klonalitásvizsgálatok bevezetése.

Oktatás: 1970 óta gyakorlati és tantermi oktatás, 1985 óta angol nyelvű, 1994 óta német nyelvű képzések.

Társasági tagságok: 1999-2004 – a Transzfúziológiai és Haematológiai Szakmai Kollégium elnöke; 1999-2003 – a Magyar Hematológiai és Transzfúziológiai Társaság elnöke; „Danubian League against Thrombosis and Haemorrhagic Diseases” – elnökségi tag; Magyar Belgyógyász, Dunántúli Belgyógyász, Thrombosis és Haemostasis, Worldwide Hungarian

Medical Academy, European Haemotology Association-, Nemzetközi Haematológus Társaságok tagja; Európai Csontvelő-transzplantációs Egyesülés tagja; Pécsi Akadémiai Bizottság Konzervatív Orvosi Munkabizottság – haematológiai munka vezetése.

Elnyert pályázatok: OTKA: Veleszületett antithrombin III defectusok véralvadási molecularis biológiai és epidemiológiai analysise – Losonczy Hajna, Nagy Ágnes, Melegh Béla, 1993-1996; ETT: Veleszületett thrombosis készség vizsgálata fiatalkori thromboemboliás betegekben és családjukban – Losonczy Hajna, Nagy Ágnes, Dávid Marianna, Kecskés Marianna; ETT: Thrombophiliás betegek alvadás defektusainak vizsgálata – Losonczy Hajna, Nagy Ágnes, Dávid Marianna, 1997-1999; ETT: Genetikai abnormalitások (FV, FII, PC, PLA) prevalenciája és klinikai jelentősége thrombophiliában – Losonczy Hajna, Nagy Ágnes, Dávid Marianna, Kecskés Marianna, 2000-2002; OTKA: Veleszületett haemostasis zavarok (aktivált protein C resistentia és A-haemophilia) véralvadási és molecularis biológiai vizsgálata – Losonczy Hajna, Nagy Ágnes, Dávid Marianna, 1998-2001; ETT: Új prognosztikai faktorok vizsgálata és ezek diagnosztikai és klinikai jelentősége B-sejtes chronicus lymphoid leukaemiában, 2003-2005.

Publikációk: Folyóiratban megjelent közlemények: 91
Impact faktor: 22,3
Abstractok: 184
(Impact faktor: 97,5)
Citációs index: 1200

Dr. Nagy Ágnes szakmai önéletrajza

Képzés: 1982 – POTE

Szakmai pályafutás: 1982-1987 – Banya Megyei Kórház II. számú Belgyógyászati Osztálya; 1988 – PTE I. sz. Belgyógyászati Klinika, Haematológiai Munkacsoport tagja; 1988 – szakvizsga belgyógyászból, 1994-ben hematológiából; 1990 – SOTE I. sz. Belgyógyászati Klinika csontvelő-transzplantációs részlege; 1997 – genetikai vizsgálatok a Gyermekklinika MTA munkacsoportjában, a Genetikai Intézetben; 1999 – PTE I. sz. Belgyógyászati Klinika genetikai laborjának vezetője, thrombophiliás adatbázis létrehozása; 2005 – Haemophilia Regionális Centrum vezetője; 2012-2016 – Haematológiai Munkacsoport vezetője.

Oktatás: 1988 – magyar és angol nyelvű oktatás

Tudományos tagság: 2014 – Egészségügyi Tudományos Tanács Klinikai Farmakológiai Etikai Bizottságának tagsága Magyar Thrombosis és Haemostasis Társaság – vezetőségi tagság.

Publikációk: Közlemények: 22
Kumulatív impakt faktor: 23,1

Dr. Tar Attila szakmai önéletrajza

Képzés: 1975 – Általános orvos, DOTE; 1979 – Csecsemő- és gyermekgyógyász, DOTE; 1991 – Diplôme d'assistant étranger/ René Descartes Orvosi Egyetem, Paris V, Franciaország; 1992 – PhD, Magyar Tudományos Akadémia; 1994 – Endokrinológus, HIETE, Budapest

Munkahelyek: Hajdú-Bihar Megyei Kórház, Debrecen, 1975-1978, klinikai orvos; Budai Gyermekkorház, Budapest, 1978-1994, főorvos; Madarász utcai Gyermekkorház, Budapest, 1994-2005, endokrinológus, főorvos; Heim Pál Kórház, Budapest, 2006 – endokrinológus, főorvos; Vasútegészségügyi KHT, Budapest, 2009- endokrinológus, főorvos; Sanofi-aventis Zrt. 1994-2015 – orvosmenedzser.

Posztgraduális képzés: 1984-1985: Hôpital des Enfants Malades, Párizs, Franciaország; 1988-1990: Hôpital des Enfants Malades, Párizs, INSERM U.30.; 1993-1994: Institut Pasteur, Immunogénétique Humaine, Párizs, Franciaország; 1998-2000: Postgraduate Course in Pharmaceutical Medicine, University of Wales, Cardiff, Egyesült Királyság.

Tudományos tagság: Magyar Gyermekorvos Társaság; Magyar Anyagcsere és Endokrinológiai Társaság; Magyar Thrombosis és Haemostasis Társaság; Magyar Nőorvosok Társasága.

Publikációk: Több mint 100 publikáció
Tankönyvfejezet – Gyermekgyógyászati Endokrinológia 2010.

Tudományos tevékenység: Részvétel klinikai vizsgálatokban vizsgálóként (Sanofi, Merck); Felkért cikkek szakvéleményezése (Orvosi Hetilap, European Journal of Pediatrics); Oktatási tapasztalat: Budai Gyermekkorház, Heim Pál Kórház, II. sz. Belklinika, gyermekgyógyász szakorvosjelöltek, gyermekgyógyász jelöltek; Tanácsadó Testület: Magyar Thrombosis és Haemostasis Társaság Irányelve, A thromboemboliák megelőzése és kezelése; Vezető pozíció: Heim Pál Kórház, Vasútegészségügyi KHT Budapest

„Büszke vagyok arra, hogy az intézetben sikerült megőriznem azt a családi légkört, amit az elődeimtől örököltem”

– portrébeszélgetés dr. Tóth Gyulával, a Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet emeritus professzorával

Elfogódottan mutatja a folyosón az intézetigazgatói irodát, illetve a későbbi kapott szobáját is, amelyekben éveken át lakott. Pár hete döntött úgy, hogy utóbbiból kiköltözik, mert két éve, 78 évesen fejezte be az oktatást, az ún. bioaktív vegyületek extra kurzusát. Még ma is fűgén szedi a lépcsőket, idézi a dátumokat, a neveket, és sorolja egyvégtében az emlékeket. Csillogó szemmel beszél a családjáról, a hivatásáról, a kutatásairól, no meg az intézetről, ami mindvégig feladatokkal, lehetőségekkel szolgált, és egyben a második otthon is jelentette számára.

– **Nehéz szívvel mondott búcsút az intézetnek és az oktatásnak?**

– Szerencsére nem volt nehéz, mert nagyon korrektül bántak velem. Hivatalosan 1991-ben neveztek ki egyetemi tanárnak, intézetigazgatói megbízatással. Akkoriban ez a két dolog párhuzamosan futott, az intézetnek mindössze egy professzora volt, aki az oktatásért is felelt. Az angol oktatásban a kezdetektől, 1984-től részt vettem. A magyarok oktatását később átvette az egyik kollégám, mivel magas óraszámokban tanulták a diákok az orvosi kémiát. A bolognai szisztéma bevezetésével aztán már tantárgyfelelősöket neveztek ki – az angol területen ez a feladat rám jutott – és még nyugdíjasként is aktívan, napi nyolc órában ebben dolgoztam egészen addig, amíg az otthoni körülményeim ebben nem gátoltak. Később már csak a szabadon választható kurzusokban vettem részt. Az elengedésben segített az is, hogy időközben felnőtt egy olyan generáció, amely már remekül helytáll az angol oktatásban.

– **De gondolom, most sem unatkozik.**

– Azt szoktam mondani, hogy a nyugdíjast arról lehet megismerni, hogy soha nem ér rá semmire. *(nevet – a szerk.)* Most épp azzal foglalatokodom, hova pakoljam el mindazt, ami itt, a sok év során összegyűlt. Sok időm elmegy a ház körüli foglalatokodással, a kertészkedéssel, no meg az ügyintézésrel, ami nekem nagyon nehezen megy. Állandóan úton vagyok. Szerencsére bírom, nyolcvan évesen is jól érzem magam. Volt egy hosszú, nehéz periódus az életemben, amikor a feleségemet ápoltam, de most már rendben vagyok.

Intézeti házasság volt a miénk, ő is itt dolgozott, és amíg tudtam, hoztam-vittem, ám végül már csak az otthonunkban tudtam segíteni neki, amíg élt. Egy fiunk van, aki Texasban él és dolgozik. Ő a Fogászati és Szájsebészeti Klinikán volt adjunktus, majd ösztöndíjjal kikerült egy továbbképzésre, és ott ragadt. Eredetileg egyéves kurzusról volt szó, ám olyan jól teljesített, hogy aztán ebből három év lett, melynek során letette a különböző amerikai licencvizsgákat is. Egy rövid időre ezután hazajött, ám közben kapott egy meghívást San Antonióból, ahol az ottani egyetem – ami az egyik legjobb fogorvosképző intézmény – letette a szakvizsgát gyerekfogászatból is. Jelen pillanatban csak gyerekekkel foglalkozik, és nagyon jól érzi magát. Nem került szóba, hogy hazajön, talán azért sem, mert az itthoni körülményekkel nehezen birkózna. Nem az a típus, aki utazgatna Sopronba, Mosonmagyaróvárra, ahogyan több pécsi szakember teszi ezt. Ráadásul az élettársa egy igazi texasi hölgy, aki ugyancsak szakmabéli. Gyermekük nincs, ők azzal a több ezer texasi gyermekkel boldogok, akiket kezelnek. Telefonon tartjuk a kapcsolatot, sajnos, az oda-vissza út 48 órát igényel. Ahhoz, hogy odajussak, kétszer kell átszállni, és közben majdnem mindig történik valami bonyodalom is. Biztatott ugyan, hogy éljek én is Texasban, de nekem az amerikai életforma nem vált be. Bevallom, megszoktam az itteni környezetemet, nagyon fontos a baráti köröm is, így inkább maradok. Az egyetem is sokat segített ebben a döntésben, hisz a nyugdíjazásom után is tisztességesen bántak velem, dolgozhattam, oktathattam, nem kellett otthon maradnom.

– **Az oktatás mindig is a szívügye volt.**

– Igen, ez volt az egyik fő foglalkozásom amellelt, hogy a karotinoid-munkacsoportot vezettem, amit aztán Deli József professzor vett át.

– **Miért éppen a karotinoidok érdekelték?**

– Cholnoky László professzor, Kossuth-díjas akadémikus volt az, aki miatt az intézetben ragadtam, mert a precizitása mellett nagyon megtetszett a tudományos tevékenysége is. Nem mellelleg alapvetően is érdekesnek találtam, hogy a karotinoidokból a szervezet képes előállítani az A-vitamint. Az átlagember a karotint ma már a televíziós reklámokból is ismerheti, hisz gyakran szerepel a luteinnel, zeaxantinnal együtt. Az ilyen típusú vegyületekből egyébként több mint hétszáz ismeretes, és az emberi táplálkozásban is több mint száz, mert a zöld és a sárga növények is tartalmaznak karotinoidokat. Ezek egyrészt elővitaminoként szerepelnek, másrészt pedig – mai divatos kifejezéssel élve – antioxidáns szerek. Kutatásaink során munkatársaimmal mi a kémiai résszel foglalkoztunk, a sokféle, biológiai-lag aktív és inaktív izomer térállásainak vizsgálatával. Ezek alapvetően voltak, akkoriban még nem volt divatban az alkalmazott kutatás, és ez a terület teljesen ismeretlen volt. A karotinoid-kémia – mint a természetes anyagok kémiája – mára sokat veszített érdekességéből, már nincs nagyon mit vizsgálni rajta, de akkoriban ez új és izgalmas téma volt. Ezek az anyagok akkor tudnak a sejtmembránba beépülni, ha lineáris térszerkezetűek, ha ellenben megtörtek, akkor ez nem lehetséges. Vizsgálataink az elmúlt harminc évben hozták meg az eredményüket, példa erre a lutein jótékony hatása a szem ereinek védelmében, vagy az, hogy a karotin miként játszhat szerepet a daganatok megelőzésé-

ben, avagy éppen kialakulásában. Védő hatására korán rájöttek, aztán arra is, hogy ha valaki dohányzik, vagy rendszeresen alkoholt fogyaszt, akkor ez a védő hatás átcsaphat egy fokozó hatásba, azaz hozzájárul a daganatképződéshez. Kiderült továbbá, hogy ezeknek a karotinooidoknak fényvédő szerepük is van, arc krémek, napolajak is tartalmazzák.

Az utódom később áttért a táplálkozástudományi területre, az élelmiszerkémiaira. Azt vizsgálta, hogy például a nyers spenót-nak milyen a színezékanyaga – ami egyébként eredetileg sárga, csak a zöld színű klorofill elfedi – és hogyan változik meg a főzés során. Ezt a folyamatot egyébként a falevelek szemléltetik jól, amelyek nyáron zöldek, ám ősszel megsárgulnak, mert elfogy belőlük a klorofilltartalom.

– Miért épp orvosi kémikus lett?

– Ez a gimnáziumban dőlt el. 1951-ben kezdtem el járni a csurgói Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnáziumba, ami az államosítások után az egyik legjobb középfokú intézmény volt, köszönhetően annak, hogy a tanári testület zöme „büntetésből” került oda. A kémiatanárom a Műegyetemen volt adjunktus, csak ott valami miatt nem felelt meg. Az osztályfőnököm és a felesége is doktori címmel rendelkezett, nyelvészként. Hasonló utat járt be a biológiatanárom is, és általuk mind a kémiát, mind a biológiát nagyon megkedveltem. Egyetemre pedig azért kerültem Pécsre, mert ez volt közelebb, a budapestit anyagilag nem tudták volna vállalni a szüleim. Másodéves koromban tudományos diákkörösként bekerültem az akkori Kémiai Intézetbe, ötödéves koromban pedig már kaptam egy önálló csoportot, holott abban az időben az nem volt szokás, hogy hallgatót oktathasson. Ez akkor és a későbbiekben is nagyon sokat jelentett nekem.

– A gyakorló orvoslás nem vonzotta?

– Hatodévből, a szigorló évben, három hónapot töltöttünk egy-egy szakterületen gyakorlaton, köztük a sebészetben is. Ott nagyon jó helyre kerültem – az Irgalmasoknál volt a II-es számú sebészet – és az akkori főnököm a kisebb plasztikai műtéteknél maga mellé vett. Ez nagyon tetszett, és megfordult a fejemben, hogy maradok, holott akkor még nem volt annyira divat a plasztikai sebészet. Aztán a vezetőmet kis idő múlva felhívták Budapestre dolgozni – mert alapjaiban ő az égési sérülésekkel foglalkozott – és ezáltal megszakadt köztünk a kapcsolat. Ezután már nem gondolkodtam tovább azon, hogy ezt a pályát válasszam. Az hamar kiderült, hogy a manualitásom jó, és ezt a fiam is örökölte, ami nála azért szerencsés, mert őt annyira nem vonzotta a tudományos elmélyülés. Ez az adottságunk az édesapámtól ered, aki nagyon jó kezű, tehetséges asztalos volt, csak épp rossz időben született. Az 1950-es években muszáj volt bemennie a kispári termelőszövetkezetbe. Ha ezt nem teszi meg, akkor engem nem vesznek fel az egyetemre. Addig, amíg önállóan dolgozhatott, sok mindenbe beavatott. Azt szerette volna, ha magasabb képzettséget szerezve, folytatam az ő mesterségét. Édesapám valójában bútorrestaurátor volt, és ha kényesebb, finomabb munkára volt szükség, a szövetkezetben is mindig őt keresték.

– Mít szólt az édesapja az orvosláshoz?

– Büszke volt, amikor látta, hogy milyen jók az eredményeink az öcsémmel, aki hozzám hasonlóan orvos lett. Ő nyugdíjazásáig gyerekeket gyógyított főorvosként a nagyatádi kórházban. Sajnos, az édesanyánk sokat betegeskedett – melanomás volt – és nagyon korán, 49 éves korában elhunyt.

– Csurgón töltötte a gyerekkorát?

– Nem, eredetileg nagyatádi vagyok, tehát somogyi, ami az akcentusomon érződik is. (*mosolyog – a szerk.*) Nagyatádon akkor nem volt gimnázium, így kerültem Csurgóra, ám mivel ott kollégiumot nem kaptam, bejáró lettem. De ez nem jelentett

problémát, még akkor sem, ha hajnali öt órakor kellett felkelnem, hogy a vonatot elérjem, és csak délután öt órára értem haza. Küzdelmes időszak volt, de hamar hozzászoktam, hogy nem mindegyért tapsikolnak az embernek. Ahogyan ahhoz is, hogy jó tanulónak kell lennem, mert azzal bizonyíthatok. Hiper-szuper, példamutató diák nem akartam lenni, de mindig jó volt a bizonyítványom, és mindenben részt vettem, amiben csak lehetett.

– **A szavaiból úgy érzékelem, hogy a család megtartó közege volt.**

– Igen, a szüleim haláláig nagyon szoros volt a kapcsolatunk, és az öcsémmel ma is az, a szülőfalumba most is – bár ma már város Nagyatád – gyakran hazajárok.

– **Milyen légkör volt itt, az intézetben annak idején, amikor idekerült?**

– Nagyon kellemes, családias. Annak idején még a Rákóczi út 80-as szám alatt laktunk, ez a mostani épületegyüttes 1972-ben készült el, akkor költöztünk át ide. Viszonylag kis intézet voltunk, nyolc oktatóval és az asszisztensekkel. Cholnoky professzor porosz típusú, hihetetlenül precíz ember volt, aki mindent megbeszélt velünk és mindenkiel törődött. Nagyon szerettem őt, példaképemnek tekintetem. Eredetileg gyógyszerész képzettségű volt, csak miután akkor Pécsen nem volt kémia oktatás – a Pedagógiai Főiskolán később aztán tanították, bár egészen más formában – ezért mi lettünk a Kémiai Intézet. A gyógyszerészek alaposságára nagy szükség volt, hisz akkor még kézzel keverték a gyógyszereket.

– **A kutatás hogyan zajlott? Volt elég helyük és műszerük hozzá?**

– A kornak megfelelő laboratóriumunk volt, Cholnoky professzor mindent beszerzett, amit lehetett. Alapvetően manuális munka folyt itt, mindent a két kezünkkel csináltunk, még a dugófűrészt is. A gondok akkor kezdődtek, amikor bejöttek a milliós, nagy műszerek, amiket nem tudtunk megvásárolni, ezért kollaborációban dolgoztunk az ELTE Szerves Kémiai Intézetével. Ők hozzájuttattak ezekhez a berendezésekhez, az országban egyedülieként.

Később aztán angolokkal is dolgoztunk együtt. A növényi színezékekről megjelent cikkeink alapján ugyanis megkereste Cholnoky professzort egy angol kutató, aki később a témavezetőmet, Szabolcs József professzort is meghívta Kelet-Londonba, majd pedig engem is. Egy évet töltöttem nála. Jól kiegészítettük egymást, én preparáltam az anyagokat, a nagy műszerek pedig jöttek az eredménnyel. Aztán ez a londoni professzor Nottinghambe került, és az ottani karotinooidcsoport megszűnt, már nem lett igazi vezetője. De alakult egy újabb együttműködés svájciakkal, Pfander professzorral az élükön, aki az utódommal jelenleg is szoros szakmai kapcsolatban van, és velem is baráti viszonyban.

– Sokat publikáltak?

– Igen. Pontos számot nem merek mondani, de az biztos, hogy nyolcvan fölött van azoknak a publikációknak a száma, amikben aktívan részt vettem, és ezek mind rangos folyóiratokban jelentek meg. Abba soha nem mentem bele, hogy csak úgy odaírják a nevemet, még intézetigazgatói periódusomban sem.

– Hogyan lett egyetemi tanár és intézetigazgató?

– Annak idején létezett a demonstrátori ösztöndíj, amit az kaphatott meg, aki eredményesen szerepelt a tudományos diákkörben, és nyert pályázatokat. A fizetésekhez képest ez az ösztöndíj magasnak számított. Demonstrátorként kezdtem tehát, aztán a végzés után egyetemi gyakornokként dolgoztam. Hálás vagyok Cholnoky professzornak, aki éppen rektor volt, és fölvettem engem az intézetbe. Annak idején ugyanis ez úgy működött,

hogy: „Fiam, te katonarvos leszel, lányom, te pedig mész bőrgyógyásznak”. Engem is Bajára akartak küldeni fül-orr-gégésznek, ám mivel a rektor biztosított állást: maradhattam. Nem sokkal ezután kineveztek tanáresegédnek. Akkoriban az elméleti intézetekben dolgozó orvosi végzettségűek laboratóriumi szakvizsgát tehettek, ami jó biztosíték volt, mert ha az egyetemi állás megszűnt, vagy a tudományos pálya nem sikerült, akkor el lehetett menni laborszakorvosnak. Nekem is van ilyen szakvizsgám, de szerencsémre nem volt rá szükségem.

Abban az időben egy kicsit részesei lehetünk a klinikumnak is, mert a Gyermekklinikával rutinszerű kapcsolatban voltunk. A gyermekgyógyászok ugyanis elküldték nekünk a besárgult gyerekek vérmintáját, hogy megmérjük, normális-e a karotinoid tartalma, avagy sem.

Jó pár évnyi tanáresegédskedés után kineveztek adjunktusnak – akkor került sor a már említett angliai meghívásra is – a hazajövetelem után pedig docens lettem. Az angol oktatás aztán 1984-ben beindult, amiben hamar rutint szereztem, köszönhetően annak, hogy Angliában a professzor rendszeresen beküldött a szemináriumokra, az oktató pedig rám bízta a hallgatókat. Ott főként gyógyszereszeket képeztek.

Közben a tudományos karrierem is ívelt egyre följebb. 1979-ben a tanítómesterem, Szabolcs József – aki kiváló kémikus volt – nyugdíjba ment, és úgy döntöttem, hogy megpályázom az egyetemi tanárságot. Akkor az orvosi egyetem még önálló volt, POTE-ként működött, és az egyetemi tanácsnak döntő szava volt a kinevezésekben. Tudták, hogy az életemet kémikusok közt töltöttem, és úgy vélték, hogy orvosi végzettségem révén használhatók a hallgatóknak is, így megkaptam az intézetigazgatói pozíciót. Egészen a nyugdíjazásomig vezettem az intézetet, és közben dékánhelyettes is voltam egy érdekes időszakban, az egyesülés idején. Engem még a POTE vezetése választott meg, azután volt egy év, egy ún. „inkubációs periódus”, amikor hivatalosan megtörtént ugyan az egyesülés, de még önállóan működünk, majd ezt követte a tényleges PTE kialakulása. Mindezt végigkövettem.

– **Nem tudom elképzelni szigorúnak, sem dékánhelyettesként, sem vezetőként, sem oktatóként.**

– Goromba sosem voltam senkivel, semmiféle helyzetben, de azért szigorú igen. Azt tudni kell, hogy az orvosi kémia nem

volt szimpatikus tantárgy, ez volt az első szűrő. Akkoriban szóban szigorlatoztattunk, és bizony néhány hallgatót meg kellett arról győznöm, hogy a tudásuk nem elegendő a továbbmenetelhez. Ők keserű szájjal ugyan, de nem sértődötteen hagytak el minket, és ennek azért örülök. Aztán a biológiával egyenrangú szűrők lettünk, majd másodéven jött az anatómia és az élettan, amikkel ugyancsak birkóztak a diákok.

Dékánhelyettesként sokat jártam a minisztériumba, mert az akkori dékán, Fischer Emil professzor eleinte nem szeretett utazni. Ott is a kitarító, szelíd meggyőzés híve voltam, mert azzal többre mentem, mint a vitatkozással. Lénárd László professzor rektorsága idején az egyetemi tudományos bizottság elnökének is megválasztottak. Arra büszke vagyok, hogy mindemellett az intézetben sikerült megőriznem azt a családi légkört, amit az elődeimtől örököltem, és a karotinoid csoport is elismert lett. Azt is nagy lépésnek tartom, hogy a klasszikus kémia oktatást sikerült továbbfejlesztenünk, és kidolgoznunk az orvosi kémia oktatásának alapelveit és rendszerét. Szívügyemnek tekintetem, és mindig örömmel gondolok az angol programra is – aminek az 1990-es években lettem a vezetője – mert kítűnő kollégákkal dolgozhattam hosszú éveken át, továbbá arra az együttműködésre is, ami a Szegedi és a Debreceni Orvosi Vegytani Intézetekkel alakult ki.

– **Figyeli még a szakirodalmat, a tudomány állását?**

– Olyan értelemben igen, hogy a szakmai rendezvényekre eljárom, de már nem ásom bele magam a legfrissebb történésekbe. A Gyógyszerésztudományi Karon három munkatársam is egyetemi tanárként dolgozik, ők az ismerős külföldi előadókat többször meghívják, és ezekre a rendezvényekre mindig eljövök, módomban nyílik tehát a legújabb kutatási eredményekről értesülni. Örömmel tapasztalom, hogy az utódaim milyen kiválóan teljesítenek a tudomány számos területén. Emellett az intézeti kollégák a hétfői szakosztályi üléseken is beszámolnak a történésekről.

– **Mesélte, hogy még ma is sokat olvas angolul. Milyen könyvek érdeklik?**

– Leginkább az angol bestsellerek, ezen belül is főként a történelmi vonatkozású családrégények, amikből temérdek kötet van otthon. A fiam is gondoskodik arról, hogy ne felejtsem el az angol nyelvet, tőle is kapok utánpótlást.

Schweier Rita

Európai Polgári Díjjal tüntetik ki dr. Szilárd István professzort

Az Európai Parlament nemzetközi kuratóriumának döntése alapján ‘European Citizen’s Prize’ díjjal – Európai Polgári Díjjal – tüntetik ki dr. Szilárd István professzort, karunk Műveleti Medicina Tanszékének címzetes egyetemi tanárát.

Szilárd professzornak tudása, szakmai tapasztalatai révén döntő jelentősége volt abban, hogy a pécsi egyetem az elsők közt biztosított kiemelt szerepet a migrációs egészségügy kérdésének a kutatásban és az oktatásban.

Megfogalmazása szerint „ez a díj az egyetem elismerését is jelenti, hisz Európában egyre fontosabbá váló területnek vált oktatói és tudományos bázisává”.

A hivatalos díjátadó ünnepséget Brüsszelben rendezik, október 11-12-én.

Professzor úrnak szeretettel gratulálunk!

A BM Országos Katasztrófavédelem főigazgatója elismerő oklevelet adott át dr. Keresztes Dórának, a Műveleti Medicina Tanszék oktatójának

Június huszonhetedikén tizenketten vehették át elsőtiszti kinevezésüket, a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság ünnepségén számosan kerek születésnapjuk miatt kaptak ajándéktárgyat, rajtuk kívül többen – köztük a mentőszolgálat öt tagja – elismerő oklevelet vehettek át a HUNOR újraminősítésében végzett munkájukért.

A HUNOR Hivatásos Katasztrófavédelmi Mentőszervezet újraminősítéséhez szükséges, harminchat órás terepgyakorlaton, az ENSZ INSARAG megújult irányelvek szerinti követelmények sikeres teljesítése érdekében kifejtett munkája elismeréseként Góra Zoltán főigazgató elismerő oklevelet adott át dr. Keresztes Dóra, aneszteziológiai és intenzív terápiás szakorvosnak.

Hogyan készülnek az illóolajok és a hidrolátumok?

Gyógyszerészhallgatók látogatása az Arura Illóolaj Manufaktúrában

Az „Ipari gyógynövény feldolgozási terepgyakorlatok” című kurzus második helyszíne a szigetvári Arura Illóolaj Manufaktúra volt, amelyet 2017. május 5-én látogattunk meg. Az alábbi összeállítás *Ábelovszky Tamara, Dallmann Cintia, Füstös Mária Karina, Füstös Nóra Veronika, Gyüre Attila, Kispéter Ádám, Mézsáros Petra, Nagy Réka, Neubauer Gabriella, Németh Bálint, Pozsgó Andrea Éva, Sütő Veronika, Toriz Veronika, Tyukodi Levente és Vízeli Mária Beáta* beszámoló dolgozatából készült.

„A kurzus második helyszínén a szigetvári Arura Illóolaj Manufaktúra vezetője, Amrein Ildikó és kolléganője, *Balázsne Pál Zsuzsa* szeretettel fogadott és megismertetett bennünket az illóolaj-desztillálás kisüzemi menetével. A bemutatkozást követően egy vendégváro terembe invitáltak minket, ahol már az esztétikusan kikészített termékek sora várt ránk, amelyeket megszagolhattunk, kipróbálhattunk. Először rövid előadást hallottunk az illóolajok, majd a cég történetéről. A manufaktúra keretein belül dolgozó személyzet kitartó munkásságának köszönhetően egyre jobb és fejlettebb technológiákkal valósulhat meg az illóolajok, illetve aromavizek (hidrolátumok) előállítása. Bátran kísérleteznek újabb és újabb gyógynövények lepárlásával, sőt bérlepárlást is szívesen vállalnak. Fix termékpalettával még nem rendelkeznek, hiszen nem csak a piac határozza meg, hogy melyik növényvel érdemes foglalkozni, ez nagyban függ a rendelkezésre álló területterületről és az időjárási viszonyoktól is. A cég 900 m²-es anyakertje Bószénfán található, emellett még két nagyobb területet bérelnek Szigetvár közelében. Eddig pl. orvosi zsálya, kerti kakukkfű, citromfű, muskotályzsálya, izsóp, borsmenta termesztésével és feldolgozásával foglalkoznak, de az ideai tervek között szerepel az orvosi székfű, a római kamilla, a cickafark és a szurokfű próbalepárlása is. A manufaktúrában desztillált illóolajokat a SOTE laboratóriumában gázkromatográfiás vizsgálatnak vetik alá, majd az eredménytől teszik függővé az adott növényből a nagyobb ültetvény létesítését. A cél a vegyszermentes termesztésű növényekből 100%-os tisztaságú, tartósítószer- és adalékanyag-mentes, kiváló minőségű illóolajok előállítása. A manufaktúrában gyártott illóolajokat és aromavizeket többek között kozmetikai termékek (szappanok, dezodorok, arckrémek, ajakápolók) gyártásához értékesítik. Az illóolajok és hidrolátumok mellé minden esetben mellékelnek egy tájékoztatót is az adott gyógynövény alkalmazásáról és esetleges gasztronómiai felhasználási lehetőségeiről.

A rövid tájékoztató után egy külső csarnokba vezettek bennünket, ahol megmutattak egy vörösrézből készült kisebb, 160

literes és egy modernebb (lamellákkal ellátott) hűtőrendszerrel rendelkező, rozsdamentes acélból készült 1000 literes berendezést. A két készülék alkalmazásával részben eltérő összetételű illóolajokat és hidrolátumot kapunk, mivel a fő komponensek egymáshoz viszonyított aránya jelentős mértékben függ a tartály anyagától is. A rézűstben készült hidrolátum és illóolaj mikrobiológiai szempontból sokkal jobb minőségű, ezért a rozsdamentes acél tartályhoz egy kicsi, rézből készült aromatomyot is használnak a hűtésnél. Működésük kezdete óta már sok tapasztalattal gazdagodtak; sajnos az illóolaj lepárlásnak nincs jól kidolgozott irodalma, mindenkinek egyénileg kell a saját körülményeire optimalizálnia.

A lepárlás előtt az adott gyógynövény gyűjtése szintén nagy körültekintést és tapasztalatot igényel. A lehető legmagasabb hatóanyag-tartalom érdekében egyes növényeket reggel, míg másokat délután kell leszedni. Célszerű a begyűjtés után a gyógynövényt a lehető legrövidebb idő alatt feldolgozni, pl. levendula esetén az illóolaj-tartalom akár 40% -a is elveszhet helytelen tárolás és lassú szállítás miatt.

A látogatás során borsmentát desztilláltunk a rézből készült kisebb készülék segítségével. A számunkra tavaly félrerakott, szárított borsmentát érkezésünk előtt beáztatták, majd együtt a készülékbe helyeztük és tömörítettük, hogy a gőz minél egyenletesebben járja át a növényt. Ezután felhelyeztük a készülék tetjét és bekapcsoltuk a gőzfejlesztőt. A forró vízgőz keresztülhalad a növényi anyagon, vele együtt az illóolaj is távozik, majd a hűtőrendszerben kondenzálódnak és egy ún. Florentini-edényben gyűlnek össze, ahol az illóolaj fajsúlykülönbség alapján elválik a víztől. Mi nagyjából 6 és fél kg szárított borsosmentából a desztillálás végén kb. 120 gramm illóolajot kaptunk. Látogatásunk végén a frissen elkészített borsosmenta aromavízből egy kis emléknak valót is vihettünk magunkkal az útra.

Összegzőként elmondható, hogy hasznos és merőben új élményekkel, tapasztalatokkal gazdagodva térünk haza, hiszen nemcsak sok új információt tudtunk meg az illóolajok előállításáról, de láthattuk magát az üzemet is, és mi magunk is részt vettünk a gyártás folyamatában.”

Köszönjük az Arura Illóolaj Manufaktúra vezetőjének, Amrein Ildikónak és az üzem dolgozóinak, hogy fogadtak bennünket és személyes tapasztalatokat nyerhettünk.

Összeállította: *Bencsik Tímea*
PTE, GYTK, Farmakognóziái Intézet

„Egészséges generációt nevelünk”

– interjú dr. Mintál Tiborral, a Sportmedicina Tanszék vezetőjével

Fontos missziót végez a PTE, ÁOK Sportmedicina Tanszéke, amely nem csupán az élsportolók egészségével és csúcspontjába hozásával foglalkozik, hanem a testmozgás propagálása és az optimális formák megtalálása révén az egész társadalom egészségi állapotán kíván javítani. A tudományos karrierjén túl szép sportsikereket is magának tudható dr. Mintál Tibor tanszékvezetővel beszélgettünk.

– Fél éve létezik önálló formában a Sportmedicina Tanszék, de nyilván jóval hosszabb ideje van jelen ez a diszciplína a karon. Mit kell tudni az előzményekről, és miben jelent új lehetőségeket az önálló tanszéki forma?

– Korábban a sportmedicina nem önálló tanszék formájában, hanem a Mozgásszervi Sebészeti Intézet, illetve később a Traumatológiai Klinika részeként volt jelen. Így, betagozódott formában a lehetőségek jóval korlátozottabbak voltak, nem álltak rendelkezésre sem a kellő anyagi, sem a személyi feltételek ahhoz, hogy valóban komoly tudományos munkát lehessen folytatni. Eközben viszont kialakult egy olyan közösség, amelynek tagjai ugyan különböző intézeti egységekhez tartoztak, ám hasonló célok mozgatták őket. Ebből született meg az önálló tanszék, amely már alkalmas keretet szolgáltat a komoly szakmai munkára, és úgy gondolom, hogy országos szinten is jól állunk a sportmedicina területén.

– A sportmedicina szó hallatán elsőként valószínűleg az élsportolók egészségügyi támogatása jut a legtöbbször eszébe, ám a versenysport csupán egy szűk szelete a sportnak, amely általános társadalmi jelenség. Mi áll a Sportmedicina Tanszék fókuszában?

– A sport elsősorban életfelfogást, életvitelt jelent. A sport egészségével foglalkozunk a tanszéken, ami igen széleskörű tevékenységet foglal magában, hiszen a versenysport és a szabadidős sport markánsan más egészségügyi kihívásokat, problémákat rejt magában. A versenysport esetén a legfontosabb feladatunk, hogy a megengedett határokon belül segítsük a versenyzőket a lehető legjobb teljesítmény elérésében. A versenysportban mindenhol a világon jelentős anyagi források mozognak, és ma már elképzelhetetlen komolyabb teljesítmény felkészült egészségügyi háttér-csapatok nélkül. Ennek részeként több helyi sportegyesülettel is közösen dolgozunk.

Legalább ennyire fontos a társadalmi vetület, hiszen a sport a legszélesebb körben alkalmazható gyógymódok egyike. Rengeteg betegséget lehet megelőzni és kezelni vele, legyen szó akár fizikális, akár pszichés elváltozásokról. E mellett a sportnak van szociális közösségformáló és megtartó ereje is. Aki valami oknál fogva alkalmatlan lesz a mozgásra, az kimarad, lemarad a társadalmi együttléte bizonyos formáiról. Élsportolóból nyilván kevesebb van, ám miután róluk szólnak a hírek, elsősorban rájuk gondolunk a sport szó hallatán. Szabadidő-sportolókkal viszont tele van a világ. Ezen a téren mind a prevenció, mind a terápia fontos, és bár természetesen jóval kevésbé látványos ez a fajta tevékenység, mint egy élsportoló támogatása, hosszú távon rendkívül nagy jelentőségű. Több komoly nemzetközi tanulmány is alátámasztja, hogy a sport prevencióként való alkalmazása jelentős nemzetgazdasági előnyökkel jár, hiszen a betegségek kezelése nem terheli meg az államkasszát. A sportra való ösztönzés tehát szintén része a munkáknak, ám fontos, hogy ez normális, egészséges keretek között történjen.

– Mit jelentenek a normális, egészséges keretek?

– Olyan protokollokat és programokat állítunk össze, amelyek mindenki számára elérhetővé teszik a sportot, emellett pedig azt is fontos meghatározni, hogy kinek mi az ideális és biztonságos mozgásforma. Nagyon örövendetes dolog például, ha valaki 40 évesen, mindenképpen sportolói múlt nélkül dönt úgy, hogy mozogni szeretne, ám egyben kockázatos is. Ha mindenképpen előzetes felkészítés nélkül vág bele, a megfelelő mozgásminták hiányában, úgy nagy a sérülés veszélye, és ha még ez nem is komoly, akkor is elmegy a kedve az egészségtől. Bizonyos értelemben kézen kell fogni ezeket az embereket, és visszajelzést adni nekik, fontos, hogy tartós sikerélmény érje őket a sport kapcsán.

– Mit tehet az egyetemi tanszék ezen a téren?

– Programokat, edzésformákat dolgozunk ki, orvos-, gyógytornász-szemlélettel, ahol nem a gyors siker az elsődleges szempont. Szerencsére vannak olyan munkatársaink, akik mind edzői, mind gyógytornászi végzettséggel bírnak, és ez a szinergia nagyon fontos a munkánk során.

– Miközben a sport fontosságáról és hasznáról rengeteg szó esik, konkrét társadalmi programok épülnek rá, a lakosság fizikális kondíciója egyáltalán nem szívdertítő sem nálunk, sem a fejletlen világ túlnyomó részén. Rengeteg az elhízásból fakadó megbetegedés, a cukorbetegség, avagy a magas vérnyomás például népbetegségnek mondható. Ön hogy látja a helyzetet?

– Ez nehéz kérdés, mi mindenképpen azon dolgozunk, hogy ez változzon. Jelen pillanatban elsősorban az utánpótláskorú sportolókat próbáljuk elérni, a Pécsi Sport Nonprofit Zrt-vel több mint egy éve működünk együtt egy dietetikai programon, amelyben a Népegészségtani Intézet részéről is kapunk segítséget. A szülők bevonásával szemléletet próbálunk formálni, és most már kijelenthetjük, hogy erre megvan a fogadókészség is. Olyan ételreceptjeit osztjuk meg például, amelyek nem csak egészségesek, hanem ízletesek is. Ez hosszú folyamat, amely során rengeteg előítéletet kell lebontani, és több év kell ahhoz, hogy beérjen, ám a fiatal korosztály bevonása révén tartós eredményeket érhetünk el: olyan generáció nő fel, amelynek ezek a dolgok már fontosak és természetesek lesznek.

– Nem csak a versenysport esetében beszélhetünk üzleti érdekekről, hanem a „wellnessipar” kapcsán is: rengeteg kétes értékű táplálkozási tanács kering az interneten, és nem kevesen élnek ilyenekből, miközben az általuk javasolt diéták, étrendek akár károsak is lehetnek. Mit tudnak ezzel kezdeni?

– Nem kívánom senkinek sem minősíteni a munkáját, ám egy dolgot fontos tisztán látni: mi üzleti érdekektől mentesen dolgozunk. Nem állunk kapcsolatban ilyen területre specializálódott cégekkel, csak tudományos szempontok befolyásolják a tevékenységünket. Az a célunk, hogy egy egészséges generációt neveljünk. Mindez egyébként jóval többről szól, mint a táplálko-

zás, fontos aspektus a mozgásszervi prevenció és a sportpszichológia is. Hosszútávú társadalmi haszonban vagyunk érdekeltek, nem rövid távú üzleti sikerben.

– *A versenysport sok esetben nem csak jótékony hatásokat hagy hátra, rengeteg egykori profi sportoló küzd makacs sérülésekkel és egyéb egészségügyi problémákkal pályafutása lezárulása után. Mennyiben tudnak segíteni ezen?*

– Itt a munkánk összeér az Ortopédiai Klinika munkájával, amellyel egyébként is közeli, szimbiotikus viszonyban állunk: én például miközben a Sportmedicina Tanszék vezetője vagyok, a klinikán vagyok részlegvezetői státuszban. Az ilyenfajta problémákon való segítség fontos részét képezi az orvosi praxisomnak, és itt is fontos a mozgásbarát szemlélet: azon dolgozunk, hogy a fájdalmak ellenére is lehetőség nyíljon a mozgás örömeinek újbóli megtapasztalására a sérültek számára, és biztonságos, hosszú távú sportolási alternatívát nyújtva. Fontos és örömteli fejlemény volt a közelmúltban egy félmilliárd forint értékű GINOP pályázat elnyerése ezen a téren, amelyből sportterápiás eszközöket tudunk beszerezni.

– *A sport, illetve a mozgásrehabilitáció egyre fontosabb szerepet játszik az egészségügyben. Mik a legfontosabb felhasználási területei?*

– Érdeemes a kérdést szétválasztani a konkrét mozgásszervi megbetegedésekre és az egyéb jellegűekre. Az előbbieket esetében a sportjellegű mozgásformák újbóli lehetővé tétele, illetve a teljesítmény visszaszerzése a cél, míg a többi esetben elsősorban alternatívát kínálunk a hagyományos terápiákkal szemben. Egy szívbetegnek, magas vérnyomásban szenvedőnek egyszerűbb lehet talán bekapnia két pirulát, mint nekiállni a kontrollált módon zajló mozgásterápiának, de hosszú távon az utóbbi jótékonyabb hatású lehet. Saját példát is tudok erre mondani: néhány évvel ezelőtt magas vérnyomást diagnosztizáltak nálam, és döntenem kellett, hogy a hagyományos gyógyszeres kezelést választom-e, vagy mozgással próbálkozom. Ekkor kezdtem el újra úszni a kezelőorvosom ösztökélése révén, és ez nemcsak a vérnyomásproblémáimon segített, hanem ennek köszönhetően lettem orvos világbajnok is. Hiszek abban, hogy bár a mozgás nem univerzális gyógymód, de rengeteg mindenen segít.

– *Civilizációs jelenség, hogy életünk egyre nagyobb részét ülve töltjük, akár a munkahelyről, akár az autóról, tömegközlekedésről, vagy akár az otthon töltött időről van szó, ez pedig rengeteg mozgásszervi problémát okoz. Mindez az ortopédia számára számos kihívást tartogat; mit tudnak ezzel kezdeni?*

– Ez túlmutat a konkrét orvostudományon, hiszen igencsak nehéz lenne meggyőzni egy cég vezetését arról, hogy az egészségügyi problémák miatt ne üljenek nyolc órán keresztül a munkavállalók. Emellett nem vagyunk teljesen eszköztelenek. Munkahelyi mozgásprogramon is dolgozunk, amely olyan mozgássorokat kínál, amelyeket eszközök nélkül, néhány perc alatt el lehet végezni, és dolgozunk azoknak az új kórképeknek a megelőzésén is, amelyek például a tablet-, illetve az okostelefon-használat miatt alakulnak ki. A konkrét ortopédia már akkor kerül a képbe, amikor

kialakult elváltozást kell orvosolni; próbáljuk ezeket minél nagyobb arányban megelőzni.

– *Szóba kerültek már azok, akik mindenféle sportolói múlt nélkül, jóval túl a fiatalok kezdenek el mozogni, mert mondjuk elhízással vagy valami más egészségügyi problémával küzdenek. Milyen konkrét tanácsokkal tud szolgálni számukra?*

– A legfontosabb az, hogy kérjenek segítséget, ne a saját fejük után, az Interneten olvasottak alapján vágjanak bele. Mi is igyekszünk olyan segítőkötet biztosítani, akik képesek bevezetni őket a mozgás világába. Főleg idősebb korosztályok esetében fontos, hogy orvosi állapotfelmérés előzze meg a sport elkezdését, hogy tudjuk, milyen típusú és intenzitású mozgásra alkalmas a szervezete. Az állandó visszajelzések szintén nagy jelentőségűek: ezek hiányában ellakad a kedv, kell valami és valaki, aki segít átlendíteni a holtponthoz az embert.

– *Korábban esett már szó a különböző pécsi sportegyesületek és a tanszék együttműködéséről. Mit kell tudni erről a közös munkáról?*

– Többükkel, például a PVSK-val, PEAC-cal avagy a PSN Zrt-vel napi kapcsolatban állunk, mind vezetői, mind edzői, sportolói szinten. A munkánk fontos része a sportolói betegutak szervezése, azaz annak elérése, hogy minél gyorsabban épülhessenek fel a sérülésekből, betegségekből a különböző klinikák, intézetek közötti együttműködés koordinálása révén. Azon dolgozunk, hogy az edzésprogramokba is beépítsünk olyan elemeket, amelyek révén el lehet kerülni jellemző sérüléseket, elváltozásokat. Hogy konkrét példát is hozzak, a váll folyamatos, monoton igénybevétele miatt jellemző betegség az úszók esetében az úszóváll, ennek visszaszorítására külön mozgásgyakorlatokat építettünk be az edzésprogramokba. Folyamatos és konkrét együttműködésről van szó. Először távolságtartással kezelték minket sok helyen, de mostanra beérett a közös munka.

– *Nyilván az is jelent némi legitimációs erőt, hogy Ön is komoly sikereket ért el úszóként, két évvel ezelőtt három aranyérmel tért haza a 35. Orvosi Világjátékokról...*

– Először 1998-ban indultam és nyertem itt, aztán majdnem 20 év szünet jött, miután a családalapítás és az egzisztencia felépítése mellett nem igazán maradt időm úszni. A már említett okokból kezdtem el újra edzeni, és engem is meglepett, hogy mennyire hiányzott a versenyzés. A sportolók között két típus létezik: az, aki az edzésen nyújtja a legjobbat, és az, aki a versenyeket szereti. Én edzeni sosem szerettem, ám a versenyzést a mai napig imádom. Egy pécsi senior úszóversenyen kértek fel orvosnak néhány éve, és én annyit kértem „honoráriumként”, hogy elindulhassak az 50 méteres távon. Szenzációs érzés volt újra felállni a rajtkőre, innen indult az egész.

– *Készül már a következő versenyre?*

– Most újabb szünetet tartottam, mások voltak a prioritások, de nem adtam fel. Az elmúlt időszakban a tanszék kialakítása volt a legfontosabb feladat, de azt hiszem, eljött újra az idő, hogy versenyezzek.

Stemler Miklós

2017. évi ünnepek körüli munkarend

október 13., szombat munkanap – október 22., hétfő pihenőnap

november 10., szombat munkanap – november 2., péntek pihenőnap

december 1., szombat munkanap – december 24., hétfő pihenőnap

december 15., szombat munkanap – december 31., hétfő pihenőnap

Nemzetközi Egészségtudomány-történeti Konferencia Pécsett – gyógyszerészi vonatkozások

A közelmúltban (2017. május 18-19.) városunkban megrendezett konferencián két szekcióülést töltött ki a gyógyszerésztörténet. Mayer Klára adjunktus élt a szervező Egészségtudományi Kar felhívásával és szervezése nyomán sikerült csatlakoznunk a pécsi kezdeményezéshez. Első ízben számolhattak be a Gyógyszerésztudományi Kar és a Magyar Gyógyszerésztörténeti Társaság előadói olyan hely- és tudománytörténeti érdekességekről, amelyek a gyógyszerészi hivatás személyi és tárgyi emlékeivel kapcsolatosak. Az előadások olyan kiváló pécsi és baranyai gyógyszerész elődök nyomán hangozhattak el, mint például Nendtvich Tamás, Than Károly, Cholnoky László, Baranyai Aurél, Brantner Antal és Lárencz László. Az ő alapozó munkájuknak köszönhető, hogy létre jöhetett a korábbi ÁOK Gyógyszerésztudományi Szakán a Gyógyszerésztörténeti Csoport. Az önálló karon tovább működő – az alapító Lárencz László emlékére – nevét felvevő Lárencz László Gyógyszerésztörténeti Csoport fő témáiról is hallhatunk előadásokat: régi pécsi gyógyszerárakról (Várszegi László), a hamarosan múzeumként működő Szerecsen Patika Múzeumról (Pál Szilárd), a Gránátalma Patika és Szerecsen Patika

muzeális értékeiről (Répay Gábor, Ambrus Tünde, Mayer Klára), Brantner Antal szentlőrinci gyógyszerészeti gyűjteményéről (Grunda Miklós).

A nagy elődök eredményeit méltató előadások: Nendtvich Tamás és Baranyai Aurél (Szmodits László), Than Károly (ifj. Kutas Jenő), Zechmeister László (Deli József), Cholnoky László (Kósa Judit), Lárencz László (Mayer Klára, Szabó László Gy.).

A további kutatások szempontjából értékes útmutató előadások is elhangoztak a Magyar Gyógyszerésztörténeti Társaság munkatársai részéről: a társaság honlapjának ismertetése (Molnár Zsuzsa), a magyar gyógyszeripar fellendülése (Dobson Szabolcs), háromszáz éves gyógyszerek képekben (Révész Miklós).

Az konferencia előzménye annak a kari kezdeményezésnek, miszerint az őszi szemeszterben új gyógyszerészi tantárgy bővíti a választható stúdiumokat: megkezdődik a két féléves tárgy, a gyógyszerésztörténet oktatása.

Dr. Szabó László Gyula
professor emeritus
(Forrás: gytk.pte.hu)

Beszámoló a Magyar Gyermekek- és Ifjúságpszichiátria és Társszakmák Társasága 41. kongresszusáról

A Magyar Gyermekek- és Ifjúságpszichiátria és Társszakmák Társaságának 41. kongresszusát 2016. május 25. és 27. között rendeztük Pécsett. A helyszín, a Palatinus Szálló méltóképpen hozzájárult a kongresszus sikeréhez. Egyetemünk alapításának 650. évfordulóján kívül ebben az évben ünnepeltük a pécsi gyermekpszichiátriai klinikai ellátás 50 éves jubileumát, valamint Pécs városában az Egyesített Egészségügyi Intézményekben a gyermekpszichiátriai ellátás 60 éves évfordulóját.

A kongresszus házigazdája a Pécs Megyei Jogú Város Egyesített Egészségügyi Intézményeinek Gyermekek-és Ifjúságpszichiátriai Szakrendelése és Gondozója valamint a PTE, Gyermekgyógyászati Klinika Gyermekek-és Ifjúságpszichiátriai Tanszéke voltak. A fővédnökséget Hoppál Péter, kultúráért felelős államtitkár vállalta, védnökei Miseta Attila, az ÁOK dékánja és Páva Zsolt polgármester voltak. A kongresszus főtémájául a „Művészet a terápiában – a terápia művészete” szolgált, erről számos előadást hallhatunk, melyek a gyermekkorban alkalmazott különböző művészet-

terápiás módszerekkel – zene, tánc, képzőművészet, mozgás, meseterápia – kapcsolatos eredményekről számoltak be. A konferencia keretében „A bennünk élő művész” címmel kiállítást szerveztünk az összegyűjtött alkotásokból. A konferencia másik hangsúlyos témája a gyermekkori bipoláris zavar volt. A plenáris felkért előadók Alessandro Zuddas, Rihmer Zoltán, Jádi Ferenc, Tényi Tamás professzorok, dr. Balázs Judit és dr. Koltai Mária voltak. A Gyermekgyógyászati Klinika Gyermekek- és Ifjúságpszichiátriai Tanszéke 9 előadással járult hozzá a kongresszus programjához. Színes társasági programok (Pécsi Playback Színház, fiatal pécsi virtuózok zongorajátéka, táncház) tették még emlékezetesebbé a háromnapos rendezvényt.

Dr. Csábi Györgyi, egyetemi docens
tanszékvezető
PTE, Gyermekgyógyászati Klinika,
Gyermekek-és Ifjúságpszichiátriai Tanszék

Szűrőprogram a Széchenyi téren

Arák ellen, az emberért, a holnapért! Társadalmi Alapítvány – Magyarország első, 1985-ben létrehozott rákellenes civil szervezete – májusban négy helyszínen szűrőkamionos kampányt tartott. A programsorozat záró helyszíne Pécs volt, amelyet az Alapítvány az ÁOK, Orvosi Népegészségügyi Intézettel közösen szervezett. Az ingyenes szájúregi- és bórdaganat-szűrésen mintegy 130 ember vett részt. A pécsi rendezvény annyiban nyújtott többet az alapítvány előző három programjánál, hogy itt a szűrésekhez intézetünk primer prevenció irányultságát tükrözően testösszetétel-mérés és táplálkozási tanácsadás is társult. Május 22-én megjelentünk a Széchenyi téren, a dzsámi előtt, a Pécsi Tudományegyetem, Klinikai Központ szűrőkamionjával, és rövid előkészületek után indult a program. Előzetesen igyekeztünk a rendezvényre minél szélesebb körben felhívni a figyelmet, ezért jó néhányan kifejezetten ezért jöttek, de nagyon sokan voltak, akik a téren sétálgattak és a kamiont látva „kaptak kedvet” a szűrővizsgálatokhoz. Az érdeklődés akkora volt, hogy nem volt egyszerű rövid ebédszünetet találni a szűrővizsgálatot végzők számára, illetve még záróra után, pakolás közben is jöttek érdeklődők.

Ellentétben azzal, hogy ha valaki megbetegszik és a panaszai miatt előbb-utóbb felkeresi az orvost, sajnos igen ritkán fordul elő, hogy ez a találkozás kifejezetten betegségmegelőzési célból történik. Ezért amellett, hogy változtatni igyekszünk az egészségtudatosságon, egészségmagatartáson, aktívan és közvetlenül kell megkeresnünk az embereket, ha prevencióról van szó. Ez a program is mutatta, hogy ha ott a feltűnő szűrőkamion és nem kell sokat vámi, akkor sokan szívesen szánnak pár percet az egészségükre.

Intézetünket a rendezvényen Wolher Veronika dietetikus képviselte, aki elmondta, hogy sokan voltak, akik számára – akár ismereteik, akár az antropometriai paramétereik alapján – valóban fontos volt, hogy segítséget kapjanak életmódjuk, táplálkozási szokásaik megváltoztatásához.

Köszönet illeti dr. Hufnagel Csilla (Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinika), illetve dr. Antal Gréta (Fogászati és Szájsebészeti Klinika) kolléganőket, akik a rákszűrést végezték, illetve dr. Girán János kollégámat, aki a szervezésben, az önkormányzattal való kapcsolattartásban sokat dolgozott. Ugyancsak köszönjük Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatának támogatását!

Kiss István
Orvosi Népegészségügyi Intézet

A Magyar Gyermekonkológiai Hálózat 46. tudományos ülése

2017. június 8. és 10. között a Puchner Kastélyszálló és Élmenybirtokon, Bicalon zajlott a Magyar Gyermekonkológiai Hálózat 46. tudományos ülése. A pécsi szervezők számára különleges alkalom volt ez, mivel idén az osztályunk 40 éves fennállását is ünnepeljük, így a konferencián elődeink (pl. *dr. Kardos Mária* és *dr. Szűcs Rozália*) előtt is tisztelegtünk. *Kajtár Pál* professzor mély benyomást keltő előadásában felidézte az osztály első 30 évét, miközben a túlélés esélye radikálisan növekedett ebben a betegcsoportban (20-30%-ról 70-80-ra). Osztályunk alapítóját és 2007-ig vezetőjét, mint a Gyermekonkológiai Hálózat korábbi elnökét is külön köszöntöttük. Az ülés további részében az epidemiológiai adatok, a tavalyi akut limfoblasztos leukémiával kezelt és elhunyt betegek kórtörténetének elemzése valamint az egyes kórképek gyógyításában bekövetkezett változásokat mutattuk be. Utóbbiak közül kiemelendő, hogy 2017-től a Pécsi Gyermekonkológiai Centrum országos feladatai közé tartozik a gyermekkori vesedaganatok (*dr. Ottóffy Gábor*) és a csírasejtes tumorok (*dr. Vojcek Ágnes*) kezelésének koordinálása is. A nívós szakmai program után a centrumok csapatversenyben mérték össze tudásukat, a vándor-

A képen: Kajtár Pál, Kriván Gergely, Ottóffy Gábor

kupát ismét a Szent László Kórház Gyermekhematológiai és Csontvelő-transzplantációs Osztálya vitte haza. Az esték zenés mulatsággal teltek, a konferencia szüneteiben Pécs széles könyv-nyüzenei kínálatából merítettünk.

Dr. Ottóffy Gábor

EUROMEDLAB 2017

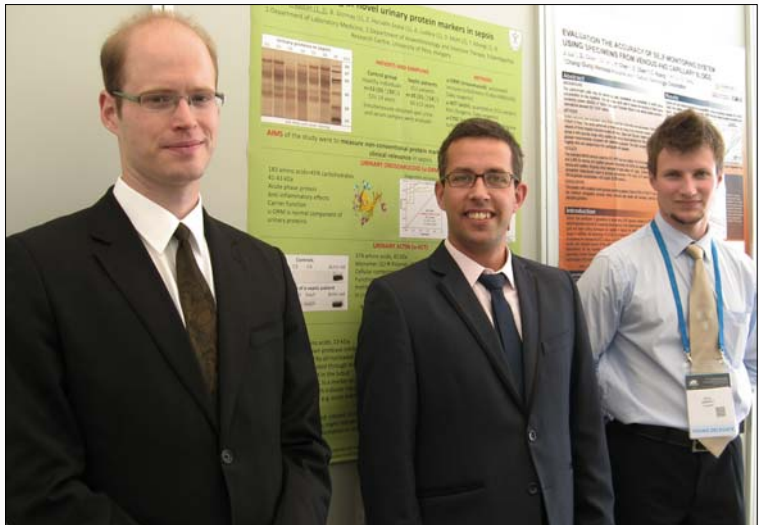
Párizst követően két évvel, 2017 júniusára a görögök nyerték el az orvosi laboratóriumok európai kongresszusának rendezési lehetőségét. Az EUROMEDLAB 2017 közelebbről az IFCC (International Federation Clinical Chemistry) és az EFLM (European Federation Laboratory Medicine) 22. Európai Kongresszusát jelenti. Athénban az EUROMEDLAB a Balkáni Klinikai Laboratóriumok Szövetségének 25. találkozóját és a görögök 15. Nemzeti Kongresszusát is magába foglalta.

A kongresszus szervezésében a PTE Orvostudományi Karáról két professzorunk, dr. Kovács L. Gábor és dr. Kőszegi Tamás vett részt felkért tudományos tanácsadóként. A Laboratóriumi Medicina Intézet négy posztert állított ki dr. Horváth-Szalai Zoltán, dr. Kustán Péter, dr. Szirmay Balázs doktoranduszok és dr. Montskó Gergely fiatal tudományos kutató első szerzőségével. Szerepnyelenség nélkül állíthatjuk, hogy sikerük vitathatatlan volt, amit a választott témák iránti érdeklődés (szepszis, proteinmarkerek, automatizált mérési módszerek), mind a mellékelt szóróanyag/másolatok kelendőse is igazolt. Külön kiemelés érdemel ehhez kapcsolódóan, hogy Horváth-Szalai Zoltán a beküldött absztraktpályázatával elnyerte – mint a legjobb tíz ifjú kutató egyike – az EFLM díját a vele járó elismerésekkel.

A kongresszus résztvevőinek száma 5578 volt (3312 delegátus és 2266 céges látogató) 118 országból. A számadatokból is nyilvánvaló, hogy a készülékek, automata, segédeszközök, reagensek megjelenítése tekintélyes helyet foglalt el a MEGARON–Athén Kongresszusi Központban. A plenáris előadásokon mind a laboratóriumi medicina, mind a klinikai kémia újdonságai, mind az egyébként kiemelten kezelt beteg/pacienst előkészítő és preklinikai megfontolások újraértékelésre kerültek.

Befejezésül megemlíthetjük – a görög istenek „fricskájaként” – hogy az egyébként tomboló száraz görög nyárban az első nap délutánján hús nyári eső szakadt a nyakunkba. Így estére, a külső térre tervezett Opening Ceremony (B terv hiányában) a Herodes Atticus Theaterben elmaradt.

A következő 23. IFCC-EFLM EuroMedLab Kongresszust

2019-ben, május 19-23 között Barcelonában rendezik.

*Dr. Liszt Ferenc
Dr. Ludány Andrea*
delegátus résztvevő

IME – META Konferencia

A 2017 évi XI. IME-META konferencia a szervező társaság alakulásának 15. és a Pécsi Tudományegyetem fennállásának 650. évfordulója jegyében Pécssett került megrendezésre június 22-23-án.

A konferencia programjai közt a PTE, Gyógyszerészeti Intézet és Klinikai Központi Gyógyszertár részéről két előadás és egy poszter került előadásra. A csütörtöki nap szakmai programjának záró szekcióját jelentő posztersétán dr. Ábrahám Eszter – KATO laborban dolgozó klinikai gyógyszerész – poszterelőadás formájában értékelte és mutatta be a citosztatikus keverékinfúziók előállítását végző központ szakmai és gazdasági működését.

A pénteki program „Egészségtechnológiai értékelés” szekciójában Csanádi Marcell előadásában a közép- és kelet-európai országok vonatkozásában mutatta be az egészségtechnológiai értékelés jelenlegi helyzetét valamint a jövőbeni elvárásokat a területtel szemben.

A „Gyógyszerpolitika” szekcióban dr. Botz Lajos, a PTE főgyógyszerésze ismertette a formuláriumenedzsment gyakorlatának lényeges szempontjait az intézmény saját formuláriájának kialakítása során nyert tapasztalatokkal alátámasztva.

Dr. Bella Richárd

Európai Mellkassebészeti Konferencia, 2017

2017. május 28. és május 31. között Innsbruckban rendezte meg az Európai Mellkassebészeti Társaság (ESTS) negyedszázados fennállásának soron következő, immár 25. kongresszusát. Fialat mellkassebészként, a bristoli iskola tagjaként, Mr. Jeyasingham tanítványaként, Peter Goldstraw és Tony Lerut társaságában lehettem ott az alakulásnál, melynek motorja Ingolf Vogt Moykopf volt Heidelbergből. Mára a társaság a világ legerősebb ilyen profilú egyesülete, az előadások harmada Japánból, Kínából érkezett, és az ülések 40%-ában neves amerikai és japán mellkassebészek is elnököltek. Húsz

éve német-francia dominancia jellemezte a kongresszust, tíz éve még a britek – közöttük néhány angol – és a törökök uralták a terepet, és voltak lengyelek is. Mára a közép európai jelenlét elhalványult, a kontinens a szakma számára a Kárpátok vonalánál – a tuberkulózis sebészetétől eltekintve – véget is ér. A technológia uralma látszik: sokkal inkább új módszerekről, mint az általuk legyűrendő betegségekről beszélünk. Rengeteg a szponzorált szekció: ha végigülöd, enni is kapsz. Aki nincs itt, az elveszett: senki sem emlékszik rá holnap.

Talán az egészségipari lobbis nyomasztó túlsúlya elleni lázadásként, talán a “társadalmi felelősségvállalás” (ugyan mi más volna az orvoslás lényege?) sugallatára egy éve felkérést kaptam az ESTS elnökségétől, hogy Gilbert Massard-ral szervezzek egy szekciót a mellkassebészet feladatairól a terrortámadások kapcsán. Biztosan nem hallottak a 2010 óta zajló Szent Sebestyén Napokról, melyek az áthatoló hasi-mellkasi sérülésekről szóltak, de ismerték angol cikkeimet, könyvfejezeteimet, és a PTE Műveleti Medicina Tanszék 2013 óta zajló tevékenysége is egyre köztudottabb a világban. A *Disaster Preparedness and Mass Casualty: The Role of the Thoracic Surgeon in the Age of Terrorism* szekcióra 150-200 hallgató volt kíváncsi. Jean-Pierre Maulny, a párizsi terrorkutató intézet (IRIS) igazgatóhelyettese hosszúra nyúlt bevezetőjében a terrorizmus okairól és epidemiológiájáról beszélt, egy fontos francia köztisztviselő önfeladtságával.

A francia mellkassebész, katonaorvos Guillaume Boddaert előadása: *Paris Attacks on 13th November 2015, the Organisational Aspect of Caring for Multiple Wounded* volt a

blokk csúcspontja, hiszen saját tapasztalatait is megosztotta. Külön hangsúlyt kapott a logisztika és a triage. Megnyugtató volt, hogy a kellő módon szétosztott sérültekkel egyetlen intézményt sem terheltek túl. Az előadás alapjául szolgáló EJCTS cikket kísérő editorial: Molnar TF: *Thoracic surgeons in multiple/mass casualty scenario: are we ready?* Lapunk, a European Journal of Cardiothoracic Surgery (2017 Jun 1; 51(6): 1202-1203.) havi példánya is a kongresszus idején jelent meg.

Az utolsó pillanatig próbáltam előadót találni az egy héttel korábbi, manchesteri terrortámadás (május 22.) ellátói közül, de a robbantásnak kevés mellkassebészeti relevanciája akadt. A publikációkból hiába tudjuk, hogy a súlyos sérülések 20-30 százaléka érinti a mellkast is, a primer ellátás zöme drenázs vagy vérzés-csillapítást igénylő torakotómia, mely ott sem mellkassebészeti privilégium. Európai trend a traumatológia transzformációja akut ortopéd és ízületi sebészetbe, a has-mellkas- és lágyrész-sérülések visszaszállnak az általános sebészekre, melyek ethoszát a minimál-invazivitás és a ráksebészet szabja meg. Mindenki járatlan az áthatoló sérülésekben, a szuperspecializáció pedig csak ront a helyzeten. Elveinket sok évtizedes por lepi, a ma sérülte

je pedig a holnap felperese. A sürgősségi sebészet néhol megoldást nyújt (ahol a paraszolvenca tartja életben a rendszert ez járhatatlan) amire kiváló példa az az USA. Előadásom: *The management of the individual patient, with focus on damage control* – a tudástranzláció hézagát igyekezett betölteni. Mi – legfeljebb kocsmái késelésekhez, vadászbalesetekhez szokott sebészek – megoldjuk az új típusú sérüléseket is, mert csak módosítani kell a szemléletet, ellátási taktikán, a nagyobb különbség az egyszerre ellátandó sérültek számában, a helyzetben magában van. Rendelkezőnk a módszertannal, a lényeg, hogy fejben, szervezetségben legyünk készen a gyors átállásra. A többlépcsős ellátás – központjában a kármentő sebészetel, (“*damage control*”) és néhány technika: a tourniquet, a junctionalis sérülések köre, a gyógyszeres vérzéscsillapítás, a vákuum-asszisztált sebfehérítés/kezelés kapott nagyobb hangsúlyt.

Lényegében Pécs képviselte a magyar mellkassebészetet: Szántó Zalán (Sebészeti Klinika) az ESTS Database Bizottsága legaktívabb tagja, és a PTE Oktatókórháza, a győri Petz Aladár Kórház PTX-poszttere révén. Furák tanár úrral (Szeged) a UEMS Thoracic Surgery Section ülésén képviseltük a hazai grémiumokat. Az egységes európai mellkassebészeti szakvizsga felé araszoltunk. Elnökünk, Tony Lerut a negyedszázados kontinuitás letéteményese.

Molnár F Tamás
egyetemi tanár
Műveleti Medicina Tanszék

A Magyar Kardiológusok Társasága 2017. évi Tudományos Kongresszusa

A Magyar Kardiológusok Társasága (MKT) jubileumi 60. kongresszusát Balatonfüreden 2017. május 11. és 13. között rendezték, melyen Európa vezető kardiológusai is részt vettek. A már európai szinten is rangos találkozóra, mely új helyszínen, a gyönyörűen felújított Füred Hotelben és a Flamingó Hotelben volt, idén minden eddiginél nagyobb létszámban, több mint 2200-an érkeztek orvosok és szakdolgozók.

A résztvevők az Európai Kardiológiai Társaság (ESC) vezetőitől és a hazai ellátás legnagyobb szaktekinélyeitől ismerhették meg a szakma újdonságait és eddigi eredményeit. Fő szerepet kapott a két legtöbb tragédiáért felelős megbetegedés, a szívelégtelenség és a magas koleszterinszint valamint a következményes koszorúér-betegség kezelése, amelyekben az elmúlt időszak áttörést hozott. Tóth Kálmán professzor, az MKT elnöke nyitotta meg a kongresszust, köszöntötte a nemzetközi meghívott, rangos előadókat, közöttük az ESC elnökét és alelnökeit. A konferencia alatt számos hivatalos teendőt látott el: az „Updates in Cardiovascular Medicine” és az ESC Working Group for Coronary Pathophysiology and Microcirculation-nel közös szervezésével „Hypertension and the Heart” tudományos szimpóziumokon valamint ezek mellett még 9 további szimpóziumon üléselelnökként illetve előadóként vett részt. Bajnok László professzor a Kardiovaszkuláris rehabilitáció és prevenció szekciójában „A nem magas kardiovaszkuláris kockázatúak statinkezelése”, a Dyslipidaemiák diagnosztikája és nem életmódi kezelése című szimpóziumon „A nem magas kardiovaszkuláris kockázatúak statinkezelése” prezentációkat tartotta. Dr. Habon Tamás A szívelégtelenség gyógyszeres kezelésének kihívásai szekciójában „Vaspótlás szívelégtelenségben” és A szívelégtelenség gyógyszeres kezelésének kihívásai szimpóziumon „Béta-receptor-blokkolók” előadással képviselte klinikánkat, valamint a fent említett és a Szívelégtelenség szimpóziumokon üléselelnöki teendőket látott el. Dr. Halmosi Róbert Újdonságok a veleszületett és szerzett szívizombetegségek területén szekciójában „Jelátviteli faktorok és a mitokondrium szerepe a szívizomzat remodellációja során” előadást prezentálta, továbbá ezen és a Szívelégtelenség – Cardiomyopathiák szimpóziumokon üléselelnöki szerepet is betöltött. Dr. Késmárky Gábor a Vaszkuláris betegségek és intervenciók szekciójában üléselelnöki feladatokat látott el, és A perifériás érbetegség (PAD) új aspektusai témakörben a „PAD tüneti kezelésének újabb módszerei” című előadást tartotta. Dr. Szabados Eszter Kardiovaszkuláris rehabilitáció és prevenció, Secunder prevenció és rehabilitáció akut myocardialis infarktust követően témakörökben üléselelnöki funkciókat töltött be, az utóbbiban „A fekvő és ambuláns rehabilitáció szerepe az 1 éves mortalitás csökkentésében” címmel adott elő. Dr. Kenyeres Péter az Arrhythmia szekciójában „Incessant AV reentry tachycardia okozta tachycardiomyopathia szövődményes esete. Amikor nem működik, nem lehetséges, és váratlanul jön” esetbemutatót tartotta. Fiatal kollégáink közül Dr. Kovács Dávid „Terheléses vizsgálatok szerepe perifériás ütő-érbetegség végtagszékémiájának diagnosztikájában”, Petrovics

Péter „Fizikai fittség változásainak vizsgálata 14-18 éves diákok körében”, Dr. Riba Ádám „A poli(ADP-ribóz) polimeráz (PARP) gátló HO-3089 védő hatása iszkémia-reperfúzióban a megnövelt myocardialis glükóz-felvétel en keresztül” előadásokkal szerepeltek.

Klinikánkról számos posztert mutatunk be: dr. Deres László „Makro- és mikrovaszkuláris változások, hipertenzív retinopátia vizsgálata bradykinin B1 receptor antagonistá kezelést követően SHR állatokban”, dr. Endrei Dóra „Az angiológiai aktív fekvőbeteg-szakellátás teljesítmény-indikátorai”, dr. Gál Roland „Meglepetés egy sikeres stroke-lízist követően”, dr. Magyar Klára „Elsajtosodó mitrális anulusmeszesedés – szisztémás embolizáció ritka etiológiája”, dr. Sándor Barbara „Hosszú távú fizikai tréning hatásai ambuláns kardiológiai rehabilitációban résztvevő iszkémiás szívbetegekben”. Az eddigi legnagyobb és legsikeresebb MKT-kongresszust Tóth Kálmán elnök zárta be.

Dr. Magyar Klára

Dr. Késmárky Gábor

PTE, KK, I. sz. Belgyógyászati Klinika

50 éves a PTE ÁOK Gyermekgyógyászati klinika Neurológiai Osztálya

Beszámoló a Magyar Gyermekneurologiai Társaság

41. tudományos üléséről

A Magyar Gyermekneurologiai Társaság 41. kongresszusát Pécsen rendeztük a „PTE Jubileum – 650 év” keretében. Még egy jelentős okunk volt az ünneplésre, ugyanis a Gyermekgyógyászati Klinika Neurológiai Osztálya is a tapasztalt felnőtt életkorába lépett, 50 éves az idén! A kettős, kerek évforduló kapcsán gondoltam azt, hogy Pécsre hívjuk a gyermekneurologia szakma iránt érdeklődőket 2017. május 18-20. között a Szentágotthai Kutató Központba.

50 éves a PTE Gyermekklinika Neurológiai Osztálya

1967-ben Varga Ferenc professzor volt a Gyermekklinika intézetvezetője, aki felismerte, hogy a neurológiai és pszichiátriai betegek száma emelkedő tendenciát mutat a gyermek- és serdülőkorban, és ezért dr. Gáti Béla németországi tanulmányútjáról való hazatérése után létrehozták az önálló Neuropszichiátriai Osztályt. Évtizedeken keresztül dr. Gáti Béla és dr. Dani Mária irányította az osztály működését.

Egyike vagyunk az ország öt önállóan működő gyermekneurologiai osztályának. A fekvőbeteg-ellátást 15 ágyon végezzük, évi fekvőbeteg forgalmunk 900-1000 fő. Regionális ellátást biztosítunk a 0-18 éves életkorú fekvőbetegek részére. A járóbeteg-szakrendelést jelenleg 4 gyermekneurologus látja el, évi 3500-4000 betegmegjelenéssel. Az ellátási terület Baranya és Tolna megye. Felnőtt neurológus kollégám mondta egyszer egy pécsi, az osztályon történő látogatása után, hogy irigyel minket a színes beteganyagunkért. Igen ez így van, az újszülöttkortól kezdve a serdülő korig látunk el gyermekeket, legyen szó epilepsziáról, neuroimmunológiai vagy neuromuscularis, onkológiai vagy neurodegeneratív betegségekről. A társszakmákkal való együttműködés, a genetikai, immunológiai laboratóriumok, az idegsebészeti háttér és a magas színvonalú képalkotó diagnosztikai eljárások igénybevétele nélkülözhetetlenek munkánkhoz.

A 2012-2015 között működő Neuropszichiátriai Tanszék 2016-ban különvált és önálló Neurológiai és Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Tanszék alakult. Az elmúlt években számos konferenciát, kurzust szerveztünk helyi és nemzetközi részvétellel. 2008 óta hirdetjük meg a 24 tanórás gyermekneurologiai kurzust, az őszi félévben magyar, a tavaszi félévben angol nyelven. Nagy örömmre szolgál, hogy minden évben emelkedik a hallgatók létszáma, idén 95 magyar és 22 angol nyelvű hallgató vette fel a gyermekneurologiai kurzust. Ezúton is köszönöm Dóczy Tamás, Büki András és Kajtár Pál professzoroknak, hogy minden félévben vállalják a hallgatók továbbképzését egy-egy óra keretében.

Jelenleg kb. 50 gyermekneurologus dolgozik aktívan Magyarországon. Hiánycikk lett a gyermekneurologus (is), évente átlagosan 2 gyermekneurologus képződik és nagy az elvándorlás.

A Magyar Gyermekneurologiai Társaság Kongresszusa
Pécs, 2017. május 18-20.

A jelenleg a régióban működő valamennyi gyermekneurologus szakképzése az osztályon ill. a tanszéken történt.

A Magyar Gyermekneurologiai Társaság Kongresszusa

A fő témák idén az újszülött neurológia és a genetika volt.

Tulassay Tivadar akadémikus lebilincselően érdekes és elgondolkodtató előadást tartott a neurológiai és pszichiátriai betegségek perinatalis gyökereiről. Szabó Miklós a Perinatológiai Társaság elnöke beszélt az újszülöttkorban szerzett maradandó idegrendszeri károsodásokról. Az utóbbi évtized nagy terápiás előrelépése volt a hypoxián-asphyxián átesett újszülöttek teljes test hűtése, ennek eredményeiről számolt be. Rudas Gábor, a Semmelweis Egyetem MR Kutató Laboratóriumának vezetője pedig a hypoxiás-ischemiás encephalopathián átesett újszülöttek neuroradiológiai vizsgálatainak eredményeit ismertette. Elméleti vonatkozásban Ábrahám Hajnalkát, a PTE Orvosi Biológiai Intézetének vezetőjét kértük fel az emberi agykéreg morfológiai fejlődésének ismertetésére. György Ilona nyugalmazott egyetemi docens Debrecenből talán a legtapasztaltabb gyermekneurologus az újszülött neurológia és elektrofiziológia területén, ő számolt be a magyar újszülött-neurológia fejlődéséről a kezdetektől napjainkig.

Az újszülött neurológia egy napjainkban sokat tárgyalt kérdése a neonatalis korban fellépő convulsiók diagnosztikája és terápiája. Az újszülöttek convulsiói nem hasonlíthatók az idősebb gyermekekben előforduló görcsökhöz. Újszülöttkorban például nem fordul elő tónusos-clonusos nagy roham, inkább az ún. finom rohamok, a csámcsogás, pedálózó lábmozgások, nystagmus hívhatják fel a figyelmet epilepsziás eredetű görcsre. Pusztán a klinikai megfigyelés alapján csak kb. az újszülöttek felében mondható meg, hogy egy újszülöttnak epilepsziás rohama zajlik vagy benignus, ártalmatlan mozgásról van szó. Ezért van olyan nagy jelentősége az agy melletti amplitúdó vezérelt EEG vagy folyamatos video-EEG elvégzésének.

A pontos diagnózis fontos, ugyanis nem mindegy, hogy görcsölő újszülöttet kezelünk-e a megfelelő anticonvulsivummal, vagy esetleg ártalmatlan mozgás észlelésekor adunk feleslegesen görcscsillapító gyógyszert. Nagy Eszter, a Gyermekklinika Neurológiai Tanszékének PhD-hallgatója előadásában arról számolt be, hogy különböző medicinális ismeretekkel rendelkező csoportok (orvostanhallgatók, gyermekneurológusok, szülők) csupán az újszülött vagy fiatal csecsemő mozgásjelenségének megtekintése alapján milyen pontossággal tudják megítélni ennek epilepsziás vagy ártalmatlan voltát, vagyis felismerhető-e az epilepszia csak egy videofelvétel megtekintése alapján? Hollódy Katalin az újszülöttkori paroxysmusok differenciáldiagnosztikáját ismertette. Sokáig vita tárgya volt az irodalomban, hogy a csak elektroklínikailag észlelt újszülöttkori convulsiókat kell-e kezelni? A vita eldőlni látszik, vagyis a csak elektrofiziológiailag észlelt convulsiók kezelése is szükséges! Kovács Tamás, a debreceni Neonatalis Intenzív Centrum tanára, a Magyar Gyermekorvosok Társasága titkára előadásából kiderült, hogy a neonatológusok és gyermekneurológusok szemléletében vannak különbségek a terápiát illetően.

A genetika témakörben Molnár Mária Judit professzor, a Semmelweis Egyetem Molekuláris Neurológiai Klinikai és Kutatási Központ vezetője a neurogenetika jelenlegi helyzetéről számolt be. A génterápiás lehetőségeket Herczegfalvi Ágnes ismer-

tette. A spinalis izomatropia és a Duchenne-féle izomdystrophia terápiájában forradalmian új eredmények születtek az elmúlt néhány évben. Az SMA kezelésében úgy tűnik, hamarosan elérhetővé válik Magyarországon is az antisense oligonucleotid (nusinersen) kezelés az SMN1 mutációt hordozó betegek esetében. A gyógyszer intrathecalis adása az eddigi tanulmányok szerint megállítja a motoneuron-laesiót, a betegek mozgásfunkciója eddig soha nem látott mértékben javul. Az ataluren (Translarna) a Duchenne-izomdystrophia esetén képes a dystrophin termelésének fokozására, ezzel az izomműködés javítására.

Immár hagyományosan az ún. „Highlights” szekcióban számoltak be azok a fiatal gyermekneurológusok a gyermekneurológiai diagnosztika és terápia legújabb eredményeiről, akik részt vettek az European Paediatric Neurology Society áprilisban Budapesten megrendezett egyhetes kurzusán.

A kongresszus résztvevőitől kapott visszajelzések szerint az egyetem 1367-ben kelt alapító oklevelében olvasható mondat, miszerint „Pécs a tudomány magvainak terjesztésére különösen alkalmas” ezúttal is igaznak bizonyult.

Dr. Hollódy Katalin

PTE, ÁOK, Gyermekgyógyászati Klinika, Neurológiai Tanszék

a Magyar Gyermekneurológiai Társaság elnöke

Az első kelet-közép-európai pulmonológiai konferencia Pécsen!

Évtizedes hagyománya van a horvát-szlovén-magyar tüdőgyógyász társaságok két évente megrendezett találkozásának és a magyar-román társaságok kétnapos, közös programjának is. Idén először a Magyar Tüdőgyógyász Társaság (MTT) elnökségének kezdeményezésére Szerbiát is bevonva rendezték meg Pécsen az 5 ország találkozóját, aminek szervezésével és a tudományos program összeállításával az MTT elnöksége dr. Sárosi Veronikát és dr. Balikó Zoltánt az I. sz. Belgyógyászati Klinika Pulmonológiai Osztályáról bízta meg. A május 12-13-án megrendezett, kétnapos programon öt ország, Horvátország, Románia, Szerbia, Szlovénia és Magyarország képviselői vettek részt, országonként 20-20 fővel. A helyszín Pécsen a patinás Palatinus Hotel Bartók Terme volt. 21 előadásra került sor COPD, asztma bronchiale, idiopathiás tüdőfibrosis, ritka tüdőbetegségek és tüdőrák témakörben. A 34 posztert két részletben mutatták be. Négy szimpóziumon hallhattunk előadásokat asztma bronchiale, COPD és a tüdőrák immunterápiája témakörökből.

Örömmel tapasztaltuk, hogy az előadások a szombat déli zárásig nagy érdeklődéssel hangzottak el. A szünetekben élénk diskurzus zajlott. Jól esett látni, hogy a távolról jött vendégeink felszabadultan és jókedvűen vettek részt a programon. A legnagyobb külföldi csoporttal a román kollégák érkeztek. Külön megtiszteltetésnek éreztük, hogy mindegyik ország társaságát az elnökök is elkísérték, akik hozzászólásaikkal, megjegyzéseikkel emelték a tudományos összejövetel színvonalát. Az előadások önmaguk is nívósak voltak, a tüdőgyógyász

aktuális kérdéseit tárgyalták. A konferenciákon mindig az idővel küzdünk, sajnos, ebben az esetben is időnként a legizgalmasabb vitát kellett az idő szorítása miatt abbahagyni. A poszterek nagyrészt esetbemutatók voltak, melyeket szintén nagy érdeklődés mellett foglaltak össze a szerzők.

Egységes vélemény volt, hogy ugyan több társaság tagjai vagyunk, valójában egy közösséget alkotunk. Ugyanazok a problémáink, ugyanazok a kérdések foglalkoztatnak bennünket a szakmánkat illetően határokon innen és határon túl. Az is örömet okozott, hogy sok fiatal résztvevő volt jelen, és ez megnyugtatóan hatott a szakma jövőjéért aggódóknak.

A társasági programok is jól sikerültek. Csütörtökön az érkező vendégeket vacsorával fogadtuk, pénteken este pedig városnéző kisvonaton, angol idegenvezetéssel járták be a várost. A kisvonat a vendégeket végül a Zsolnay Negyedbe vitte, ahol a Gyugyi Múzeum látogatása után a Zsolnay Étteremben került sor a fogadásra.

Összességében elmondhatjuk, hogy a szakmát és a társasági részt illetően jól sikerült az első kelet-közép-európai konferencia. Sok dicséret megjegyzést és köszönetet gyűjthettünk be a búcsúzáskor. Két év múlva Belgrádban folytatjuk, mert egyhangú vélemény volt, hogy folytatni kell, folytatni érdemes!

Dr. Sárosi Veronika

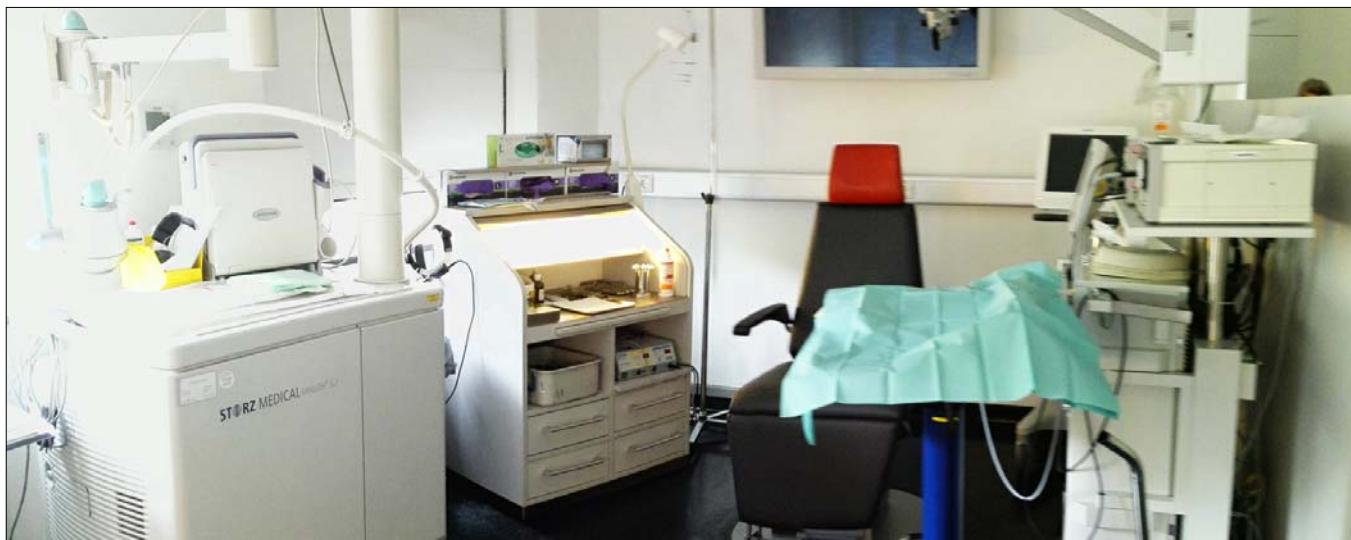
Dr. Balikó Zoltán

I. sz. Belgyógyászati Klinika

Tanulmányút az Erlangeni Fül-Orr-Gégészeti Klinikán

A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvosi Karának, illetve Gyógyszerésztudományi Karának dékánjai, valamint a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága által meghirdetett kutatói-oktatói-klinikai pályázat keretén belül 2 hetes tanulmányúton vettem részt az Erlangeni Fül-Orr-Gégészeti Klinikán. Az erlangeni és pécsi klinika között régebb óta jó informális kapcsolat áll fenn, ráadásul az erlangeni igazgatóprofesszor gyermekei a Pécsi Tudományegyetem hallgatói.

Az erlangeni klinika németországi viszonylatban is kiemelkedő a nyálmirigyek patológiájának korszerű, endoszkópos, maximális szervmegtartást célzó kezelésében, az ellátási régió kívülről is rendszeresen fogad betegeket.

Klinikánkon nemrég került beszerzésre egy korszerű nyálmirigy-endoszkóp, melyből jelenleg kettő van az országban, ezért a technika pécsi alkalmazásának műszerezettségi akadályai elhárult.

Látogatásom célja részben az volt, hogy az erlangeni kollégák által kifejlesztett nyálmirigy-endoszkópia alapjait, a nyálmirigy-patológia komprehenzív menedzsmentjét elsajátítsam.

Az Erlangeni Fül-Orr-Gégészeti Klinikán lévő Nyálmirigy-Centrum a nyálmirigy-diagnosztika teljes spektrumával rendelkezik. A német fül-orr-gégész kollégák szakképzésük során elsajátítják a nyaki ultrahangtechnikát, ami – nem csak jelen esetben – rendkívül hasznos. A rendelkezésükre álló nagy felbontású ultrahangkészülékkel – melyből 2 is van a klinikán – jól meghatározható egy pár mm-es nyálkó pontos elhelyezkedése, melyet endoszkóppal rögtön ellenőrizni is tudnak, vagy tisztázható egy nyálmirigy-tumor környezetéhez való viszonya, egy társuló nyaki lymphadenopathia, stb. Ritkább esetben végeznek CT- illetve MR-felvételt. Malignitás gyanúja esetén a finomtű biopszia helyett inkább a core-biopsziát preferálják.

Nyálkőesség esetén messzemenően a szerv megtartása a kezelés célja. Az állkapocs alatti nyálmirigyvezetékben lévő kő gyakran alkalmazott eltávolítási lehetősége a nyálvezeték-be-metszés. Az endoszkópia során rendelkezésre áll a kő kosárral való eltávolítása, fúróval vagy kőzúzóval, ún. Stone Breaker-rel – ami pneumatikus kalapács – való feldarabolása. Amennyiben a fenti eljárások nem járnak sikerrel, a fül-orr-gégész kollégák extrakorporális ultrahangos kőzúzást is végeznek, melyhez az eszköz a vizsgáló helyiségben elérhető. A kóros nyál-elfolyási akadályt okozó nyálvezeték-szűkületeket tágitással, stent-behe-

lyezéssel valamint rendszeres szteroidos átmosással oldják meg.

Fülmirigy-tumorok műtétei esetén, a minimális invazivitásra törekedve, lehetőség szerint az extrakapszularis disszekciót preferálják, mely során az arcideg ágainak intraoperatív folyamatos monitorozása mellett a daganatot valamint az azt körülvevő 1-2 mm egészséges nyálmirigyszövetet is eltávolítják. Korábbi szemlélet szerint ilyen esetben a mirigy teljes külső lebenyét eltávolították. Ez az eljárás viszont csökkenti a műtéti kockázatot, a műtéti időt, és hasonló hosszú távú eredményeket ad. Klinikánkon is van lehetőség hasonló műtétek kivitelezésére, a szükséges műszerezettséggel (arcidegmonitor) rendelkezünk.

A rendelkezésre álló szabadidőt a környék, Frankfurt felfe-

dezésével töltöttem. A vasúttal 20 perc alatt elérhető Bamberg gyönyörű, középkori városközpontja lenyűgöző román kori templomaival. Aki ott jár, a kötelező bajor kolbász mellett föltétlenül kóstolja meg a vidék jellegzetes sörét, a Rauchbier-t is.

Dr. Háromi István
egyetemi tanársegéd
PTE, KK, Fül-Orr-Gégészeti Klinika

Szabó István professzor 75 éves

Fotó: Veréby Dávid.

Utazásaim a világban

2007 óta a világ több mint hatvan országában jártam, és tekintettem meg nevezetességeit, gyönyörű tájait, világörökségi helyszíneit. 2007-ben a Közel-Kelet, 2008-ban Dél-Amerika több országában voltam, 2009-ben Ausztrália és Új-Zéland várt rám. 2010-ben Indokína országait látogattam meg, ahol Tibet volt az utazások csúcsa. 2012-ben újra Dél-Amerika, 2013-ban a Távol-Kelet következett. 2014-ben világ körüli útra vállalkoztam, amely a Maldív-szigetek, Indonézia, Óceánia (Fiji, Szamoa, Hawaii) tájain vezetett keresztül. 2015-ben Korea, Kína, Üzbegisztán szépségeit láttam, és a tavalyi évben Kuba és a Karibi-szigetek mesés helyein barangoltam. Van olyan hely, ahova kétszer is elmentem, annyira magával ragadott (Mexikó, Dél-Amerika, Húsvét-sziget, Tibet). Remélem, az országok számát még tudom gyarapítani.

Felső sor (balról jobbra)

Guatemala, Tikal Nemzeti Park. A maja birodalom egyik legnagyobb városa volt a Yucatán-félszigeten.

Hawaii, Big Island. Akaka vízesés, amely 150 méter magas.

Kambodzsa, Angkor Wat. Az egykori khmer birodalom elhagyatott temploma, melyet az esőerdő visszafoglalt.

Középső sor (balról jobbra)

Indonézia, Jáva. Borobudur templom.

Kína, Leshan. A világ legnagyobb sziklából faragott Buddha szobra.

Kuba, Vinales-völgy. A leghíresebb dohánytermő vidék Kubában és a világon.

Alsó sor (balról jobbra)

Thaiföld, Ayutthaya. Mai napig rejtély, hogyan került a faragott Buddha-fej a fa gyökerei közé.

Peru, Macchu Piccu. Az inkák ősi, mai napig is leghíresebb városa a felhők felett, az Andok csúcsai között.

Vietnám, útban My Son romvárosa felé, ahol cigarettát próbált kérni egy helybéli.

Hollósy Tibor

Javában zajlanak az előkészületek a szeptemberi, pécsi FENS Regional Meeting konferenciára

A Magyar Idegtudományi Társaság és a Pécsi Tudományegyetem által közösen szerveződő FENS Regional Meeting konferenciát idén szeptember 20. és 23. között rendezik Pécsen, a Kodály Központban. Dr. Reglódi Dórával, a helyi szervezőbizottság elnökével, az Anatómiai Intézet professzorával az előkészületekről, a regionális találkozó főbb programjairól és a várható érdekességekről beszélgettünk.

– Hogyan sikerült megkapniuk a regionális konferencia rendezésének lehetőségét?

– Kétévente rendezik az Európai Idegtudományi Társaságok nagy konferenciáját valamely nagy európai városban, 6-7 ezer fővel. Ennek alkonferenciájaként értelmezhető a “kisebb FENS”, ami a régióknak szól, de itt is jelentős számban képviseltetik magukat a szakemberek, közel ezren. Ezt a lehetőséget – egy másik jelentkező mellett – mi is megpályáztuk. A FENS bizottságának végül ránk esett a választása. A szeptemberi helyszíni bejárás alkalmával pozitív benyomást tett rájuk a város, elégedettek voltak az előkészületekkel, és azzal, hogy a környező régióban élő szakembereket, a horvátokat, a szerbeket és a szlovéneket is idevonzuk. Ez a terület eddig nem képviseltette magát, egy éve Prágában zajlott a tanácskozás, ahol a helyiek mellett a budapestiek és az osztrákok voltak jelen.

– A rendezés lehetőségéhez nem kis mértékben hozzájárult az, hogy a magyar idegtudomány világszínvonalú, több neves szakemberünk is van, köztük Freund Tamás, Brain Prize-díjas, a programbizottság tagja, aki korábban a FENS elnöke is volt. Pozitív szempont volt az elbírálásnál az is, hogy pályázatunkban serkentettük a hallgatói részvételt, ami a FENS egyik kiemelt célja. Úgy állítottuk össze a tervet, hogy alacsony legyen a részvételi díjuk, és számos támogatást megkaphassanak. Hasonló figyelmet fordítottunk arra is, hogy a laikusok számára is nyújtsunk ismeretterjesztő, érdekes programokat, ami ugyancsak lényeges szempont. Ebben egyébként már van gyakorlatunk, hisz a többi egyetemi várossal karöltve mi is részt veszünk az évente megrendezett „Agy-kutatás Hete” programsorozatban, amikor főként iskolásoknak mesélünk az agyról, tartunk előadásokat.

– Idén milyen érdekességeket kínálnak az érdeklődő nagyközönségnek?

– Tavaly először vett részt az ÁOK a Kutatók Éjszakáján, ami egyben a főpróbánk is volt. Nagyon népszerűre sikeredett, több százan jöttek, talán azért is, mert az anatómiát átlengi valamiféle misztikum, és itt bőven van mit nézni, fogni is. Most az agyra és az idegrendszerre fókuszálva igyekszünk hasonló lehetőségeket kínálni, a kisgyerekek például gumigyallyal játszhatnak, összerakhatják, megtanulhatják a részeit, megtapasztalhatják, miként működik egy ideg, hogyan vezeti az ingerületet, de természetesen, mindez érdekes lehet az idősebb korosztálynak is. Erre a konferencia előtti héten kerül sor, hogy ne legyen túlszűfolt a program.

– Alapvetően mi ezzel a céljuk? A testünk alaposabb megismertetése, avagy a biológia megszerettetése?

– Mindkettő, de talán az előbbi lényegesebb. A laikusok ismeretei ugyanis az emberi testtel kapcsolatosan igencsak hiányosak. A tudás átadása manapság különösen fontos, mert sok a tévhit, sok a mágus. Másrészt az idegrendszeri betegségek előfordulása nagyon gyakori – gondoljunk csak a szélütésre vagy a depresszió-

ra – és a halálozásban is vezető szerepet játszanak. Fontos felvilágosítást nyújtani ezekről olyan szakemberektől, akik valóban értenek hozzá.

– Az ÁOK mellett fontos megemlítenünk a Természettudományi Kart, valamint a Művészeti Kart is, a programsorozat szervezőiként és aktív résztvevőiként.

– Igen, a Természettudományi Kar munkatársai szervezőként ugyancsak jelen vannak a bizottságban, tagjai az Idegtudományi Centrumnak is. Ők is nagyon komolyan foglalkoznak az idegtudománnyal, például Gábel Róbert, aki retinakutatásokat folytat, vagy Hernádi István, aki idegrendszeri-pszichológiai kutatásokat végez. A Művészeti Kart pedig azért vontuk be a munkába, mert a Kodály Központ előtt szeretnénk egy óriás agyat megjeleníteni hungarocellból – ez lesz a konferencia logója is – ami előtt majd lehet fényképezkedni. A konferencia zárása után aztán a Szentágotthai János Kutatóközpontban helyezük el. A kapcsolat a Művészeti Karral régóta létezik, hallgatóinknak van anatómia tantárgyuk, és egy órát mi tartunk számukra itt, az intézetben. Gyakran előfordul az is, hogy rajzolnak, festenek nálunk.

– A konferencia szakmai tematikájának megválasztásában mennyire volt szabad a kezük?

– Nem teljesen, mert vannak a FENS-nek kötelező részei, ilyen például az állatkísérletekkel kapcsolatos etikai ülés. A szimpóziumok ugyanakkor szabadon szerveződnek, bárki beadhatja ezzel kapcsolatosan a javaslatait a különböző témákban. Általában több javaslat születik, mint amennyi hely van, összesen három párhuzamos szimpózium lesz, naponta kétszer, azaz összesen 18. A szakmai színvonal mérlegelése és a nemzetköziség képviselése alapján a programbizottság döntött arról, melyek lesznek ezek. A plenáris előadókat személyes ismeretség alapján hívtuk meg, köztük a Nobel-díjas Thomas Südhofot valamint a legfrissebb Agydíjas kutatót is, akikkel találkozni és beszélgetni is lehet.

– Az említett szempontok mellett a szimpóziumok kiválasztásánál fontos volt-e az, hogy jelenleg melyek az ún. „sláger kutatási területek”?

– Sok ilyen sláger van, de itt nem igazán ez volt a döntő szempont, hanem sokkal inkább az, ha valaki valamely területen maradandót, nemzetközileg is számottevőt alkotott. A szekciókban nem egy-egy témában mélyedünk el, hanem az idegtudomány széles spektrumát igyekszünk bemutatni, a gerinctelen idegtudománytól egészen a klinikumig.

– A pécsi szakemberek ezen belül mit képviselnek?

– Lesz szimpózium többek közt a depresszióról, a Parkinson- és az Alzheimer-kórrol valamint a retináról is.

– Milyen hozadéka lehet a Pécsen rendezendő konferenciának?

– Akkor jó egy ilyen találkozó, ha nemcsak szakmailag gazdagodik az, aki eljön, de az idegtudományhoz kapcsolódóan lát-hall valami érdekeset, különlegeset is. Elképzelésem szerint ilyen lesz a Művészeti Kar hallgatói által alkotott óriás agy, vagy a NeuroArt kiállítás. Utóbbi résztvevői olyan idegkutatók, akik hobbiként szobrászkodnak, festenek, illetve olyan művészek, akiknek idegtudománnyal kapcsolatos alkotásaik is vannak. A FENS kérésére lesz továbbá egy olyan sarok, ahol a híres magyar idegtudósokat mutatjuk be. Itt olyan puffokat helyezünk majd el, amelyeket idegszövetképpel vonunk be. Ezeket megpihenni biztosan emlé-

kezetes lesz. Ahogyan remélhetőleg a „touch the brain” is, amit itt, az intézetben szervezünk. Ennek lesz hajnali formája is, azaz 6 órakor kezdődő, azért, hogy utána még odaérjenek a szimpóziúra. Ezt azért találtuk ki, mert sok olyan idegtudománnyal foglalkozó szakember van, aki nem orvosi egyetemre járt, így nem fogott még emberi agyat, és nem látta közelről azokat a struktúrákat, amiket vizsgál. Mivel Pécs abból a szempontból kisváros, hogy itt nincsenek nagy távolságok, ezért az intézetünkben, a fölszeletelt agyon egy oktató segítségével megnézheti mindazt, ami érdekl.

A nagy FENS konferenciákon – Barcelonában, Koppenhágában vagy Milánóban – az ilyen jellegű „csemegékre” nem volt mód, a sok ezer résztvevő mindebből nem részesülhetett. A kisebb találkozók ugyanakkor esélyt jelentenek erre. Általuk személyesebbé, emlékezetesebbé válhat az együttlét amellet, hogy a perszonális és a munkakapcsolatok is jobban elmélyülhetnek.

Schweier Rita

Tisztelt Olvasók!

Egyszerű, tiszta mondatokkal megalkotott verseit nagyon szeretem. Prózáját azonban eddig egyáltalán nem ismertem. Most rátaláltam egy kedves, rövid novellájára is, amit örömmel megosztok Önökkel. Jékely – művésznéven Áprily – Lajos 50 éve, augusztusban hagyta itt ezt az árnyékvilágot. Érdekesség, hogy a fia, Jékely Zoltán szintén kiváló költő volt. Kellemes olvasást, ha arra van szükség, édes semmittevést („dolce far niente”) kívánok a nyárra.

Kiss Tamás
könyvtáros

Áprily Lajos A csavargó a halálra gondol

Uram, a tél bevert a templomdba.
Álltam vaspántos portádon belül
s ámulva néztem botra-font kezemre
sugárban omló fényességedet.
Térdelt a nép, én álltam egyedül,
úgy hallgattam, amit beszélt papod:
“Ez világot szívedben megutáljad
és úgy menj ki belőle meztelen –”

Uram, te ezt így nem akarhatod.

Tudom, hogy földed nagy területéből
egyetlen barlangod jutott nekem,
s megreng az is, ha viharod zenéje
végigrobajlik fenn a tölgyeken.
De ha tavaszod jó, enyém az erdő,
és jó hozzám az erdő: ennem ad,
rigószavaddal kelt a kora-reggel
s odvamba surran este sűnfiad.
Gazdám, a nyár, az ősszel hullt levéllel
új őszi minden gondot eltemet:
meztél járóm harmatos meződet
s verőfényed fűrésztli mellemet.
S ha kóborolni küld a nyugtalanság
s nótázva fut mellettem patakod,
kurjantással köszöntöm kék lakásod,
s füttyörészem s Uram, te hallgatod.
Zöld asztalomon vadgyümölcs az étel,
otthon-kínáló tűz nem int felém,
de mondd, volt-e valaha szép világod
valakié úgy, ahogy az enyém?

Ha menni kell, vállamról rongy-ruhámat
egy rándítással elhullathatom,
sarui szíja sem marad velem.
Uram, utálni nem tudom világod,
de indulhatok, amikor kívánod,
igéd szerint: egészen meztelen.

Áprily Lajos Így kellett volna

Így kellett volna: meg-megállni,
virágaidat megsodálni.

Kezed többször kezembe fogni,
mosolygásodra mosolyogni.

Súlytalan szívvel útrakelni,
erdőn madarakat figyelni.

Patakos réteken derülni,
sárgányok útját kikerülni.

A vadméhekkal kóborolni,
s dalolni, mindig csak dalolni...

Jaj, örömet ritkán fogantam,
ágyásaidon átrohantam.

Életednek vihara voltam,
íriszeidet eltiportam.

Játékaidat összetörtem,
dal-csecsemőimet megöltem.

Fekete gondok közt tanyáztam,
feltört kezemmel kútat ástam.

A sárkányokkal viaskodtam,
királylányig sosem jutottam.

Ha roskadoztam, vizet adtál,
szelídségeddel megittattál.

S ha te sem tudtál csendet adni,
a fényességes nagykapun
sötéten fogok átrohanni.

Áprily Lajos Ámulni még

Ámulni még, ameddig még lehet,
amíg a szíved jó ütemre dobban,
Megőrizni a táguló szemet,
mellyel csodálkoztál gyermekkorodban.

Elálmélni megszokottakon,
az andezitre plántált ősi váron,
virágokon, felhőkön, patakon,
az azúrban kerengő vadmadáron,

a csillagon, ha végtelen terek
hajítják át a késő-nyári égen.
S ámulva szólni: Most voltam gyerek.
S vén volnék már, – s itt volna már a végem?

Áprily Lajos

Falusi nyár

Vízpart, öreg diófa,
füllat, alkonyóra,
egy hullám sincs szívembe:
hanyatt a fűbe fekszem
és szűnyoggal verekszem.
Ó, dolce far niente!

A múltam, vérem hallgat,
habok zúgása alatt:
fáradt szív, tente-tente!
Meghalt a szürke holnap,
csak a jelen dalolgat:
ó, dolce far niente!

Lord Byront elfeledtem,
egy-egy német szonetten
andalgok reggelente.
Könnyes német poéták
és bájos esti séták:
ó, dolce far niente!

A nap még egyet lobban
s vérszínű sugarakban
hull rám a naplemente.
Az alkonyfény is elhagy:
ó, most milyen közel vagy,
nagy dolce far niente!

Áprily Lajos síremléke, Visegrád

Dr. Varga József

Áprily Lajos, született Jékely Lajos József Attila-díjas (1954) költő, műfordító. Elemi iskoláit Parajdon végezte, középiskoláit a székelyudvarhelyi gimnáziumban kezdte, tizenkét éves korában, 1899-ben családjával Kolozsvárra került. A református kollégiumban tanult, tanárai közt volt Kovács Dezső és Seprődi János. 1909-ben a kolozsvári egyetem bölcsészkarán szerez magyar-német szakos képesítést. Egyhónapos párizsi útjáról visszatérve Nagyenyeden lesz tanár: előbb a Bethlen Kollégium tanítóképzőjében, 1910-től a gimnáziumban. A következő évben megnősült, élettársa Schéfer Ida. Kisebb-nagyobb megszakításokkal tizenhét évig tanított a „dús hagyományú“ városban, e „remete évek” alatt kiállt Ady költészete mellett. Egy versét névtelenül már 1905-ben közölte az Egyetemi Lapok, majd 1909-ben Jékely Lajos néven az Erdélyi Lapokban jelentkezett, Kovács Dezső azonban megróttta „modern” hangja miatt, mire a költő évekig nem kísérletezett újabb publikálással. Verseit Áprily Lajos néven először 1918 tavaszán Szentimrei Jenő közölte az Új Erdélyben, majd az Erdélyi Szemle, Napkelet, Zord Idő, Pásztortűz adott helyet írásainak. Ugyanakkor az Erdélyi Irodalmi Társaság és a Kisfaludy Társaság mellett a Kemény Zsigmond Társaság is tagjává választotta. Első költői sikerei után 1923-ban Dijonba ment, ahol a francia nyelv tanításához is diplomát szerzett. 1924-ben elfogadta Kuncz Aladár meghívását, s együtt szerkesztették a kolozsvári Ellenzék irodalmi mellékletét. 1926-ban családostul Kolozsvárra költözött, s a református kollégiumban tanította a magyar és német irodalmat. Ugyanebben az évben részt vett az erdélyi magyar írók első marosvécsi találkozásán, s az itt összegyűlték megbízásából az 1928-ban induló Erdélyi Helikon szerkesztője lett. A következő három nyáron jelen van a marosvécsi találkozón. 1929 őszén Budapestre távozott, ez a lépése megrendülést váltott ki tisztelői körében. Tíz évig a Baár-Madas Leánynevelő Intézet igazgatója volt. Elvállalta a Protestáns Szemle szerkesztését. 1935 őszén féléves tanulmányutat tett Észak- és Nyugat-Európában. 1941-től Parajdon egy erdei boronaházban töltötte nyarait. 1944-ben tiltakozásként a faji megkülönböztető rendelkezések ellen nyugdíjaztatta magát, s Visegrád mellett, Szentgyörgypusztán telepedett le. Hosszú éveken át csak fordításai volt jelen az irodalmi életben, versekkel az 1950-es évek közepétől jelentkezett újra. Verseinek leggazdagabb válogatását már csak a halál árnyékában láthatta. Nyolcvanadik születésnapja előtt halt meg a hárshegyi szanatóriumban. (Forrás: Wikipédia)

Áprily Lajos

Diákcsíny

Természetrájtárára mindig külön terembe mentünk fel az első emeletre. A teremnek tribünszerűen emelkedő padlója volt, hogy a leghátulsó padban ülők is jól lássák, amit bemutat a tanár.

Idős és fáradt ember volt tudós professzorunk, talán már beteg is. Ki-kilobbanó ingerlékenysége legalább ezt mutatta. Sajnálunk kellett volna, de a kamaszkor nem a sajnálkozás életkora. Sokszor féltünk tőle, de sokszor nevtünk mérges kifakadásain.

– Mit ülsz úgy, mint egy pogácsa? – fakadt ki egyszer osztálytársunk ellen, aki nem figyelt, s természetesen kirobbanó nevetés kísérte ezt a hasonlatot. Azon a fiún rajta is maradt a „pogácsa” név.

A teremben az ajtó közelében nagy üvegszekrény volt. Abba helyezték ki a természetrájtai gyűjteményből a kitömött állatokat, melyekről akkoriban tanultunk. Most éppen a majmok voltak soron. Az emberszabásúakat szemléltető táblák mutatták a falon, a legkisebbek, a gibraltári cercóf-majmok napok óta az üvegfal mögül néztek reánk, mihelyt beléptünk a terembe. Ilyeneket cirkuszban s utcai majom-mutogatók vállán is láttunk néha elevenen. A szekrénynek nagy, félretolható és leereszthető üvegfala volt. Én az alacsonyabb növésű fiúk közé tartozom, de volt kisebb fiú is az osztályban. A legkisebbet, az osztály „piccoló”-ját Wohlfahrt Ernőnek hívták. Kedves fiúcska volt, s az erősebbek fel-felkapták a vállukra, s el-eljátszottak vele órák előtt és a tízperces szünetekben.

Becsengettek. Tudtuk, hogy a professzor bejöveteléig van még néhány percünk, s meglehetősen élénk volt a hangulat, Wohlfahrt Ernő az első padban ült. Szorgalmas tanuló volt, s a feladott leckét ismételte. De egyszer csak megszólalt a hátsó padból egy hang:

– Tegyük be Ernőt a majmok közé!

Az ötlet tetszett, s néhány perc múlva tett követte. Ernőt, hiába kapálódzott, két erős fiú felemelte, egy harmadik feltolta a szekrény üvegfalát, s már bent is ült a majmok között a lebecsátott fal mögött, melyet belülről nem lehetett feltolni. Óriási derűtség fogadta ezt a diákcsíny. Ernő tanácstalanul, grimaszkodva nézett ki az üveg mögül. A derűtség pedig nem akart csillapodni.

De hirtelen mégis elcsendesedett. Nyílt az ajtó, s a pápaszemes öreg professzor belépett. Itt-ott még kuncogó hangokat lehetett hallani.

Elővette a noteszét, s lapozgatott a névsorban. Egyik lapnál megállt az ujjá.

– Felelni fog Wohlfahrt Ernő - mondta.

Nem jelentkezik. Hallja a nevét, de mukkani se mer.

– Ki a szomszédja? – kérdezi a professzor erélyesen. – Miért nem jelentkezik, ha hiányzik, ebadta!

A szomszéd fiú feláll, de közben az üvegszekrény felé néz, s szó nélkül túri a szidást, mert fél, hogy elneveti magát, ha megszólal. A professzor lejjebb siklik a noteszapon.

– Zöld Péter – szólítja fel a névsor utolsó tanulóját.

Zöld Péter kimegy a katedra elé, s már mondja is:

– A cercófmajom Gibraltár sziklás parti hegységeinek lakója. Csapatokban él... csapatokban él... csapatokban-ban él... – akadozik a felelet.

Az osztály meghalkult derűsége is szorongásba megy át, mert a professzor feláll, az üvegszekrény felé indul, hogy bemutatásra ki vegyen belőle egy példányt. Nagyfeszültségű pillanat. Fel akarja tolni az üvegfalat – s megpillantja a rémült arcú Wohlfahrt Ernőt az üveg mögött. Szembenéznek. Az osztályban halálos csend. Némelyikünknek a szíve hevesebben dobog.

S miközben a professzor legazemberezi a társaságot, kimászik a szekrényből az emberszabású cercófmajom. A professzor szereti ezt a fiút, s ingerültsége ellenére is tudja, hogy nem ő a hibás.

– Ki merte betenni a szekrénybe Wohlfahrt Ernőt? Többen felelik:

– Az osztály.

Mert a kollektív bűnért senkit sem tudnak felelősségre vonni. Ezzel azonban nem úsztuk meg. Másnap bejött az óra előtt a nagy baszusú igazgató, s nagy dorgatóriummal lehordta az osztályt. Még iskolából való kicsapást is emlegetett. Ez pedig félelmetes szó volt.

De nem csaptak ki senkit. A professzorokban is volt humor, s bizonyosan voltak olyanok is, akik a tanári szobában nevettek ezen a mulatságos fegyelemsértésen.

In: Június: vers és próza pedagógusnapra, ballagásra, évzáróra. Tóth Emőke (összeáll.), Budapest: Móra, 1976., 98. (6)p.

BL

SB

*A Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtár
magyar nyelvű folyóirataiból válogatunk*

*Dolgozatok az egyetemi bőrkórtani intézetből (1901-1903)**

Ha az *Orvosi Hetilap* mellékleteinek bemutatására vállalkozunk, mindenképpen szót kell ejtenünk a mindössze három évfolyamot megért *Dolgozatok az egyetemi bőrkórtani intézetből* című kiadványról. A három évfolyam tizenegy füzetében tizenhat szerző negyvenhat dolgozata olvasható. A melléklet az első évben öt, a harmadikban csupán két ízben jelent meg. Szerkesztője Nékám Lajos (1868-1957) volt.

A bőrkórtan a Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetem Orvosi Karán csupán 1892-ben nyert önálló tanszéket. A tanszék csupán két helyiségből állt. Nem tarozott hozzá sem laboratórium, sem könyvtár, sem tanterem. A betegeteket a Szent-István Közkórház 120 ágyas Bőrbeteg Osztályán látták el. A tudományos kutatás vezetőjévé Schwimmer Ernőt (1837-1898) választották meg. A tanszék megszervezésével az 1-1 fő tanárségre és gyakornokra, valamint a 3 fő díjtalan gyakornokra nem kis feladat hárult, hiszen az egymástól elég távol eső intézetekben továbbra is szolgálatot kellett teljesíteniük. A tanítás heti öt órából állt, ebből hármat előadásra, kettőt a gyakorlati képzésre szántak. Tananyagul az intézetekben előforduló beteganyag szolgált. Schwimmer halála után az akkor 32 éves Nékám vette át a tanszékkel kapcsolatos feladatokat. Ezen mostoha körülmények között született meg az *Orvosi Hetilap* most bemutatásra kerülő melléklete.

A Magyar Dermatológiai Társaság megalapítójaként, a pesti Orvosikari Egyetemi Könyvtár korszerűsítőjeként ismert Nékám életrajzát az *Orvosi Hetilapban* közölte, Földvári Ferenc által írt nekrológ tartalmazza. 16 évesen kezdte meg egyetemi tanulmányait és már 21 évesen megkapta diplomáját. Negyedéves korában, mint gyakornok tevékenykedett Fodor József (1843-1901) Közegésztani Intézetében, friss diplomásként pedig Pertik Ottó (1852-1913) tanárségdjeként tanulmányozta a patológiát. Számos külföldi útja során Bécsben, Párizsban, Berlinben, Londonban, Marokkóban, Portugáliában, a kor legkiválóbbjai által mélyítette tudását. Swimmer halála után az ő feladata volt a Bőrgyógyászati Klinika megszervezése, mely akkoriban a világ legmodernebb szakklinikái közé került. Mint klinikus, szoros szakmai együttműködést teremtett meg és ápolt a világ különböző országainak szakembereivel. Így válhatott az amerikai, az angol, az argentin, a bécsi, a belga, a berlini, a francia, a görög, az olasz, a spanyol, a török, az uruguay-i dermatológiai társulatok lvelező, tiszteletbeli, vagy rendes tagjává. Számos nemzetközi kongresszuson szerepelt: Bécs, Berlin, Koppenhága, London, Lyon, Moszkva, Párizs. Szaktudását a világ több országában elismerték, melyet a nemzetközi tudományos konferenciákra szóló meghívások mellett a IX. Nemzetközi Dermatológiai Kongresszus budapesti megrendezésének joga is tanúsít. Tudományos munkásságát az általa szerkesztett, 1938-ban Budapesten kiadott *Corpus Iconum Morborum cutaneorum* is fémjelzi. Ezt a tudományos művet 565 közreműködővel közösen készítette el.

Munkáit a mai napig idézik. APTE által előfizetett, 1975-2017 éveket feldolgozó Web of Science adatbázisban a munkáira történő hivatkozást találtunk.

A Dolgozatok az egyetem bőrkórtani intézetéből című mellékletből a kor tizenhat bőrgyógyászának munkáit ismerhetjük meg.

Közülük Poór Ferencz (1871-1936) – akkor még tanárségdként – publikált 10, Nékám és Szabóky János tanárségd 9-9, Guszmann József (1875-1956) klinikai gyakornok 4, Sellei József és Tóth Gyula pedig 2-2, a többiek csupán 1-1 szakcikket.

Az említett szerzők a magyar bőrgyógyászat mestereinek tekinthetők. Poór Ferenc – a magyar dermatológia megteremtőjeként emlegetett Poór Imre (1823-1897) fia, Birly Ede Flórián (1787-1854) szülész unokája – a szegedi egyetem bőrklinikájának megálmodója és létrehozója. Guszmann – aki a későbbiekben a syphilis, a bőrrák, a pemphigus és a körömbetegségek kórtanának szentelte tudományos tevékenységét – ekkor még elsősorban a syphilit és a psoriasist tanulmányozta.

A mellékletet lapozgatva képet kapunk a századforduló bőrgyógyászati kérdéseiről, az előforduló megbetegedésekről, valamint a szerzők, mint gyakorló orvosok mindennapos küzdelmeiről. Az 1901-es évfolyam első cikke az egész Budapest aktuális dermatológiai problémáit, a későbbiekben Szabóky pedig a bőrklinika beteganyagát mutatta be. A legtöbbit emlegetett betegségek a syphilis, a psoriasis, a lupus erythematosus voltak.

A három évfolyamban megjelent munkákról részletes tájékoztatást kaphatnak az érdeklődők az orvosikari könyvtárban.

** A cikkben néhány esetben az eredeti folyóiratban közölt helyesírást használtuk!*

Dr. Gracza Tünde

Felújítás az I. sz. Belgyógyászati Klinika Infektológiai Tanszékének fekvőbeteg részlegén

A Klinikai Központ Rákóczi úti telephelyén, az „F” épületben található I. sz. Belgyógyászati Klinika Infektológiai Tanszékének fekvőbeteg részlege és a hozzá tartozó járóbeteg szakrendelések az épület felújítási munkálatai idejére – július 10-től előreláthatólag augusztus 31-ig – a Rákóczi úti telephelyen, a „T” épületben kerülnek elhelyezésre.

A fekvőbeteg osztály a „T” épület 2. emeletén, a járóbeteg rendelések a „T” épület földszintjén a 105-ös és 106-os helyiségekben kapnak helyet.

Az Infektológiai Osztálynak és a szakrendeléseknek a telefonos elérhetősége nem változik.

A járóbeteg szakrendelések megközelítése a Szendrey Júlia utca felől is lehetséges.

INTÉZETI, KLINIKAI HÍREK, INFORMÁCIÓK

Az Anatómiai Intézetből

■ A Magyar Gyermeksebész Társaság 2017. évi Tavaszi Tudományos Ülésén (2017. május 5-6.) *Józsa Gergő* képviselte intézetünket.

■ Az erasmus+ program keretein belül *Jüing-ling Adél* és *Gaszner Tamás* intézetlátogatáson vettek részt a prágai Charles University, First Faculty of Medicine, Anatómiai Intézetében, május 8-11. között.

■ A Magyar Tudományos Akadémia 2017. évi májusi rendes közgyűlésén, Budapesten, *Tamás Andrea* előadást tartott „Ingergazdag környezet és a PACAP protektív hatásának vizsgálata Parkinson-kórmodellekben” címmel.

■ A Joint Meeting of the Neurotoxicity Society and the International Neurotoxicity Society konferenciáján Florianapolisban, Braziliában poszterrel szerepelt *Reglődi Dóra*, *Tamás Andrea* és *Jüingling Adél*.

■ A Pedagógusnapi Szenátusi Ülésen (május 27.) *dr. Kovács Magdolna* posthumus Arany Katedra Díjban, *dr. Tamás Andrea*, az Általános Orvostudományi Kar javaslata alapján a Pécsi Tudományegyetem érdekében kifejtett lelkiismeretes munkájáért Rektori Dicséretben részesült.

■ A Magyar Anatómus Társaság XX. Kongresszusát 2017. június 8-9. között Budapesten rendezték. Intézetünk nagy számban képviseltette magát, kollegáink négy előadást tartottak (*Farkas József*, *Reglődi Dóra* és *Gaszner Balázs*) és összesen 18 poszterrel szerepeltek. Az Anatómus Társaság Kongresszusának közgyűlésén *Reglődi Dóra* és *Tamás Andrea* bekerült a MAT vezetőségébe.

■ A Magyar Élettani Társaság, a Magyar Kísérletes és Klinikai Farmakológiai Társaság és a Magyar Mikrocirkulációs és Vaszkuláris Biológiai Társaság közös Vándorgyűlését idén június 13-16. között tartották Debrecenben. Intézetünkben *Reglődi Dóra*, *Tamás Andrea* és *Gaszner Balázs* vettek részt az eseményen.

■ 2017. június 19-én rendezték a XXXI-II. OTDK-t követő OTDT TDK Prezentációs Díj Versenyt, melyen *Vass Réka* első helyezést ért el.

Az I. sz. Belgyógyászati Klinikáról

Endokrinológiai és Anyagcsere Tanszék:

■ *Mezősi Emese* április 1-jén a „Pajzsmirigy betegségekről gyakorló orvosoknak”

elnevezésű, az SE I. sz. Belgyógyászati Klinikáján rendezett továbbképzésen „Hypothyreosis” címmel előadást tartott.

■ Ugyanő a Mátraházán április 6-8. között tartott „Ultrasound Meets Cytopathology” nemzetközi tréning-workshop egyik szervezőjeként „Low dose radioiodine therapy” címmel tartott előadást, míg *Rucz Károly* „Ethanol sclerotherapy of parathyroid lesions” címmel adott elő.

■ *Szujó Szabina* május 22-24. között Lisszabonban, az Európai Endokrin Kongresszuson „The impact of post-radioiodine therapy SPECT/CT on risk stratification in DTC: bi-institutional study” című elektronikus posztert mutatott be.

■ *Bajnok László* a Magyar Obezitológiai és Mozgásterápiás Társaság június 2-án, a Hilton Hotelben, Budapesten megrendezett XVIII. kongresszusán „A női infertilitás életmódi és gyógyszeres kezelése obezitás és policisztás ovárium szindróma esetén” címmel tartott előadást.

■ A XVI. Gyulai Endokrin Szimpóziumon, június 23-án *Mezősi Emese* „Megoldatlan kérdések a DTC ellátásában”, *Bajnok László* pedig „Szekunder hipertóniák és az elhízás kezeléséről célérték orientáltan” címmel tartottak referátumot.

Gasztroenterológiai Tanszék:

■ *Pár Gabriella* az Abbvie Kft. országos pályázatán részvételi támogatást nyert a Hepatology Academy Preceptorship Center of Excellence három éves programban Európa hat vezető hepatológiai centrumában rövid tanulmányút keretén belüli továbbképzésre, illetve a hepatológiai/máj-transzplantációs osztályok látogatására. A Hepatology Academy program során eddig 2016. május 12-13. között Londonban, a King's College Hospital Institute of Liver Studies részlegén „Hepatology and liver Transplant Expert Forum”-on és 2016. december 6-7. között Párizsban a Henri Mondor Hospital-ban „HCV resistance, HCC Expert Forum”-on vett részt.

Gasztroenterológiai Tanszék és Transzlációs Medicina Tanszék:

■ 2017. június 10-13. között Siófokon, a Magyar Gasztroenterológiai Társaság 59. Nagygyűlésén üléslétezőként illetve moderátorként szerepelt *Bajor Judit*, *Czimmer József*, *Hegy Péter*, *Hunyady Béla*, *Pár Alajos* és *Vincze Áron*. Előadást tartott: *Bajor Judit*: „Van-e értelme és van-

e egyáltalán tranzíció coeliakiában?” és „Laktózérzékenység: és ami a pozitív teszt után következik”; *Czimmer József*: „Abolus tranzit vizsgálatának lehetőségei – HR impedancia”; *Gódi Szilárd és mtsai*: „Acute pancreatitis should be treated in high volume specialist centers”; *Hágendorn Roland és mtsai*: „Preexisting chronic renal failure increases mortality and transfusion requirement of GI bleeding patients. A meta-analysis”; *Hegy Péter*: „Magyar Hasnyálmirigy Munkacsoport: Update 2017.” és „Transzlációs medicina a gasztroenterológiában” (state-of-the-art előadás); *Hunyady Béla*: „EASL PSC Guideline” és „Palliatív ellátás végstádiumú májelégtelenségben”; *Illés Anita és mtsai*: „Heller myotomy is better than balloon dilatation? A meta-analysis”; *Langhammer Szilvia*: „Az ionizáló sugárzás kedvező és kedvezőtlen hatásai”; *Márta Katalin és mtsai*: „High versus low energy administration in the early phase of acute pancreatitis (GOULASH study): A multicentre randomized double-blind clinical trial”; *Pár Alajos*: „Nem alkoholos zsírmáj: patogenezis a steatosistól a hepatocellularis carcinomáig”, *Pár Gabriella és mtsai*: „Direct acting antiviral treatment increases the percentage of peripheral blood cytotoxic T cells and decreases inhibitory TIM-3 and PD-1 molecule expression on immune cells in patients with chronic HCV hepatitis”, és „Transition in severe liver disease,” valamint „Krónikus C hepatitiseselek életminősége SVR után”, *Pécsi Dániel és mtsai*: „Transpancreatic sphincterotomy has higher cannulation success rate than needle-knife precut papillotomy – A meta-analysis”; *Sarlós Patrícia és mtsai*: „Planned transition of adolescent IBD patients from pediatric to adult care results higher remission rates”; *Solt Jenő és mtsai*: „The lessons after stenting 22 oesophageal perforations or postoperative leaks”; *Vincze Áron és mtsai*: „Development of ERCP registry for quality control and benchmarking” és „Tápcsatornai és epeúti malignus szűkületek endoszkópos palliációja: indikáció, időzítés, költség/kiemelés”.

Hematológiai Tanszék

■ A Magyar Hematológiai és Transzfúziológiai Társaság XXVI. Kongresszusán (Szeged, 2017. május 18-20.) tanszékünkéről az alábbi prezentációk sze-

repelekt: *Szomor Árpád és mtsai*: Autológ hemopoetikus őssejt átültetés Magyarországon T-sejtes lymphomában, őssejt transzplantációt követő relapszus/progresszió kezelési lehetőségei; *Pammer Judit és mtsai*: Bizarr lokalizációjú köpenysejtes lymphomás eseteink; *Nagy Ágnes*: Farmakokinetikai vizsgálatok jelentősége a haemophilia profilaxisában és kezelésében; *Losonczy Hajna és mtsai*: Az immunoglobulin szintek, a fertőzések és a halálózás összefüggései chronicus lymphoid leukaemiában (CLL); *Szomor Árpád* társszerző volt *Varga Gergely* előadásában (Varga Gergely és mtsai: Hazai tapasztalatok az ixazomib named patient programmal relabált myelomában.)

Kardiológiai és Angiológiai Tanszék:

■ Az Európai Kardiológiai Társaság (European Society of Cardiology – ESC) Heart Failure Association szervezésében ez év tavaszán, április 29. és május 5. között rendezték meg a „Heart Failure 2017 and 4th World Congress on Acute Heart Failure” elnevezésű rendezvényt 5000 résztvevővel, Párizsban. A neves eseményen a tanszékről *Habon Tamás* és *Gál Roland* „Surprise after a succesful fibrinolytic therapy in acute stroke” című esetprezentációt, *Czopf László* és német programos TDK-hallgatója, *Bastian Wobbe* „Comparison of ultrafiltration versus diuretic treatment in patient with acute decompensated heart failure – A meta-analysis” címmel posztert mutatott be.

■ Grazban, május 7-9. között rendezték meg a *European Society for Vascular Medicine* 3. kongresszusát, amely egyben az *International Union of Angiology* 23. „European Chapter” kongresszusa is volt. A nemzetközi találkozón a tanszék *Késmárky Gábor* és *Kovács Dávid* képviselte. *Késmárky Gábor* „Non-invasive tools and exercise tests in patients with atypical limb pain” címmel elektronikus poszter bemutatót, a Magyar Angiológiai és Érsebészeti Társaság által rendezett szimpóziumon pedig „Comparison of various non-invasive tests in diabetic angiopathy based on angiography as a control” címmel előadást tartott. *Kovács Dávid* „The role of exercise tests and non-invasive methods in the evaluation of vascular patients for lower limb ischaemia” címmel elektronikus poszter bemutatóval szerepelt.

Pulmonológiai Munkacsoport:

■ *Balikó Zoltán* május 5-8. között Genfben, az ELCC (European Lung Cancer

Congress) kongresszus keretében, a Pfizer szervezésében előadást tartott „Crizotinib therapy in daily practice” címmel.

■ *Sárosi Veronika* május 12-13. között Pécsen, az ECE (East Central Congress) kongresszus fővédnöke volt, ahol *Balikó Zoltán* is előadott „Experiences with Nivolumab treatment in Non-Small Cell Lung Cancer” címmel és üléseelnök volt ugyanezen a kongresszuson a Berlin Chemie szimpóziumon, ami az aklidinium bromide/formoterol hatosságáról szolt COPD-ben.

■ Május 19-20. között, a Harkányban megrendezett „Immunterápia a nem kis-sejtes tüdőrák kezelésében: Pembrolizumab” című konferencián „A bronhoszkópiát végző orvos felelőssége” címmel tartott előadást *Sárosi Veronika*.

■ Május 22-én Pécsen, a Novartis szervezésében tartott előadást *Balikó Zoltán* a Crystal study-ról, majd május 26-27. között Herceghalmon szintén a Novartis szervezésben adott elő „Az első találkozás a COPD-vel, avagy hogyan befolyásolja a beteg együttműködését az első terápia választása?” címmel. Május 27-én „Hogyan értékeljük az immunterápiák hatékonyságát” című kerekasztal beszélgetésen *Sárosi Veronika* üléseelnöki teendőket látott el.

■ *Török Zsófia* június 1-3. között egy pályázaton nyert ERS-kurzuson vett részt Lausanne-ban, ahol a téma a „Pulmonary hypertension and vascular diseases” volt. *Papp Emőke* június 9-10. között Bécsben részt vett a „Pneumouupdate – 2017” című kongresszuson a Magyar Tüdőgyógyász Társaság támogatásával, egyéni pályázást követően.

■ A Magyar Tüdőgyógyász Társaság Epidemiológiai és Gondozási Szekciójának konferenciáján Győrben, *Balikó Zoltán* vett részt, ahol június 9-én üléseelnök volt a „A gyermekkori tüdőbetegségek hatásai a felnőttkorra, kiből lesz krónikus beteg?” című szekcióban, majd június 10-én az Astra Seneca szimpóziumon előadást tartott „Exacerbátorok és szuperexacerbátorok” címmel.

■ Június 16-án Bükkföldön, a Magyar Belgyógyász Társaság Dunántúli Szekciójának LIX. kongresszusán „Új terápiás lehetőségek a nem kis-sejtes tüdőrákok terápia-jában” címmel *Sárosi Veronika* tartott előadást.

■ *Paraicz Gábor* és *Török Zsófia* részt vettek a Henri Colt bronchológiai oktató tanfolyamon, Mátraházán, június 23-24. között.

■ Június 27-én Pécsen megalakult az Idiopathias tüdőfibrosis regionalis team,

ebből az alkalomból az I. sz. Belgyógyászati Klinika Pulmonológiai Osztályán *Sárosi Veronika* tartott előadást „Terápiás lehetőségek IPF-ben”, *Balikó Zoltán* „Mikor gondoljunk IPF-re?” címmel.

A II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrumból

■ Idén május 24-26. között Brassóban rendezték meg a Román Diabétesz Társaság 43. kongresszusát, melyen *Wittmann István* üléseelnökként vett részt, valamint előadást tartott „Epidemiology of CVD complications in type 2 diabetes” címmel.

■ Május 26-27. között Baján tartották „A diabetológia és határterületeinek aktuális kérdései” című tudományos ülést, melynek során *ugyanő* „Albuminuria és GFR csökkenés kapcsolata a CVD-vel cukorbetegségben” címmel adott elő.

■ A Magyar Belgyógyász Társaság Dunántúli Szekciójának LIX. Vándorgyűlést 2017. június 15-17. között Bükkföldön rendezték. A konferencián *Wittmann István* a „Célok és megvalósításuk a kardiovaszkuláris prevencióban” című szekció üléseelnöke volt, valamint előadást tartott „A glikémiás célérték – választás a céltartományon belül és a szerek között” címmel. *Molnár Gergő Attila* „A vesefunkció és a kardiovaszkuláris kockázat. Mit tudunk tenni?” címmel tartott előadást.

Az Élettani Intézetből

■ Intézetünk munkatársa, *dr. László Kristóf* egyetemi adjunktus a docensi promóció fontos állomásaként 2017. május 3-án sikerrel megtartotta habilitációs előadásait. A PTE ÁOK Doktori és Habilitációs Tanácsa 2017. május 29-én hozott egyöntetű döntése értelmében *László dr.* habilitációs eljárásának nyilvános részét kiváló eredménnyel lezárta, és jóváhagyásra a PTE EHNB-hoz továbbította.

■ A Pécsi Akadémiai Bizottság (PAB) június 8-án, a következő akadémiai ciklusra szóló tisztújító ülésén a PAB elnökének választotta *dr. Lénárd Lászlót*, intézetünk emeritus professzorát, az MTA rendes tagját. *Lénárd professzornak* megválasztásához szívből gratulálunk, elnöki munkájához sok sikert kívánunk!

A Farmakognóziail Intézetből

■ *Ács Kamilla* előadást tartott a 40. Chromatographic Methods of Investigating Organic Compounds című konferencián (Katowice-Szczyrk, Lengyelország, 2017. május 23-26.; *Kamilla Ács et al.*

TLC-bioautography: an appropriate test for detection of antibacterial activity of essential oils.) Ugyanezen a konferencián *Balázs Viktória Lilla* és *Gyergyák Kinga* poszterrel szerepelt (*Viktória Lilla Balázs et al.*: TLC-bioautography as an appropriate technique for screening anti-haemophilus activity of essential oils és *Kinga Gyergyák et al.*: Identification and quantification of polyphenol compounds in lavender and thyme honeys using high-performance liquid chromatography with diode array detection and electrospray ionization mass spectrometry).

A Fül-, Orr-, Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinikáról

■ *Németh Adrienne* és *Harmat Kinga* részt vett a 2017. április 23-26. között Szerbiában megrendezett Belgrade Balance Forum-on, ahol szédüléssel járó perifériás és centrális kórképekről szóló előadásokon és gyakorlatokon szerezhettek bővebb ismereteket. A legújabb objektív vizsgálati módszereket is bemutatták a kongresszus folyamán.

■ *Németh Adrienne* 2017. május 25-28. között részt vett Lisszabonban az ESPCI (European Symposium on Pediatric Cochlear Implantation) Konferencián. Minden középfül és cochlearis implantátumot forgalmazó cég ismertette újdonságait. Nagyon sok kerekasztal megbeszélés volt a kongresszus folyamán, melyeken problémás esetek megbeszélése zajlott.

■ *Harmat Kinga* és *Németh Adrienne* 2017. június 3-án Budapesten, francia és magyar orvosnők részvételével angol nyelven megrendezett, Reunion Scientifique Franco-Hongroise des Femmes konferencián adott elő, *Németh Adrienne* „Imaging of conductive hearing loss”, *Harmat Kinga* „Vertigo – new explorations” címmel. A konferenciát minden évben más-más európai országban tartják immár nyolcadik éve. A megadott témakörökben mindkét országból voltak előadók, így volt lehetőség a fül-orr-gégészeti, döntően audiológiai és otoneurológiai témákban a két ország közötti különbségek megvitatására is.

A Gyermekgyógyászati Klinikáról

Általános Gyermekgyógyászati Tanszék
Molnár Dénes felkért előadást tartott „Későbbi elhízás és kardiovaszkuláris betegségek megelőzésének lehetőségei kisgyermekkorban” címmel A Magyar Obezitológiai és Mozgásterápiás Társaság Jubileu-

mi, XVIII. kongresszusán Budapesten, 2017. június 2-án.

Gyermek Manuális Tanszék

■ 2017. május 17-20. között rendezték meg a EUPSA 18Th European Congress című rendezvényt Cipruson. Az eseményen *Vajda Péter*; *Vástyán Attila*, *Farkas András* és *Dávidovics Sándor* vettek részt. Kollégáink részéről a következő poszter volt megtekinthető a kongresszuson: *Szepesi Á. és mtsai*: Thyroid chondromesenchymal hamartoma: Case report in a neonate. *Vajda Péter* és *Vástyán Attila* üléselnöki feladatokat látott el két poszterszekcióban.

Az Orvosi Biológiai Intézet és Központi Elektronmikroszkópos Laboratóriumból

■ *Ábrahám Hajnalka* „Az emberi agykéreg morfológiai fejlődése peri- és postnatalis korban” címmel előadást tartott a Magyar Gyermekneurológiai Társaság Pécsen, 2017. május 18-20. között megrendezett kongresszusán.

■ A 47. Membrán-Transzport Konferencián (2017. május 16-19., Sümeg) a *Tarjányi Oktávia* és *mtsai*: „Patkány feokromocitóma (PC12) sejtvonal proteaszóma gátló (MG-132) által kiváltott apoptózisának jelátviteli változásai” című poszterrel szerepeltünk.

Az Orvosi Népegészségügyi Intézetből

■ 2017. június 8-9. között a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar által rendezett Ártó-Védő Társadalom Konferencia és XV. Magatartástudományi Napok keretében a „Fókuszban az egyetemi hallgatók egészsége” című szekcióban *Balogh Erika* és *Horvát-Sarródi Andrea* képviselték intézetünket az alábbi előadásokkal: *Balogh Erika* és *mtsai*: Hogyan tovább a kutatások után? Lesz-e ebből magatartásváltozás? és *Horvát-Sarródi Andrea* és *mtsai*: Elsőéves orvostanhallgatók mentális egészsége.

A Patológiai Intézetből

■ A Szakmai Kollégium Patológiai Tagozata Tanácsa 2017. május 3-i alakuló ülésén intézetünk igazgatóját, *dr. Tornóczki Tamást* elnökévé választotta. Az ülésen a Patológiai Tagozat a szakmát érintő legfontosabb kérdéseket tekintette át és az elkövetkező két évre vonatkozó program tervét rögzítette.

■ 2017. május 18-20. között rendezték

meg a Magyar Hematológiai és Transzfúziológiai Társaság XXVI. Kongresszusát, amin a Patológiai Intézet Hematopatológiai Munkacsoportjából *Vida Livia* és *Kajtar Béla* vettek részt. *Vida Livia* előadásban számolt be egy újonnan hivatalossá vált gyermekkori akut limfoblasztos leukémia-entitással kapcsolatos saját tapasztalatról.

■ *Kálmán Endre* a 2017. június 6-7. között Bolognában második alkalommal megrendezett Nottingham–Bologna Breast Masterclass-on vett részt. A kiválóan megszervezett továbbképző kurzust az európai emlőpatológia két híres iskolájának példányértékű összefogása hívta életre. A továbbképzés alapvetően az olasz patológusoknak szólt, de egész Európából és az Európai Unió kívülről is érkeztek kollégák. Hazánkat *Kulka Janina* és *Kálmán Endre* képviselte. A két alaposan átdolgozott napban a diagnosztika, differenciáldiagnosztika, kórjóslat és terápia meghatározás kérdéseit oldott mediterrán légkörben, magas szinten elemezték a szakértők, tág teret engedve a személyes megbeszéléseknek.

■ 2017. június 15-17. között Oslóban, a Radium Hospital Patológiai Intézetében rendezték meg a 2017-es Nemzetközi Neuroblastoma Szimpóziumot és az International Neuroblastoma Pathology Committee (INPC) soros ülését, melyen *Tornóczki Tamás* vett részt és tartott előadást „Paediatric Tumours in Hungary” címmel. A szimpózium anyagában a perifériás neuroblastos daganatok újabb molekuláris patológiai aspektusai mellett egy patológiai „update” és a csontvelői metasztatizisok aktuális kérdései kerültek megtárgyalásra. Az INPC 2017-es ülésén a japán gyermekonkológiai (JCCG), az olasz neuroblastoma (INSG) valamint a nemzetközi neuroblastoma (SIOPEN) munkacsoportok beszámolója mellett 12 különleges eset diszkussziójára került sor. Június 16-án az INPC *Tornóczki Tamást* a tagjai közé választotta. Az utolsó napon a következő két év programja mellett egy új entitás, az ún. kompozit neuroblastoma leírásával kapcsolatos projekt részleteit vitatta meg a nemzeti patológus referensekből álló tanács.

■ 2017. június 19-21. között *Kálmán Endre* és *Tornóczki Tamás* részt vett a „1st Copenhagen Surgical Pathology Update 2017” hisztopatológiai továbbképzésen. A háromnapos rendezvényen húsz továbbképző kórszövettani tárgyú előadás hangzott el a ginekopatológia, mediasztinális és tüdőpatológia, uropatológia, fej-nyak patológia, valamint bőrpatólogia témák-

rökben. Az előadásokat a téma neves szakértői tartották, akik többek között az amerikai MD Anderson Cancer Center (Houston), a Karolinska University Hospital (Stockholm) illetve a National University Hospital (Singapore) és Rigshospitalet Copenhagen munkatársai.

■ A Patológiai Intézet Hematopatológiai Munkacsoportjának képviselőjében *Vida Livia* és *Kajtár Béla* vett részt 2017. június 22-25. között Madridban az Európai Hematológiai Társaság 22. Kongresszusán. A rendezvény kiemelkedő jelentőségű a nemzetközi hematológus közösségben, a kontinensen kívül Ázsiából, Ausztráliából és Afrikából is voltak résztvevők. A konferencián a legmodernebb kezelési eljárásokon túl a diagnosztika aktualitásairól, illetve új, még nem publikált biológiai összefüggésekről is esett szó. Az idén megjelenő, új limfoma klasszifikáció részletes tárgyalása rendkívül hasznosnak bizonyult minden résztvevő hematopatológus számára.

■ A Nemzetközi Patológiai Akadémia (IAP) Magyar Divíziójának szervezésében 9. alkalommal rendezték meg a közép-európai regionális találkozót, ezúttal colorectalis pathologia tárgyában, Technology Transfer in Diagnostic Pathology 9th CE Regional Meeting – Colorectal Pathology címmel, Visegrádon, 2017. május 25-27-én, mely rendezvényen a PTE Patológiai Intézetéből részt vett *dr. Tornóczki Tamás*, *dr. Bogner Barna*, *dr. Hegedűs Ivett*, *dr. Smuk Gábor*, *dr. Czina Márton* és *dr. Kaszás Bálint*.

A Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikáról

■ *Fekete Sándor* és *Tényi Tamás* 2017. május 20-24. között San Diego-ban részt vett az Amerikai Pszichiátria Társaság évi kongresszusán.

■ *Tényi Tamás* 2017. június 23-án Bukarestben tartott felkért tréninget romániai pszichiátereknek, a szkizofrén betegekkel folytatott hatékony kommunikáció jellegzetességeiről.

■ *Herold Róbert* felkért előadást tartott a Pszichiátriai Gondozók Konferenciáján, Balatonfüreden, 2017. június 9-én, ugyanitt *Fekete Sándor* üléselnöki feladatot látott el.

■ A Magyar Gyermekpszichiátriai Társaság pécsi Kongresszusán, 2017. május 8-án *Tényi Tamás* felkért előadást tartott a zeneterápia szerepéről a pszichiátriai ellátás során.

A Radiológiai Klinikáról

■ A European Course of Diagnostic and Interventional Neuroradiology (CNS tumors) kurzusán részt vett *Omar Giyab* (Antwerpen, május 7-11.).

■ A szakma egyik hagyományos továbbképző rendezvényét a Zala Megyei Kórház korábbi radiológus osztályvezetőjének emlékére szokták megrendezni, most a XIII. Lélek Imre Emlékülésre került sor május 11-13. között Hévízen. A klinika következő munkatársai vettek részt a rendezvényen: *Battyány István*, *Bogner Péter*, *Horváth Gina Franciska*, *Járay Ákos*, *Molnár Krisztián*, *Sztrikovics Szilárd*, *Angyal Gabriella*, *Vida Lili*.

Üléselnöki funkciót látott el: *Bogner Péter*, *Battyány István*, *Járay Ákos* és *Molnár Krisztián*. Az alábbi előadások hangzottak el: *Járay Ákos*: Kontrasztanyagok képalkotó módszerek (CT / MR / CEUS) összehasonlítása májgócok vizsgálatában; *Sztrikovics Szilárd és mtsai*: Hasi terek CT anatómiája; *Molnár Krisztián*: Pécsi tapasztalatok a pajzsmirigy betegségek kivizsgálásánál cito-patológussal közös együttműködés. Pajzsmirigycarcinómák nyaki nyirokcsomó metastasisainak PEI kezelése; *Bogner Péter*: Teleradiológiával szerzett tapasztalatok Magyarországon; *Molnár Krisztián*: Közép- és felsőfűl, pontocerebellaris régió MR anatómiája, betegségei, képalkotása; *Horváth Gina Franciska és mtsai*: Post-mortem MR vizsgálatokkal szerzett tapasztalataink.

■ *László Eszter* „Invasive Fungal Disease, Ultrasound Diagnostics” című továbbképzésen vett részt Lengyelországban, Varsóban, 2017. május 12-13. között.

■ A Radiológiai Klinika május 15-17. között alaptanfolyamot szervezett radiológus szakorvosjelöltek számára a Szentágotthai János Kutatóközpontban. A tanfolyamon a következő munkatársak adtak elő: *Bogner Péter*, *Battyány István*, *Kékkői László*, *Szukits Sándor*, *Tóth Arnold*.

■ *Battyány István* az alábbi előadásokat tartotta két nemzetközi rendezvényen: Interventional radiology in thromboembolic diseases (XL. Jubilee Congress of Slovak Society of Radiology, Bardejovské Kúpele, 2017. május 19-20.); BTK interventions in diabetic foot valamint részvétel kerekasztal vitában (XI. Meeting of Interventional Radiologists of Croatia, Sibenik, 2017. május 25-28.).

■ Az Európai Gyermekradiológiai Társaság 53. Kongresszusa és 39. Posztgraduális Kurzusa Davosban rendezték meg 2017. május 30. és június 3. között, melyen *Mohay Gabriella* vett részt.

■ Sikeres PhD-szigorlatot tett *Tóth Ar-*

nold: MR képalkotás fizikai háttere és módszertana (2017. május 15.), valamint *Farkas Péter István*: A termikus analízis biológiai, orvosi alkalmazása (2017. május 24.) témakörben.

■ *Várady Edit* sikeresen védte meg „Ultraszagos és computer tomográfias biomarkerek az atherosclerosis diagnosztikájában” című PhD-értekezését 2017. május 31-én.

■ A klinika belső auditja 2017. május 9-én zajlott le. A klinika három darab új UH-készüléket vett át (Samsung Medison HS50).

A Sebészeti Oktató és Kutató Intézetből

■ *Hardi Péter* 2017. június 13-án sikeresen megvédte PhD-értekezését, melynek címe: „Investigation of experimental warm and cold kidney ischemia-reperfusion injury in animal model”.

■ A European Society for Surgical Research 2017. június 13-17. között Amszterdamban megrendezett kongresszusán ketten képviselték intézetünket. *Petrovics Laura* „Ischaemia-reperfusion injury is reduced by an anti-ischaemic agent, in skin flaps” címmel, míg *Takács Ildikó* „New reconstruction method of tracheomalacia – using 3D technique, animal model” címmel tartott előadást.

A Szülészeti Klinikáról

■ 2017. május 26-27-én a Magyar Nőorvos Társaság Továbbképző Konferenciáját tartották Siófokon, ahol *dr. Bódis József* professzor a Magyar Nőorvos Társaság elnökeként üdvözölte a résztvevőket és üléselnöki feladatokat látott el. Előadások: *Koppán Miklós*: „A császármetszés utáni méh: szülészeti és nőgyógyászati kihívások”; *Funke Simone*: „A koraszülött ellátás helyzete Magyarországon”; *Várnagy Ákos*: „Non-invazív vizsgálati lehetőségek az asszisztált reprodukció sikerességének emelésében”; *Papp Szilárd*: „Az őrszem nyirokcsomók vizsgálata korai stádium endometrium carcinomás betegekben”; *Rácz Sándor*: „Intrapartum magzati monitorizálás. Múlt, jelen, jövő”; *Ifi Zsolt*: „Diabetes és terhesség”. A konferencián megrendezett Német-Magyar Nőorvos Társasági Találkozó (Deutsches-Ungarisches Forschungstreffen) programját a klinika két kollégája gazdagította előadásával: *Funke Simone*: „Frühgeborenenversorgung in Ungarn – wo stehen wir heute?”; *Ifi Zsolt*: „Diabetes und

Schwangerschaft”.

■ 2017. június 2-án a PTE KK Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika rendezte a Magyar Nőorvos Társaság Délnyugat-Dunántúli Szekciójának XIX. Kongresszusát, melynek keretében *Bódis József* „A Szülészeti-nőgyógyászat aktuális kérdései a Délnyugat-Dunántúli régióban 2016 évben” címmel tartott előadást.

■ 2017. június 2-án a Pécsi Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikán dr. Szabó István emeritus professzor 75. születésnapja tiszteletére tudományos ülést tartottak. Ünnepléses köszöntőt mondott *dr. Bódis József* egyetemi tanár, klinikánk igazgatója, a PTE rektora, *dr. Miseta Attila* egyetemi tanár, a PTE Általános Orvostudományi Kar dékánja és *dr. Sebestyén Andor*, a PTE Klinikai központ főigazgatója. *Szabó* professzor munkásságát, emberi nagyságát elismerő szavakkal illette *dr. Németh Gábor* egyetemi docens, az SZTE ÁOK Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájának igaz-

gatója, *Póka Róbert* professzor, a DE ÁOK Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika igazgatója, valamint *Rigó János* professzor, az SE ÁOK I. sz. Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika igazgatója is.

A tudományos programon kollégáink előadással szerepeltek: *Ertl Tibor*: „Szülés körüli események hatása a gyermek egészségére”; *Halvax László*: „A magzat szülés alatti észlelése”; *Vizer Miklós*: „Intrauterin terápia: múlt, jelen, jövő”; *Veszprémi Béla*: „Prenatalis genetikai diagnosztika klinikánkon”; *Koppán Miklós*: „Kismencedei égtájak”.

■ A 2017. június 23-24-én Galyatetőn megszervezett Magyar Menopausa és Szülészet-Nőgyógyászati Endokrinológiai Társaság II. Kongresszusán és Menopausa és Nőgyógyászati Endokrinológiai Továbbképző Tanfolyamán *Ifi Zsolt* a „Diabetes és terhesség” című előadással szerepelt.

■ *Dr. Gyarmati Judit*, a Chiesi Hungary

Kft. pályázatát elnyerve részt vett a SPIN 2017 (Sharing Progress in Neonatology) including 32nd International Workshop on Surfactant Replacement elnevezésű nemzetközi kongresszuson, Dublinban, 2017. május 25-28.

■ *Dr. Fónai Fruzsina* részt vett és előadást tartott „Újszülöttek retrospektív, összehasonlító vizsgálata az anyai GBS-státusz függvényében, különös tekintettel a perinatális infekciók kialakulására” címmel a Fiatal Neonatológusok II. Találkozóján, Kecskeméten, 2017. június 9-10-én.

■ *Dr. Funke Simone* és *dr. Sárkány Ilona* részt vettek és gyakorlati bemutatót tartottak a „Less Invasive Surfactant Administration” módszerről a 2017. május 13-án megrendezett Kora-Akadémián, ugyanitt *Funke Simone* „Új módszer bevezetése a surfactant adására koraszülöttekben” című előadással szerepelt.

In memoriam Betlehemné Tóth Éva

A Pécsi Tudományegyetem, Klinikai Központ Ápolásszakmai Igazgatósága mély megrendüléssel tudatja, hogy 2017. 06. 15-én 75 éves korában hosszantartó betegség után elhunyt Betlehemné Tóth Éva, a Baranya Megyei Kórház volt ápolási igazgatója.

Szakmai pályafutása 1960-ban kezdődött Csurgón, ahol a TBC Gondozó Intézetben dolgozott asszisztensként.

Röviddel ezután, 1963-ban Pécsre költözött és a Baranya Megyei Gyermekkorházban helyezkedett el gyermekápolóként.

Ezt követően 12 évet dolgozott az Egyesített Egészségügyi Intézet rácvárosi gyermekrendelőjében, mint asszisztens.

1976-tól 15 évet szakoktatóként töltött a pécsi Egészségügyi Szakiskolában. Kiemelkedő munkája példaként szolgált az Őt követő generációk számára.

Saját szakmai fejlődésére is nagy hangsúlyt fektetett, elvégezte az OTKI Egészségügyi Főiskolát.

1991-ben felkérték a Baranya Megyei Kórház, Kerpel-Fronius Ödön Gyermekkorház ápolási igazgatójának, majd az orvosigazgató ápolási helyettese lett.

1998-tól 2006-ig óraadó tanár volt a POTE, Egészségügyi Főiskolai Kar Diplomás Ápoló Szakán, majd a PTE Védőnői Szakán is.

2004 és 2006 között ugyancsak óraadó tanár volt a Pécsi Szociális és Egészségügyi Szakiskolában.

2007-től nyugdíjba vonulásáig a Baranya Megyei Kórház ápolási igazgatója volt.

Kiemelkedő munkát végzett és szakmaiságával hozzájárult a Bm-i Kórház és a Pécsi Tudományegyetem integrációjának zökkenőmentes lebonyolításához. A Pécsi Tudományegyetemről vonult nyugdíjba.

Több kongresszus, tudományos ülés, szakmai napok és délutánok szervezőjeként, koordinátoraként és levezető elnökeként is tevékenykedett.

Tagja volt a MESZK Baranya Megyei Területi Szervezetének és annak első országos díjazottja volt 2006-ban!

1991-ben Művelődésügyi Miniszteri Dicsérettel, 1999-ben a Baranya Megyei Önkormányzat Egészségügyi és Szociális Bizottsága kitüntető díjával ismerték el munkásságát!

Diplomás és szakápolók, védőnők százaival szerettette meg az egészségügy nehéz, rögs de gyönyörű hivatását, személyes példával elől járva tanítványai előtt.

Egész életét mások megsegítésének és ápolásának szentelte, amit óriási lelkesedéssel, kitartással, becsülettel és önzetlenül végzett. Hiányát sokáig fogják érezni mindazok, akik tisztelték és szerették.

Hihetetlen élete és kitartása legyen példa mindenkinek.

Emléke örökké velünk marad! Nyugodjon békében!

Lóth Erika
mb. ápolási igazgató

Írók, költők betegségről, orvoslásról, halálról

Ernest Hemingway

Búcsú a fegyverektől (részletek)

A regény amerikai főhőse az I. világháborúban önkéntes az olasz hadsereg egészségügyi szolgálatában, azonban 1917 késő őszen, a caporettói áttörés idején dezertál, és várandós angol barátnőjével csónakon Svájcba szökik. A telet egy kis Montreux-közeli faluban töltik, majd olyan városba költöznek, ahol kórház is van.

...milyen isteni jó dolgunk van – mondta Catherine. – Mondok valamit. Menjünk el valami olyan helyre, ahol tea helyett sört lehet inni. Kicsi Catherine-nek nagyon jót tesz a sör. Egészen kicsi marad tőle.

- Kicsi Catherine – mondtam – egy nagy ingyenélő.
- Mostanáig nagyon jól viselkedett – mondta Catherine.
- Nem csinált semmi bajt az anyjának. Az orvos mondta, hogy jót tesz nekem a sör, és a gyerek is kicsi marad tőle.
- Ha elég kicsi lesz, és ha lány helyett fiú lesz, akkor zsokrét nevelhetünk belőle.
- Azt hiszem, hogy ha meglesz a gyerek, akkor mégis illenék összeházasodnunk – mondta Catherine.

Beültünk a sörözőbe, a sarokasztalhoz. Odakint már sötétedett. Még nem volt késő, de az ég felhős volt, és erősen rövidültek a napok.

- Házasodjunk össze most – mondtam.
- Most nem – mondta Catherine. – Zavarba jönnek, mert már túlságosan látszik rajtam a gyerek. Ebben az állapotban nem mernék odaállni valaki elé, hogy adjon össze.
- Kár, hogy nem tettük meg előbb...
- Mit gondolsz, ne igyak még egy kis sört? Azt mondta az orvos, hogy a csípőm szűk egy kicsit, és mindent el kell követni, hogy kicsi Catherine kicsi maradjon.
- Mást nem mondott az orvos? – kérdeztem idegesen.
- Más semmit. Csodálatos vérnyomásom van, szívem. El volt ragadtatva a vérnyomásomtól.

...

Egy reggel, úgy három óra tájban, arra ébredtem, hogy Catherine forgolódik az ágyban.

- Csak nem vagy rosszul, Cat?
 - Néha egy kis fájdalmat érzek, szívem.
 - Rendszeresen?
 - Nem, még nem.
 - Ha a fájások rendszeresen ismétlődnek, akkor átmegyünk a kórházba.
- Nagyon fáradt voltam, és elaludtam. De egy kis idő múlva megint fölébredtem.
- Jó lenne talán fölhívni az orvost – mondta Catherine. – Azt hiszem, most már elkezdődött.
- Odamentem a telefonhoz, és fölhívtam az orvost.
- Milyen sűrűn jönnek a fájások? – kérdezte.
 - Milyen sűrűn jönnek, Cat? – kérdeztem.
 - Körülbelül negyedóránként.
 - Akkor menjenek át a kórházba – mondta az orvos.

(...)

- Ez a szobája – mondta az asszony. – Legyen szíves levetkőzni és lefeküdni. Adok egy hálóinget is.
 - Hoztam magammal hálóinget – mondta Catherine.
 - Jobb, ha ezt veszi föl – mondta az asszony. Kimentem a folyosóra, és leültem egy székre.
 - Tessék bejönni – szólta ki a folyosóra az asszony. Keskeny ágyán már ott feküdt Catherine, sima, szögletesen kivágott kórházi ingben, melyről az volt az érzésem, hogy durva szövésű vászonból készült. Mosolygott rám.
 - Nagyon finom fájdalmaim vannak már – mondta.
- Az asszony a csuklóját fogta, s órával a kezében mérte a fájdalmak ismétlődését.
- Ez már jó erős volt! – mondta Catherine. De ezt az arcáról is le lehetett olvasni.
 - Hol van az orvos? – kérdeztem az asszonyt.
 - Lefeküdt aludni. Ha szükség lesz rá, majd szólok neki.
 - Most valamit el kell végeznem Madame-mal – mondta később az ápolónő. – Önnek ismét ki kell mennie a hallba.

(...)

- Az első szülés többnyire hosszadalmas – mondta az ápolónő.
- Kérlek, hogy menj el, és egyél valamit – mondta Catherine. – Én igazán jól vagyok.
- Még egy kicsit itt maradok – mondtam.

Egy ideig rendszeresen jöttek a fájások, de aztán alábbhagytak. Catherine nagyon izgult. Akármilyen erősek voltak a görcsök, öröm-

mel fogadta őket. Amikor kezdtek megritkulni, csalódottnak látszott, és szégyellte magát.

– Menj, édes szívem – mondta. – Ha te itt vagy, annál inkább érzem, milyen ügyetlen vagyok... – Arca elváltozott. – Végre. Ez már volt valami. Én jó feleséged akarok lenni, és simán és egyszerűen akarok neked gyereket szülni.

Végigmentünk a folyosón. A szülőszoba ajtaja nem volt becsukva; láttam Catherine-t egy asztalon fekvé, lepedővel betakarva. Egyfelől a nővér állt, a másik oldalon pedig az orvos, mellette néhány henger alakú tartály. Az orvosnak gumimaszk volt a kezében, s ahhoz egy cső volt hozzacsatolva.

– Adok magának egy fehér köpenyt, és akkor bemehet – mondta a nővér. – Kérem, jöjjön ide.

Rám segített egy fehér köpenyt, s egy biztosítótűvel összetűzte a hátát.

– Most már be szabad menni – mondta, s én beléptem a szülőszobába.

– Te vagy az, szívem? – kérdezte Catherine megbicsakló hangon. – Egy kicsit lassan megy a dolog.

– Ön Mr. Henry? – kérdezte az orvos.

– Az vagyok. Hogy van a feleségem, doktor úr?

– Nagyon szépen haladunk – mondta az orvos. – Csak azért jöttünk ide, mert itt kéznél van az érzéstelenítő gáz a fájdalmak ellen.

– Most kérem – mondta Catherine.

Az orvos rátette a gumimaszkot Catherine arcára, aztán egy tárcsát forgatott. Láttam, hogy Catherine mélyen és sebesen lélegzik. Aztán ellökte magától a maszkot, s az orvos elzárt egy kis csapot.

(...)

Körülbelül hajnali három óra lehetett, amikor bejöttünk a kórházba. De Catherine még délben is a szülőszobában feküdt. A fájások megint alábbhagytak. Nagyon fáradtnak és törődöttnek látszott, de még jó hangulatban volt.

– Ügyetlen vagyok, szívem – mondta. – Ne haragudj rám. Azt hittem, egykettőre túl leszek rajta. Most... Most jön egy...

Kinyújtotta kezét a maszkért, és rányomta az arcára. Az orvos, miközben elforgatta a tárcsát, figyelmesen nézte Catherine-t. A fájás hamarosan elmúlt.

– Ez sem ért sokat – mondta Catherine. – Már egészen bolondja lettem ennek a gáznak. Pompás dolog.

– Majd viszünk belőle haza – mondtam.

(...)

Később azt mondta nekem a doktor:

– Meg akarom vizsgálni a feleségét. Kérem, hagyjon magunkra néhány percre, Mr. Henry.

– Csak azt akarja megnézni, hogy meddig tart még – magyarázta Catherine. – Utána mindjárt visszajöhetsz, szívem. Ugye, doktor úr?

– Igen – mondta az orvos. – Kiüzenek magáért, ha visszajöhet.

(...)

Szegény, szegény kicsi Cat. Most fizetned kell az együtt töltött éjszakákért. Beleestél a csapdába. Így bűnhődnek azok, akik szeretik egymást. De azért adjunk hálát Istennek a gázért, mely érzéstelenít. Mit csináltak az asszonyok, amikor még nem ismerték az érzéstelenítést? Mihelyt elkezdődött, a malomkerék alá kerültek szegények. Pedig a terhességet jól viselte el Catherine. Nem volt semmi baja. Még émelygése is alig.

(...)

Az utolsó percig úgyszólván észre sem vette. De azért mégis ez lett a vége! Senki sem bújhat el a sorsa elől. Ördög vigye ezt az átkozott sorsot! S ha százszor házasok volnánk, az sem változtatna a dolgon. De mi lesz, ha mégis meg talál halni? Nem fog belehalni! Manapság már nem halnak bele a gyerekszülésbe. Persze ezzel áltatják magukat a férfiak. De mi lesz, ha mégis? Nem, nem. Nem hal meg, habár most keservesen szenved. Az első szülés mindig hosszadalmas. Nehezen hozza világra gyermekét. Egy idő múlva, ha eszünkbe jut, azt fogjuk mondogatni, hogy nehezen hozta világra a gyermekét, de Catherine majd csóválja a fejét, hogy szó sincs róla, nem is volt olyan nehéz. De mi lesz, ha mégis meghal? Nem szabad meghalnia. Ne bolondozzunk. Nehéz szülése van, de abba még nem hal bele. A természet megmutatja, hogy milyen kegyetlen tud lenni...

– Hogy haladnak, doktor úr?

– Sehogy sem haladunk – mondta.

– Hogy érti ezt?

– Szó szerint. Az imént megvizsgáltam a feleségét – és elmondta a vizsgálat eredményét részletesen. – Azóta várom, hátha megindul a szülés. De nem indul meg.

– És mit lehet csinálni?

– Két eset lehetséges. Vagy a magas fogót választjuk, de ez néha roncsol, és nem is veszélytelen, a gyermeknek is megáthat, vagy pedig csinálunk egy császármetszést.

– Nagyon veszélyes műtét a császármetszés? – kérdeztem. (És mi lesz, ha mégis meghal?)

– Általában azt szokták mondani, hogy semmivel sem veszélyesebb, mint egy közönséges szülés.

– Ön elvállalja a műtétet?

– Elvállalom. Körülbelül egy óráig tart, amíg felkészülünk a műtétre, és összehívatom az asszisztenciát. De lehet, hogy annyi idő sem kell.

– És mit tanácsol, doktor úr?

– A császármetszést. Ha a saját feleségemről lenne szó, akkor is a császármetszést választanám.

– Milyen utóhatása van a műtétnek?

– Semmilyen. Csak egy heg marad utána.

– És a fertőzés veszélye?

- A fertőzés veszélye is kisebb, mintha a magas fogóra fanyalodnánk.
- És mi történnék akkor, ha nem avatkoznánk bele, és minden menne a maga útján?
- Előbb vagy utóbb okvetlenül bele kell avatkoznia. Mrs. Henry ereje fogyóban van. Minél hamarabb operálunk, annál biztonságosabb.
- Hát akkor operálja meg minél előbb – mondtam.
- Megyek, és kiadom a rendelkezéseket.

Átmentem a szülőszobába. Catherine még mindig az asztalon feküdt, kövéren a lepedő alatt, sápadt arccal, kimerülve. Az ápolónő ült mellette.

- Ugye, megengeded, hogy megcsinálja a műtétet?
- Jaj de jó! Egy óra múlva túl leszek rajta. Már nagyon rám fér, szívem. Egészen össze vagyok törve.

(...)

...megálltam a folyosón, és néztem a mítő ajtaját.

Egy orvos jött ki az ajtón egy ápolónővér kíséretében. Valamit hozott a két kezében, ami egy frissen nyúzott nyúlhoz hasonlított. Végigsietett vele a folyosón, aztán becsukódott mögöttük egy ajtó. Utánuk mentem, s amikor a szobába léptem, láttam, hogy egy újszülöttele bajlódnak. Az orvos fölemelte a csecsemőt, hogy én is lássam. A sarkánál fogva lógatta és ütögette.

- Hogy van a gyerek?
- Nagyon jól. Ötkilós kisfiú!

Nem éreztem iránta semmit. Mintha semmi közünk sem lett volna egymáshoz. Nyoma sem volt bennem az apai érzésnek.

– Nem is büszke a fiára? – kérdezte a nővér. Megmosdatták és bebugyolálták valamibe. Nézegettem sötét arcocskáját és sötét kezét, de a csecsemő meg sem mozdult, és nem is sírt. Az orvos mindenfélét próbált vele csinálni, és nagyon idegesnek látszott.

- Nem vagyok rá büszke – mondtam. – Majdnem megölte az anyját.
- Erről nem tehet az ártatlan kis jószág. Nem kívánt fiút magának?
- Nem – mondtam.

Az orvost teljesen lefoglalta a csecsemő. Megint fölemelte a sarkánál fogva, és ütögette. Nem bírtam tovább ezt a látványt. Kimentem a folyosóra. Most már bemehettem volna a mítőbe, de én csak a karzat ajtaján néztem be. Az ápolónővérek, akik a korlátnál ültek, intettek, hogy üljek melléjük. Megráztam a fejemet. Elég volt, amit az ajtóból látni lehetett.

Azt hittem, halott. Halottnak látszott. Az arca, amennyi idelátszott belőle, szürke volt. Odább, a lámpa fénykörében, az orvos éppen összevarrta a hosszú, tátongó, fogókkal szétfeszített, vastag szélű sebet. Egy másik orvos adagolta az altatót; ő is álarcot viselt. Két nővér, ők is maszkosán, adogatták a műszereket. A látvány olyan volt, mint egy rajz, mely a Szent Inkvizíciót ábrázolja. Felvillant bennem, hogy elejétől végig itt lehettem volna, de örültem neki, hogy nem voltam itt. Amikor fölvágták, azt nem bírtam volna végignézni, de most boldog voltam, hogy láthatom, miképpen varrják össze, fűrge öltésekkel, mint ahogy a cipészek dolgoznak, húsosan kítüremlő varráttá a sebet. Amikor elkészültek a varrással, visszamentem a folyosóra, és tovább sétáltam ide-oda. Egy idő múlva kilépett az orvos.

Később aztán kitolták a tolokocsit, és végigsiettek vele a folyosón a felvonóhoz. Velük mentem én is. Catherine fel-felnyögött. Odalent bevitték a szobájába, és ágyba fektették. Széket húztam az ágy lábához, és leültem. Egy ápolónő maradt velünk. Fölláttam, de ott maradtam az ágyánál. A szobában nem égett a villany. Catherine kinyújtotta kezét.

- Hol vagy, édesem? – kérdezte. A hangját alig hallottam, olyan gyenge volt.
- Itt vagyok, édesem.
- Milyen a gyerek?
- Csitt! Nem szabad beszélni! – szólt az ápolónő.
- Fiunk van. Nagy, és kövér, és fekete hajú.
- Egészséges?
- Igen – mondtam. – Nagyon.

Láttam, hogy a nővér csodálkozva néz rám.

- Halálisan fáradt vagyok – mondta Catherine. – És most borzasztóan fáj. Te jól vagy, szerelmem?
- Nagyon jól. Ne beszélj.
- Te nagyon jó voltál hozzám. Jaj, milyen borzasztóan fáj most, szívem. Szép a gyerek?
- Nagyon. Mint egy nyúzott nyúl. Olyan ráncos a képe, mint egy aggastyáné.
- Kérem, hogy menjen ki a szobából – mondta a nővér. – Mrs. Henrynek árt a beszéd.
- Majd odakint várok – mondtam.

(...)

- Szeretnék magával beszélni – mondtam az ápolónőnek. Kijött velem a folyosóra. Elmentünk az ajtó elől.
- Mi baja van a kisfiúnak? – kérdeztem.
- Maga nem tud semmiről?
- Semmiről sem tudok.
- A gyerek nem élt.
- Halva született?
- Nem bírták a légzést megindítani. Úgy tudom, hogy a köldökszinór a nyaka köré tekeredett.
- És meghalt?
- Meg, szegény. Borzasztó dolog ez. Egy ilyen óriási, erős kisfiú! Azt hittem, már tudja.
- Nem tudtam – mondtam.

(...)

Az emeleten épp szembetalálkoztam az ápolónővel.

– Most hívtam föl a szállodáját – mondta. Valami megrokkant bennem.

– Mi történt?

– Mrs. Henry vérömlést kapott.

– Bemehetek hozzá?

– Még nem. Az orvos van nála.

– Súlyos?

– Nagyon súlyos.

A nővér visszafordult, és becsukta a szoba ajtaját. Megint a folyosón ültem, megsemmisülten. Nem gondoltam semmire. Nem is bírtam gondolkozni. Tudtam, hogy meg fog halni, de imádkoztam, hogy ne haljon meg. „Add, hogy ne haljon meg, Istenem, ne engedd meghalni. Ezentúl minden úgy lesz, ahogy te akarod, csak ne hagyd meghalni. Kérlek, kérlek, kérlek, kérlek, édes Istenem, ne hagyd meghalni. Istenkém, ne hagyd meghalni. Kérlek, kérlek, kérlek, ne hagyd őt meghalni. Édes Istenkém, ne hagyd őt meghalni. Mondd meg, hogy mit tegyek, és azt fogom tenni, csak ne hagyd őt meghalni. Elvetted a gyereket, de ne hagyd őt meghalni, jól tetted, hogy elvetted, de ne hagyd meghalni őt is. Kérlek, kérlek, édes Istenkém, ne hagyd meghalni Catherine-t.”

A nővér kinyitotta az ajtót, intett, hogy mehetek. Bementem a szobába. Amikor beléptem, Catherine nem nézett föl. Odamentem hozzá, és megálltam az ágyánál. Az ágy másik oldalán állt az orvos. Catherine fölnézett rám, és mosolygott. Az ágya fölé hajoltam, és sírva fakadtam.

– Szegény szívem – mondta Catherine, nagyon gyöngéden. Arca hamuszürke volt.

– Meggyógyulsz, Catherine – mondtam neki. – Hamarosan egészséges leszel.

– Meghalok – mondta, aztán várt egy kicsit, és azt mondta: – Gyűlölöm a halált.

Megfogtam a kezét. . .

– Nem akarod, hogy elhívjam a papot vagy valakit?

– Csak te légy itt – mondta. És egy kicsit később: – Nem félek tőle. Csak gyűlölöm.

– Nem szabadna ennyit beszélnie – mondta az orvos.

– Jó – mondta Catherine. . .

– Nem akarod, hogy valamit elintézzek, Cat? Talán hozhatnék neked valamit.

Catherine mosolygott.

– Túl sokat beszélnek – mondta az orvos. – Magának árt a beszéd. Jobb, ha Mr. Henry kimegy a szobából. Inkább jöjjön vissza egy kicsit később. Maga nem hal meg. Ne beszéljen ilyen csacsiságokról. . .

A folyosón várakoztam. Sokáig kellett várni. Aztán kilépett a szobából a nővér, és odajött hozzám.

– Mrs. Henry állapota súlyos – mondta. – Nagyon aggódom érte.

– Meghalt?

– Nem. De elveszítette az eszméletét.

Úgy látszik, több vérömlést kapott egymás után, és nem bírták megállítani. Bementem a szobába, és vele maradtam, míg meg nem halt. Már nem tért többet eszméletre, és nem tartott sokáig az egész.

A szoba előtt a folyosón találkoztam az orrossal. – Van még valami teendőm ma este? – kérdeztem.

– Nincs. Nincs itt már semmi tennivaló. Elvigyem a szállodába?

– Köszönöm. Jobban szeretnék még itt maradni egy kicsit.

– Ilyenkor az ember nem tud mit mondani. Én sem tudom, hogy. . .

– Nem – mondtam. – Ilyenkor nem lehet mondani semmit.

– Jó éjszakát – mondta. – Nem akarja, hogy hazavigyem?

– Nem, köszönöm.

– Nem volt más lehetőség, higgye el – magyarázta. – A műtét is azt bizonyítja, hogy. . .

– Ne beszéljünk róla.

– Szeretném magát hazavinni.

– Nem, köszönöm.

Elindult a folyosón. Én pedig megálltam a szoba ajtajában.

– Még nem szabad bejönni – mondta az egyik nővér.

– Nekem szabad – mondtam.

– Még egy kicsit várjon.

– Menjen innen – mondtam. – Menjenek innen mind a ketten. De amikor a nővéreket kitessekeltem, és becsuktam utánuk az ajtót, és eloltottam a villanyt, az sem ért semmit. Mintha egy szobortól akartam volna elbúcsúzni. Egy idő múlva kimentem a szobából, elhagytam a kórházat, és gyalog indultam haza a szállodába, a szakadó esőben.

Örkény István fordítása

Sárkányhajó regatta

Fotó: Németh István

